ROK XXXVIII. NUMER 1.

# DZIENNIK URZĘDOWY

## KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 25 stycznia 1934 r.

TREŚĆ:



### 1.

### Uposażenie funkcjonarjuszów państwowych.

*Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28-go października 1933 roku. Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663.*

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 25-go marca 1933 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 249) postanawiam co następuje:

**Art. 1.** Rozporządzenie niniejsze normuje uposażenie funkcjonarjuszów państwowych.

Funkcjonarjuszami państwowymi w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są: urzędnicy, profesorowie i pomocnicze siły naukowe w państwowych szkołach akademickich, nauczyciele szkół państwowych i publicznych, pozostający na etacie Państwa, funkcjonarjusze Straży Więziennej oraz niżsi funkcjonarjusze państwowi.

Uposażenie wojska, sędziów i prokuratorów, oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej oraz pracowników przedsiębiorstw i monopolów państwowych normują osobne przepisy.

**Art. 2.** Ustanawia się 12 grup uposażenia zasadniczego według następującej tabeli:

| Grupa uposażenia | Kwota uposażenia miesięcznego w złotych |
|---|---|
| I | 3.000 |
| II | 2.000 |
| III | 1.500 |
| IV | 1.000 |
| V | 700 |
| VI | 450 |
| VII | 335 |
| VIII | 260 |
| IX | 210 |
| X | 160 |
| XI | 130 |
| XII | 100 |

**Art. 3.** Rada Ministrów ustali zasady zaszeregowania osób, wymienionych w art. 1 ust. 2, do grup uposażenia, wyszczególnionych w art. 2, oraz zasady automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia.

**Art. 4.** Funkcjonarjuszom państwowym Rada Ministrów władna jest przyznać dodatki uzasadnione warunkami lokalnemi w kraju i na obszarze W. M. Gdańska.

Funkcjonarjuszom państwowym, pełniącym służbę zagranicą, przyznaje się dodatki lokalne, których wysokość ustala Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Dodatki te przysługują od dnia objęcia stanowiska zagranicą do dnia odwołania z tego stanowiska, przyczem wysokość dzienna dodatku wynosi 1/30 jego wysokości miesięcznej.

**Art. 5.** Funkcjonarjuszom państwowym, mianowanym (wybieranym) na stanowiska kierownicze, przyznaje się dodatek funkcyjny. Postanowienie to ma zastosowanie także do osób, pełniących obowiązki przywiązane do stanowisk kierowniczych, z tą różnicą, że ich prawo do dodatku funkcyjnego powstaje dopiero od dnia pierwszego miesiąca po upływie okresu dwumiesięcznego pełnienia tych obowiązków.

Można otrzymać równocześnie tylko jeden dodatek funkcyjny, zaś w razie zbiegu tytułów do dwóch lub więcej dodatków funkcyjnych służy uprawnionemu prawo wyboru.

Dodatek funkcyjny nie przysługuje osobom, pozostającym w stanie nieczynnym, zawieszonym w pełnieniu służby, jak również w przypad-

kach niepełnienia z jakiegokolwiek powodu co najmniej przez dwa miesiące obowiązków przywiązanych do stanowiska kierowniczego.

Stanowiska kierownicze oraz wysokość dodatku funkcyjnego określi rozporządzenie Rady Ministrów.

Rada Ministrów władna jest przyznać funkcjonarjuszom państwowym dodatki służbowe, uzasadnione szczególnemi właściwościami służby; osoby pobierające dodatek funkcyjny nie mogą otrzymać równocześnie dodatku służbowego.

Funkcjonarjuszom państwowym pełniącym służbę zagranicą i w Biurze Komisarza Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku, może Minister Spraw Zagranicznych przyznać ze względu na specjalne właściwości ich służby dodatek reprezentacyjny. Funkcjonarjusze pobierający dodatek reprezentacyjny nie mają prawa do dodatku funkcyjnego i służbowego.

**Art. 6.** Funkcjonarjuszowi państwowemu służy prawo do jednego tylko uposażenia, jako wynagrodzenia za ogół czynności, połączonych z jego stanowiskiem służbowem. Za spełnianie czynności dodatkowych, niezwiązanych z jego stanowiskiem, może funkcjonarjusz państwowy otrzymać dodatkowe wynagrodzenie. Zasady przyznawania tego wynagrodzenia ustala Rada Ministrów.

**Art. 7.** Funkcjonarjusze państwowi mogą otrzymywać zasiłki i nagrody pieniężne, na wypłatę których wstawiane będą co roku odpowiednie kwoty do preliminarza budżetowego. Również wstawiane będą do preliminarza budżetowego specjalne kwoty dla funkcjonarjuszów państwowych, utrzymujących liczniejszą rodzinę.

**Art. 8.** Uposażenie, wypłacane na zasadzie rozporządzenia niniejszego, wolne jest od państwowego podatku dochodowego i opłaty emerytalnej.

Wolne są również od państwowego podatku dochodowego wszelkiego rodzaju zasiłki i nagrody pieniężne, przewidziane w art. 7.

Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio również do uposażenia pracowników o charakterze publiczno - prawnym w przedsiębiorstwach i monopolach państwowych oraz do uposażenia funkcjonarjuszów administracji lasów państwowych (art. 25).

**Art. 9.** Wyższym funkcjonarjuszom Straży Więziennej przy pierwszej nominacji przyznaje się na wyekwipowanie jednorazową kwotę w wysokości 430 złotych, a po upływie dwu lat od tej nominacji przyznaje się co roku dodatek na uzupełnienie wyekwipowania w wysokości rocznej 215 złotych.

Niższym funkcjonarjuszom Straży Więziennej przyznaje się wyekwipowanie na koszt Skarbu Państwa.

Niższym funkcjonarjuszom państwowym służby cywilnej, obowiązanym do noszenia umundurowania w służbie, przyznaje się umundurowanie ze Skarbu Państwa za opłatą 25% jego wartości. Rozporządzenie Rady Ministrów określi, w których działach państwowej służby cywilnej obowiązuje noszenie munduru.

**Art. 10.** W razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłem miejscem służbowem oraz w razie przeniesień na nowe miejsce służbowe, przysługują funkcjonarjuszowi państwowemu należności, które określi rozporządzenie Rady Ministrów.

**Art. 11.** Funkcjonarjuszom państwowym może być udzielona w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, bezprocentowa zaliczka na uposażenie. Warunki przyznawania i spłaty zaliczek, tudzież ich wysokość, określi Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

**Art. 12.** Rozporządzenie Rady Ministrów unormuje pomoc lekarską dla funkcjonarjuszów państwowych i ich rodzin.

Rada Ministrów władna jest przyznać funkcjonarjuszom państwowym i ich małżonkom ulgi w przejazdach państwowemi środkami komunikacyjnemi.

**Art. 13.** Rozporządzenie Rady Ministrów określi normy należności za mieszkania w naturze oraz unormuje sprawę mieszkań służbowych i reprezentacyjnych.

Sprawę mieszkań funkcjonarjuszów państwowych, zatrudnionych w administracji wojskowej, normuje ustawa z dnia 15-go lipca 1925 r. o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 681) wraz z późniejszemi zmianami oraz rozporządzenia na jej podstawie wydane.

**Art. 14.** Funkcjonarjusze państwowi zajmujący mieszkania, określone w art. 13 ust. 1, winni na żądanie przełożonej władzy z chwilą rozwiązania stosunku służbowego, przeniesienia w stan spoczynku, przejścia w stan pozasłużbowy lub zmiany stanowiska służbowego, z powodu którego przydział mieszkania nastąpił, opróżnić mieszkanie częściowo do dni 28 od dnia doręczenia im odnośnego wezwania władzy, a całkowicie w terminie do 3 miesięcy od dnia doręczenia tego wezwania. Przy dobrowolnem wystąpieniu ze służby państwowej całkowite opróżnienie mieszkania powinno nastąpić natychmiast.

W razie nieopróżnienia mieszkania w oznaczonych terminach, władna będzie władza przełożona zarządzić eksmisję z przydzielonego mieszkania w drodze administracyjnej za pośrednictwem organów bezpieczeństwa publicznego.

**Art. 15.** Prawo do uposażenia powstaje:

a) dla wstępujących do służby państwowej czy to po raz pierwszy, czy ponownie, jeżeli istotne objęcie służby nie nastąpiło z dniem pierwszym miesiąca kalendarzowego, lecz w ciągu miesiąca, — od dnia objęcia służby, przyczem uposażenie za czas do pierwszego dnia najbliższego miesiąca oblicza się w wysokości dziennej po 1/30 części uposażenia. Postanowienie to dotyczy także ponownego powołania emeryta do służby państwowej, winien on jednak za ten czas i w takim samym stosunku zwrócić Skarbowi Państwa pobrane do końca miesiąca zaopatrzenie emerytalne;

b) w pozostałych przypadkach — z dniem pierwszym najbliższego kalendarzowego miesiąca po dniu mianowania (awansu) lub po dniu powstania warunków, uzasadniających zmianę uposażenia, jeżeli dzień mianowania (awansu) albo zmiany warunków nie zbiega się z terminem płatności uposażenia. W razie jednak zmiany miejsca służbowego, pociągającej za sobą zmianę wysokości uposażenia, prawo do uposażenia, odpowiadającego nowemu miejscu służbowemu, przysługuje od pierwszego dnia kalendarzowego miesiąca po zwolnieniu od poprzednich obowiązków służbowych.

**Art. 16.** Prawo do uposażenia gaśnie:

a) w razie śmierci funkcjonarjusza państwowego — z ostatnim dniem kalendarzowego miesiąca, w którym śmierć nastąpiła;

b) w razie rozwiązania stosunku służbowego w inny sposób z ostatnim dniem tego kalendarzowego miesiąca, w którym stosunek służbowy istotnie ustał. Przepis ten nie dotyczy osób, które samowolnie opuściły służbę państwową; winny one zwrócić Skarbowi Państwa odpowiednią część uposażenia za dni nieprzesłużone według zasad, określonych w art. 15 lit. a.

**Art. 17.** Termin płatności uposażenia ustala Rada Ministrów.

**Art. 18.** Na czas pełnienia obowiązkowej służby wojskowej w szeregach traci funkcjonarjusz państwowy od najbliższego terminu płatności prawo do uposażenia z tytułu służby cywilnej. Po powrocie z tej służby wojskowej do służby cywilnej służy mu prawo do uposażenia od dnia objęcia służby — według zasad określonych w art. 15 lit. a.

Na czas odbywania perjodycznych ćwiczeń wojskowych zatrzymuje funkcjonarjusz państwowy uposażenie z tytułu służby cywilnej.

Funkcjonarjusz państwowy, powołany do służby wojskowej na skutek mobilizacji lub ze względów na bezpieczeństwo Państwa, otrzymuje uposażenie, określone dla powołanych do służby wojskowej podczas mobilizacji, a nadto — jeżeli jego uposażenie z tytułu służby cywilnej jest wyższe od uposażenia wojskowego, — otrzymuje od swej władzy cywilnej różnicę do wysokości uposażenia w służbie cywilnej, z uwzględnieniem każdorazowych zmian, zachodzących w uposażeniu w służbie cywilnej i wojskowej.

**Art. 19.** W razie dostania się funkcjonarjusza państwowego do niewoli lub zaginięcia na terenie działań wojennych, prawo jego do uposażenia ulega zawieszeniu w całości aż do jego powrotu. O ile jednak pozostający w niewoli (zaginiony) pozostawił rodzinę, zawieszeniu ulega tylko połowa uposażenia, zaś drugą połowę należy wypłacać rodzinie, jeżeli pozostający w niewoli (zaginiony) jest ich jedynym żywicielem. Za rodzinę uważa się żonę i dzieci.

Jeżeli okoliczności wskazują na to, że funkcjonarjusz popadł w niewolę rozmyślnie, — zawiesza się również prawo do uposażenia pobieranego przez rodzinę.

Po powrocie funkcjonarjusza państwowego i po stwierdzeniu, że dostał się on do niewoli lub też zaginął bez własnej winy, otrzymuje on za cały czas niewoli (zaginięcia) uposażenie, które uległo zawieszeniu, z potrąceniem ewentualnych zaliczek, wypłaconych w czasie niewoli (zaginięcia) i kwot uposażenia wypłaconego jego rodzinie w czasie niewoli (zaginięcia).

Gdy funkcjonarjusz państwowy, który zaginął na terenie działań wojennych, nie odnajdzie się najpóźniej w ciągu roku od chwili ratyfikacji pokoju, rodzina zaginionego traci prawo do uposażenia, otrzymuje natomiast tymczasowe zaopatrzenie w myśl obowiązujących przepisów.

W wyjątkowych przypadkach Rada Ministrów władna jest ten termin przedłużyć.

Postanowienia artykułu niniejszego stosują się odpowiednio także w czasie pokoju do funkcjonarjuszów państwowych, zatrudnionych w służbie bezpieczeństwa lub w służbie granicznej.

**Art. 20.** W razie śmierci funkcjonarjusza państwowego przyznaje się osobie, która poniesie koszty pogrzebu, zwrot tych kosztów, przyczem:

a) jeżeli koszty pogrzebu ponoszą żona albo dzieci lub rodzice, przyznaje się na pokrycie tych kosztów ryczałt w wysokości trzymiesięcznego ostatnio pobranego przez zmarłego uposażenia,

b) jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba, przyznaje się jej zwrot kosztów rzeczywiście poniesionych i udowodnionych, najwyżej jednak do wysokości, określonej w lit. a) o ile zmarły nie pozostawił majątku ruchomego lub nieruchomego, wystarczającego na pokrycie tych kosztów.

**Art. 21.** Z uposażenia mogą być dokonywane potrącenia na podstawie:

1) postanowień ustawowych;
2) tytułów egzekucji sądowej, zaopatrzonych klauzulą wykonalności;
3) zarządzeń właściwych władz administracyjnych.

Na podstawie zarządzeń administracyjnych potrącenia mogą być dokonywane jedynie w celu zaspokojenia roszczeń Skarbu Państwa z tytułu stosunku służbowego oraz należności i danin. Roszczeniom Skarbu Państwa służy bez względu na czas ich powstania pierwszeństwo zaspokojenia przed innemi roszczeniami. Wyjątek stanowią roszczenia o alimenty, które winny być traktowane narówni z roszczeniami Skarbu Państwa.

Co do dopuszczalności i wysokości potrąceń należy stosować przepisy, dotyczące egzekucji sądowej i administracyjnej. Nie dotyczy to rat zaliczek na uposażenie oraz opłat za świadczenia Skarbu Państwa w naturze, które potrąca się w pełnej wysokości niezależnie od potrąceń z innego tytułu.

Potrącenia uskutecznia władza asygnująca uposażenie.

Sprawę potrąceń z uposażenia funkcjonarjuszów państwowych, zatrudnionych w administracji wojskowej, normuje ustawa z dnia 2 kwietnia 1925 r. o potrąceniach z uposażenia i zaopatrzenia emerytalnego osób wojskowych oraz funkcjonarjuszów państwowych w administracji wojskowej (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 58, poz. 439).

**Art. 22.** Roszczenia osób, wymienionych w art. 1 ust. 2, do Skarbu Państwa, wynikające z tytułu uposażenia, przedawniają się po upływie lat trzech od dnia powstania odnośnego tytułu prawnego.

Bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność, przedsięwziętą przez te osoby w celu ustalenia lub dochodzenia wierzytelności, jeżeli Skarb Państwa został o tych czynnościach zawiadomiony.

**Art. 23.** Uprawnienia, przekazane rozporządzeniem niniejszem Radzie Ministrów, wykonywane będą w odniesieniu do funkcjonarjuszów Kontroli Państwowej przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

## Postanowienia przejściowe i końcowe.

**Art. 24.** Funkcjonarjusze państwowi, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego pozostają w służbie państwowej, otrzymują uposażenie, jakie wynika z niniejszego rozporządzenia, niezależnie od dotychczasowej wysokości grupy i kwoty uposażenia.

**Art. 25.** Przepisy o uposażeniu funkcjonarjuszów administracji lasów państwowych wydaje Rada Ministrów na wniosek Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

Do czasu wydania specjalnych przepisów uposażeniowych dla funkcjonarjuszów administracji lasów państwowych należy do nich stosować postanowienia rozporządzenia niniejszego. Rada Ministrów władna będzie wprowadzać dodatkowe dalsze grupy uposażenia, jak również przyznać

specjalne należności uboczne, o ileby tego wymagały właściwości służby wymienionych funkcjonarjuszów.

**Art. 26.** Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Prezesowi Najwyższej Izby Kontroli, Ministrowi Skarbu oraz właściwym ministrom.

**Art. 27.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1934 roku.

Z dniem tym traci moc obowiązującą — z zastrzeżeniem art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 667) — ustawa z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) wraz ze wszystkiemi zmianami i wszystkie inne przepisy w sprawach unormowanych rozporządzeniem niniejszem.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki.*

Prezes Rady Ministrów i Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz.* Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki.* Minister Spraw Zagranicznych: *Beck.* Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski.* Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki.* Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski.* Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *Nakoniecznikow-Klukowski.* Minister Przemysłu i Handlu: *Zarzycki.* Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz.* Minister Opieki Społecznej: *Hubicki.* Minister Poczt i Telegrafów: *Kaliński.*

## 2.

## Zasady zaszeregowania funkcjonarjuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonarjuszów państwowych.

*Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781.*

Na podstawie art. 3, 4 ust. 1, art. 5 ust. 4 i 5, art. 7, 9 ust. 3 i art. 24 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663) zarządza się co następuje:

### *Postanowienia wstępne.*

**§ 1.** (1) Funkcjonarjuszami państwowymi w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są: urzędnicy oraz praktykanci, profesorowie i pomocnicze siły naukowe w państwowych szkołach akademickich, nauczyciele szkół państwowych i publicznych pozostający na etacie Państwa, funkcjonarjusze Straży Więziennej i niżsi funkcjonarjusze państwowi.

(2) Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy funkcjonarjuszów Kontroli Państwowej z wyjątkiem Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

**§ 2.** Grupami uposażenia w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są grupy uposażenia zasadniczego, ustanowione w art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28-go października 1933 roku. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663).

**§ 3.** Przez wyrażenie „dotychczasowa grupa uposażenia", użyte w dalszych postanowieniach rozporządzenia niniejszego, rozumieć należy grupę uposażenia, ustanowioną w art. 3 ustawy z dnia 9-ego października 1923 roku o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924).

## *DZIAŁ I.*

## *ZASADY ZASZEREGOWANIA FUNKCJONARJUSZÓW PAŃSTWOWYCH DO GRUP UPOSAŻENIA ORAZ ZASADY AUTOMATYCZNEGO PRZECHODZENIA NAUCZYCIELI DO WYŻSZYCH GRUP UPOSAŻENIA.*

### *Rozdział 1.*

### *Przepisy dotyczące urzędników, niższych funkcjonarjuszów państwowych i praktykantów.*

**§ 4.** Prezes Rady Ministrów otrzymuje uposażenie grupy I.
Minister i Prezes Najwyższej Izby Kontroli grupy II.
Podsekretarz Stanu — grupy III.

**§ 5.** (1) Osoby dopuszczone do służby przygotowawczej na praktykę płatną otrzymują:

1) posiadające wyższe wykształcenie, zakończone przepisanemi egzaminami, uposażenie grupy X,

2) posiadające wykształcenie gimnazjalne. lub równorzędne — uposażenie grupy XI,

3) posiadające wykształcenie niższe, niż określone w p. 2) — uposażenie grupy XII.

(2) Po odbyciu praktyki otrzymują urzędnicy uposażenie grupy bezpośrednio wyższej od odpowiedniej grupy, podanej w ust. (1). Posiadający wyższe wykształcenie mogą otrzymać uposażenie grupy VIII.

(3) Urzędnicy, nieposiadający wykształcenia wyższego, mogą awansować najwyżej do VII grupy.

**§ 6.** Niżsi funkcjonarjusze państwowi otrzymują przy przyjęciu na służbę uposażenie grupy XII i mogą awansować najwyżej do X grupy uposażenia.

**§ 7.** (1) W wyjątkowych przypadkach może Prezes Rady Ministrów, na wniosek właściwej władzy naczelnej, zezwolić na rozpoczęcie służby na stanowisku urzędniczem w wyższej grupie uposażenia, niż określono w § 5 ust. (2), na awansowanie urzędnika nieposiadającego wyższego wykształcenia do grupy uposażenia wyższej niż VII i na awansowanie niższego funkcjonarjusza do grupy uposażenia wyższej niż X.

(2) W odniesieniu do funkcjonarjuszów Biur Sejmu i Senatu uprawnienia przewidziane w ust. (1) przysługują odpowiednio Marszałkowi Sejmu i Marszałkowi Senatu.

### *Rozdział 2.*

### *Przepisy dotyczące profesorów i pomocniczych sił naukowych w państwowych szkołach akademickich.*

**§§ 8—12** (opuszczono).

## *Rozdział 3.*
## *Przepisy dotyczące nauczycieli.*

§ 13. Wychowawczynie przedszkoli, nie posiadające przepisanych kwalifikacyj, otrzymują uposażenie grupy XI.

§ 14. (1) Wychowawczynie przedszkoli, posiadające przepisane kwalifikacje, otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy XI, po trzech latach służby grupy X, po piętnastu latach grupy IX, wreszcie po dwudziestu jeden latach służby grupy VIII.

(2) Wychowawczynie przedszkoli, posiadające, obok kwalifikacyj przepisanych dla przedszkoli, kwalifikacje nauczycieli szkół powszechnych oraz wychowawczynie przedszkoli, posiadające ukończone liceum dla wychowawczyń przedszkoli, otrzymują uposażenie przewidziane dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

§ 15. Nauczyciele:

1) publicznych szkół powszechnych, posiadający przepisane kwalifikacje do nauczania,

2) szkół ćwiczeń, posiadający przepisane kwalifikacje do nauczania,

3) oddziałów pomocniczych specjalnych przy szkołach powszechnych, posiadający kwalifikacje nauczycieli publicznych szkół powszechnych — otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy XI i pozostają w tej grupie aż do zdania egzaminu praktycznego. Po ukończeniu co najmniej trzech lat służby nauczycielskiej i po zdaniu egzaminu praktycznego otrzymują uposażenie grupy X, po dziewięciu latach służby — grupy IX, po osiemnastu latach służby — grupy VIII, po dwudziestu czterech latach służby — grupy VII, wreszcie po trzydziestu latach służby mogą być awansowani, według uznania władzy do grupy VI.

§ 16. Nauczyciele publicznych szkół powszechnych, szkół ćwiczeń oraz szkół specjalnych ogólno-kształcących, posiadający oprócz kwalifikacyj nauczycieli szkół powszechnych jeszcze specjalny egzamin zawodowy, określony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy X, po sześciu latach służby — grupy IX, po piętnastu latach służby — grupy VIII, po dwudziestu czterech latach służby — grupy VII, wreszcie po trzydziestu latach służby mogą być awansowani według uznania władzy do grupy VI.

§ 17. Nauczyciele publicznych szkół powszechnych, nie posiadający przepisanych kwalifikacyj, otrzymują uposażenie grupy XI.

§ 18. Nauczyciele:

1) państwowych szkół średnich ogólno-kształcących, seminarjów nauczycielskich, seminarjów ochroniarskich, posiadający kwalifikacje przepisane ustawą z dnia 26-go września 1922 roku (Dz. U. R. P. z 1924 roku Nr. 92, poz. 864) wraz z późniejszemi zmianami, z wyjątkiem nauczycieli rysunków, pracy ręcznej, śpiewu, muzyki i gimnastyki, nie mających matury gimnazjalnej, lub seminarjalnej i ukończonych co najmniej dwuletnich specjalnych kursów zawodowych.

2) wyższych kursów nauczycielskich i innych zakładów kształcenia nauczycieli,

3) szkół specjalnych ogólno-kształcących dla dzieci głuchoniemych, ociemniałych i psychicznie anormalnych, którzy obok przepisanych kwalifikacyj nauczycielskich dla szkół specjalnych posiadają studja wyższe zakończone przepisanemi egzaminami,

4) publicznych szkół powszechnych, którzy obok przepisanych dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych kwalifikacyj zawodowych, posiadają studja wyższe zakończone przepisanemi egzaminami,

5) profesorowie naukowych zakładów teologicznych w Tarnowie, Przemyślu i Stanisławowie, którzy nie posiadają habilitacji na jednym z uniwersytetów krajowych — otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy IX, po trzech latach służby — grupy VIII, po dziewięciu latach służby — grupy VII, po osiemnastu latach służby — grupy VI, wreszcie po dwudziestu siedmiu latach służby — mogą być awansowani według uznania władzy do grupy V.

**§ 19.** Nauczyciele:

1) państwowych szkół średnich ogólno - kształcących, seminarjów nauczycielskich, seminarjów ochroniarskich, nauczający rysunków, pracy ręcznej, śpiewu, muzyki, gimnastyki, nie mający matury gimnazjalnej lub seminarjalnej i ukończonych co najmniej dwuletnich specjalnych kursów zawodowych oraz nauczyciele, mający ukończony Państwowy Instytut Nauczycielski, jeżeli nie nabyli praw przysługujących wykwalifikowanym nauczycielom szkół średnich ogólno - kształcących,

2) publicznych szkół powszechnych i szkół ćwiczeń, którzy obok przepisanych dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych kwalifikacyj zawodowych mają ukończony Państwowy Instytut Nauczycielski, Państwowe Pedagogjum, Państwowy Instytut Robót Ręcznych, Instytut Wychowania Fizycznego oraz Konserwatorjum Muzyczne (Wydział Nauczycielski), lub równorzędny zakład naukowy, określony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, — otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy X, po trzech latach służby — grupy IX, po dziewięciu latach służby — grupy VIII, po osiemnastu latach służby — grupy VII, wreszcie po dwudziestu siedmiu latach — grupy VI.

**§ 20.** Nauczyciele publicznych szkół powszechnych, szkół ćwiczeń oraz szkół specjalnych ogólno - kształcących, posiadający studja wyższe, ale nie mający jeszcze zdanego egzaminu praktycznego, oraz nauczyciele szkół średnich ogólno - kształcących i zakładów kształcenia nauczycieli, którzy nie posiadają przepisanych kwalifikacyj do nauczania, otrzymują uposażenie grupy X.

**§ 21.** Nauczyciele szkół średnich, którzy wskutek przebudowy ustroju szkolnego przechodzą do publicznych szkół powszechnych, otrzymują uposażenie i awansują do następnych grup na zasadach przewidzianych dla nauczycieli szkół średnich.

**§ 22.** Niekwalifikowani nauczyciele niższych szkół zawodowych otrzymują uposażenie grupy X.

**§ 23.** Kwalifikowani nauczyciele niższych szkół zawodowych otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy X, po sześciu latach służby — grupy IX, po piętnastu latach służby — grupy VIII, po dwudziestu czterech latach służby — grupy VII, wreszcie po trzydziestu latach służby mogą być awansowani według uznania władzy do grupy VI.

**§ 24.** Niekwalifikowani nauczyciele średnich szkół zawodowych otrzymują uposażenie grupy IX.

**§ 25.** Kwalifikowani nauczyciele średnich szkół zawodowych, nie posiadający studjów wyższych, otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy IX, po sześciu latach służby — grupy VIII, po 15 latach służby — grupy VII, wreszcie po 24 latach służby — grupy VI.

§ 26. Kwalifikowani nauczyciele średnich szkół zawodowych, posiadający studja wyższe, otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy VIII, po 9 latach służby — grupy VII, po 18 latach służby — grupy VI, wreszcie po 27 latach służby mogą być awansowani według uznania władzy do grupy V.

§ 27. Nauczyciele preparand otrzymują uposażenie i awansują na zasadach, przewidzianych dla nauczycieli tych szkół, do których posiadają kwalifikacje. Jeżeli nie posiadają kwalifikacyj, otrzymują uposażenie grupy XI.

§ 28. Dyrektorzy lub kierownicy szkół otrzymują uposażenie i awansują do następnych grup na zasadach przewidzianych dla nauczycieli tych szkół z tem, że przy obliczaniu lat służby należy liczyć ich służbę zarówno w charakterze nauczyciela, jak i dyrektora (kierownika).

§ 29. (1) Dyrektorzy (rektorzy, kierownicy), nauczyciele z pełnemi kwalifikacjami oraz nauczyciele bez pełnych kwalifikacyj w zakładach naukowych niewymienionych w rozporządzeniu niniejszem otrzymują uposażenie następujących grup:

1) Dyrektor (rektor, kierownik) — grupy VII lub VI,
2) Nauczyciel z pełnemi kwalifikacjami — grupy IX lub VIII,
3) Nauczyciel bez pełnych kwalifikacyj — grupy X.

(2) W wyjątkowych przypadkach może Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zezwolić na przyznanie przy mianowaniu wyższej grupy uposażenia, niż przewidziane w ust. (1).

(3) Osoby wymienione w ust. (1) awansują automatycznie: wymienieni w p. 1) najwyżej do grupy V, wymienieni w p. 2) najwyżej do grupy VI, wymienieni w p. 3) najwyżej do grupy IX — oraz wedle uznania władzy mogą być awansowani: uzyskujący w drodze awansu automatycznego grupę V — do grupy IV, uzyskujący w drodze awansu automatycznego grupę VI — do grupy V, uzyskujący w drodze awansu automatycznego grupę IX — do grupy VIII.

(4) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustala okresy czasu wymagane w poszczególnych rodzajach szkół do przejścia do wyższej grupy uposażenia w granicach zasad ust. (3).

§ 30. Niekwalifikowani instruktorzy w szkołach zawodowych otrzymują uposażenie grupy IX.

§ 31. Kwalifikowani instruktorzy w szkołach zawodowych otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy IX, po 9 latach służby uposażenie grupy VIII, wreszcie po 24 latach służby uposażenie grupy VII.

§ 32. Instruktorzy szkolni, zastępcy inspektorów szkolnych (podinspektorzy szkolni), instruktorzy oświaty pozaszkolnej lub inni urzędnicy, pracujący w administracji szkolnej, przeniesieni z urzędu na stanowiska nauczycielskie, zachowują posiadaną w służbie urzędniczej grupę uposażenia dopóty, dopóki nie przejdą automatycznie do wyższej grupy uposażenia po osiągnięciu wymaganej dla danej kategorji nauczycieli do przejścia do tej wyższej grupy uposażenia ilości lat służby (nauczycielskiej i w nadzorze szkolnym).

§ 33. Przesunięcie do wyższej grupy uposażenia może nastąpić tylko w dniu 1-go stycznia roku następującego po ziszczeniu się warunków wymaganych do awansu automatycznego.

*Rozdział 4.*

*Przepisy dotyczące funkcjonarjuszów Straży Więziennej.*

§ **34** (opuszczono).

## *DZIAŁ II.*

## *DODATKI LOKALNE, FUNKCYJNE I SŁUŻBOWE.*

*Rozdział 1.*

*Dodatki lokalne.*

§ **35.** Funkcjonarjuszom państwowym, pełniącym służbę w m. st. Warszawie, przyznaje się dodatek lokalny w następującej wysokości:

w grupie uposażenia I — 450, II — 300, III — 225, IV — 150, V — 100, VI — 65, VII — 50, VIII — 40, IX — 30, X — 25, XI — 20, XII — 15 złotych miesięcznie.

§ **36.** Funkcjonarjuszom państwowym, pełniącym służbę na obszarze półwyspu Hel oraz w miastach: Gdyni, Katowicach, Królewskiej Hucie, Tarnowskich Górach, Mysłowicach, Cieszynie, Bielsku w województwie śląskiem i Białej w województwie krakowskiem przyznaje się dodatek lokalny w następującej wysokości:

w grupie uposażenia IV — 100, V — 70, VI — 45, VII — 35, VIII — 25, IX — 20, X — 15, XI — 15, XII — 10, złotych miesięcznie.

§ **37.** Funkcjonarjuszom państwowym, pełniącym służbę na obszarze W. M. Gdańska przyznaje się dodatek lokalny w wysokości 200% uposażenia zasadniczego.

*Rozdział 2.*

*Dodatki funkcyjne.*

§ **38.** (1) Dla funkcjonarjuszów państwowych, zajmujących stanowiska kierownicze, wymienione w § 39, ustanawia się 11 stawek dodatku funkcyjnego.

(2) Wysokość dodatku funkcyjnego w poszczególnych stawkach ustala się następująco:

1 stawka — 3.000 zł miesięcznie; 2 stawka — 2.000 zł miesięcznie; 3 stawka — 1.500 zł miesięcznie; 4 stawka — 1.000 zł miesięcznie; 5 stawka 600 zł miesięcznie; 6 stawka — 500 zł miesięcznie; 7 stawka — 400 zł miesięcznie; 8 stawka — 300 zł miesięcznie; 9 stawka — 200 zł miesięcznie; 10 stawka — 100 zł miesięcznie; 11 stawka — 50 zł miesięcznie.

§ **39.** Dodatek funkcyjny przysługuje funkcjonarjuszom państwowym zajmującym niżej wymienione stanowiska kierownicze, według następujących stawek: [1])

1 stawka — .... Prezes Rady Ministrów 2 stawka — minister.... 3 stawka — podsekretarz stanu ..... 4 stawka — .... 5 stawka — dy-

[1]) Wymienia się tylko niektóre.

rektor departamentu, gabinetu lub biura we władzach naczelnych ....... kurator okręgu szkolnego ...... 6 stawka — ..... 7 stawka — ....... 8 stawka — naczelnik wydziału we władzach naczelnych ..... 9 stawka — naczelnik wydziału władzy bezpośrednio podległej władzy naczelnej .... 10 stawka — ..... 11 stawka — .....

*Rozdział 3.*

*Dodatki służbowe.*

§ **40.** Przyznaje się następujące dodatki służbowe pod warunkami, określonemi w następnym paragrafie:

5 [1]) W dziale Ministerstwa W. R. i O. P.

a) (opuszczono).

b) Ministerjalny wizytator szkół w szkolnictwie ogólnokształcącem — 200. Wizytator szkół w szkolnictwie ogólnokształcącem — 150. Inspektor szkolny — 150 do 300. Zastępca inspektora szkolnego ( podinspektor szkol.) — 100. Instruktor oświaty pozaszkolnej — 100 zł miesięcznie.

Stawki dodatków dla inspektorów szkolnych ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

c) Dyrektorzy i kierownicy szkół zawodowych oraz wizytatorzy tych szkół (ministerjalni i okręgowi) od 50 do 500. Kierownicy wydziałów w szkołach zawodowych od 50 do 300. Kierownicy warsztatów w szkołach zawodowych od 50 do 250 zł miesięcznie.

Stawki dodatków, wymienionych w p. c), ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

d) Dyrektorzy szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich lub innych zakładów kształcenia nauczycieli od 100 do 150. Kierownik publicznej szkoły powszechnej (szkoły ćwiczeń) trzeciego stopnia (III st.) — 50. Kierownik szkoły specjalnej — 50. Kierownik publicznej szkoły powszechnej (szkoły ćwiczeń) drugiego stopnia (II st.) — 25. Kierownik publicznej szkoły powszechnej pierwszego stopnia (I st.). (Nauczyciel kierujący w tej szkole) — 5. Kierowniczka przedszkola — 5. Nauczyciel szkoły powszechnej lub średniej, powołany do pracy instruktorskiej — 100. Kierownicy lub wychowawcy internatu od 50 do 100 zł miesięcznie.

Stawki dodatków dla dyrektorów szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich lub innych zakładów kształcenia nauczycieli oraz dla kierowników i wychowawców internatu ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

e) Nauczycielom szkół państwowych lub publicznych z tytułu nauczania lub zajęć w godzinach nadliczbowych, oraz wybitnym fachowcom w szkołach zawodowych i specjalnych przyznaje się dodatki służbowe, których stawki ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ **41.** Ustala się następujace warunki pobierania dodatków służbowych:

---

[1]) Punkty 1—4. 6—8. dotyczą: dodatków służbowych w działach Kancelarji Cywilnej Prezydenta Rzpltej (1), Min. Spraw Wewnętrznych (2), Min. Skarbu (3), Min. Sprawiedliwości (4), Min. Rolnictwa (6) Min. Komunikacji (7) i Min. Opieki Społecznej.

1) Można otrzymać równocześnie tylko jeden dodatek służbowy, zaś w razie zbiegu tytułów do dwóch lub więcej dodatków służbowych, służy uprawnionemu prawo wyboru.

Nauczyciele (dyrektorzy, kierownicy) mogą oprócz jednego dodatku służbowego otrzymać również dodatek z tytułu nauczania lub zajęć w godzinach nadliczbowych;

2) Dodatek nie przysługuje osobom pozostającym w stanie nieczynnym, na urlopie bezpłatnym, zawieszonym w pełnieniu służby, jak również w przypadkach niepełnienia z jakiegokolwiek powodu co najmniej przez dwa miesiące obowiązków służbowych, do których jest przywiązany dodatek służbowy. Funkcjonarjusze Straży Więziennej, niepełniący służby z powodu choroby lub urlopu dla poratowania zdrowia, zatrzymują prawo do dodatku służbowego przez 6 miesięcy, a jeżeli choroba powstała w związku ze służbą — przez dwanaście miesięcy, licząc od dnia pierwszego miesiąca następującego po zaprzestaniu pełnienia czynności z powodu choroby (urlopu).

**§ 42.** Dodatki służbowe wymierza właściwa władza naczelna, bądź upoważniona przez nią władza bezpośrednio podległa.

## *DZIAŁ III.*

## *UMUNDUROWANIE NIŻSZYCH FUNKCJONARJUSZÓW PAŃSTWOWYCH.*

§ 43. Następujący funkcjonarjusze niżsi obowiązani są do noszenia umundurowania w służbie i otrzymują ze Skarbu Państwa umundurowanie za opłatą 25% jego wartości.

1) starsi woźni, woźni, pomocnicy woźni. 2), 3), 4), 5), 6 — opuszczono. 7) szoferzy.

## *DZIAŁ IV.*

## *ZASADY ZASZEREGOWANIA FUNKCJONARJUSZÓW PAŃSTWOWYCH, POZOSTAJĄCYCH W SŁUŻBIE W DNIU 1-go LUTEGO 1934 ROKU, ORAZ ZASADY AUTOMATYCZNEGO PRZECHODZENIA NAUCZYCIELI, POZOSTAJĄCYCH W SŁUŻBIE W DNIU 1-go LUTEGO 1934 ROKU DO WYŻSZYCH GRUP UPOSAŻENIA.*

### *Rozdział 1.*

### *Przepisy dotyczące urzędników, niższych funkcjonarjuszów państwowych oraz praktykantów.*

**§ 44.** (1) Urzędników i niższych funkcjonarjuszów państwowych oraz praktykantów, pozostających w służbie państwowej w dniu 1-go lutego 1934 roku, właściwa władza (§ 62) zaszereguje do jednej z dwóch po sobie następujących grup uposażenia, z których jedna ma uposażenie zasadnicze wyższe, a druga niższe od dotychczasowych poborów netto urzędnika (funkcjonarjusza niższego, praktykanta).

(2) W wyjątkowych przypadkach władza za zgodą Prezesa Rady Ministrów może zaszeregować urzędnika (praktykanta, funkcjonarjusza niższego) do grupy uposażenia bezpośrednio wyższej od tej, która jest wyższą z dwóch przewidzianych w ust. (1).

(3) Przez dotychczasowe pobory netto, o których mowa w ust. (1), rozumie się sumę obejmującą uposażenie według stanu na dzień 1-go stycznia 1934 r. wraz z dodatkami: regulacyjnym, mieszkaniowym, ewentualnie wyrównawczym, a dla utrzymujących rodzinę także z dodatkiem ekonomicznym na jednego członka rodziny, — zmniejszoną o przypadające od takiej sumy: podatek dochodowy, opłatę emerytalną i opłatę na Fundusz Pracy.

(4) Przez dotychczasowe pobory netto osób, pobierających uposażenie według wymiaru dla stolicy, rozumie się sumę obliczoną według zasad ust. (3), zmniejszoną o 15%.

(5) Osoby, objęte § 4, pozostające w służbie państwowej w dniu 1-go lutego 1934 roku zostają zaszeregowane do grup uposażenia wyszczególnionych w § 4.

(6) Przy zaszeregowaniu na podstawie paragrafu niniejszego nie stosują się ograniczenia przewidziane w § 5 i 6.

(7) W odniesieniu do funkcjonarjuszów Biur Sejmu i Senatu uprawnienia przewidziane w ust. (2) przysługują odpowiednio Marszałkowi Sejmu i Marszałkowi Senatu.

## *Rozdział 2.*

### *Przepisy dotyczące profesorów i pomocniczych sił naukowych w państwowych szkołach akademickich.*

**§§ 45 i 46** opuszczono.

## *Rozdział 3.*

### *Przepisy dotyczące nauczycieli.*

#### A. Zasady zaszeregowania.

**§ 47.** Do nauczycieli szkół państwowych i publicznych, pozostających w służbie w dniu 1-go lutego 1934 roku stosują się odpowiednio przepisy § 44 z tą zmianą, że przez dotychczasowe pobory netto nauczycieli publicznych szkół powszechnych rozumie się sumy obliczone według zasad § 44 ust. (3) lub (4), jednak bez dodatku mieszkaniowego.

#### B. Zasady automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia.

**§ 48.** Wychowawczynie przedszkoli, które na skutek przeprowadzonego zaszeregowania z dotychczasowej IX grupy uposażenia przeszły do grupy X, przechodzą z dniem 1-go stycznia 1937 roku do grupy IX, a z dniem 1-go stycznia 1939 roku — do grupy VIII.

**§ 49.** (1) Nauczyciele wymienieni w § 15, którzy na skutek przeprowadzonego zaszeregowania z dotychczasowej IX grupy uposażenia przeszli do grupy X, po 10 latach służby przechodzą do grupy IX, po 18 latach służby — do grupy VIII, wreszcie po 25 latach służby — do grupy VII.

(2) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VIII grupy uposażenia przeszli do grupy IX, po 19 latach służby przechodzą do grupy VIII, a po 26 latach służby — do grupy VII.

(3) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VII grupy uposażenia przeszli do grupy VIII, przechodzą do grupy VII: ci, którzy mają ponad 28 lat służby — z dniem 1-go stycznia 1935 r., ci, którzy mają ponad 27 lat służby — z dniem 1-go stycznia 1936 r., pozostali z dniem 1-go stycznia 1937 roku.

**§ 50.** (1) Nauczyciele, wymienieni w § 16, którzy na skutek zaszeregowania z dotychczasowej IX grupy uposażenia przeszli do grupy X, po 9 latach służby przechodzą do grupy IX, po 16 latach służby — do grupy VIII, wreszcie po 24 latach służby — do grupy VII.

(2) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VIII grupy uposażenia przeszli do grupy IX, przechodzą po 17 latach służby do VIII grupy, a po 25 latach służby — do grupy VII.

(3) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VII grupy uposażenia przeszli do grupy VIII, przechodzą do grupy VII: ci, którzy mają ponad 27 lat służby — z dniem 1-go stycznia 1935 roku, pozostali — z dniem 1-go stycznia 1936 roku.

**§ 51.** (1) Nauczyciele, wymienieni w § 18, którzy na skutek zaszeregowania z dotychczasowej VIII grupy uposażenia przeszli do grupy IX, po 4 latach służby przechodzą do grupy VIII, po 10 latach służby — do grupy VII, wreszcie po 18 latach służby — do grupy VI.

(2) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VII grupy uposażenia przeszli do grupy VIII, po 11 latach służby przechodzą do grupy VII, a po 18 latach służby do grupy VI.

(3) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VI grupy uposażenia przeszli do grupy VII, po 19 latach służby przechodzą do VI grupy uposażenia.

**§ 52.** (1) Nauczyciele, wymienieni w § 19, którzy na skutek zaszeregowania z dotychczasowej IX grupy uposażenia przeszli do grupy X, po 4 latach służby przechodzą do grupy IX, po 10 latach służby — do grupy VIII, po 18 latach służby — do grupy VII, wreszcie po 27 latach służby — do grupy VI.

(2) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VIII grupy uposażenia przeszli do grupy IX, po 11 latach służby przechodzą do grupy VIII, po 19 latach służby — do grupy VII, wreszcie po 27 latach służby — do grupy VI.

(3) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VII grupy przeszli do grupy VIII, po 20 latach służby przechodzą do grupy VII, a po 27 latach służby — do grupy VI.

(4) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VI grupy przeszli do grupy VII, przechodzą do grupy VI: ci, którzy mają ponad 28 lat służby — z dniem 1-go stycznia 1935 roku, ci, którzy mają ponad 27 lat służby — z dniem 1-go stycznia 1936 r., pozostali — z dniem 1-go stycznia 1937 r.

**§ 53.** Nauczyciele wymienieni w § 23, którzy na skutek zaszeregowania z dotychczasowych grup uposażenia: IX, VIII, VII, VI, przeszli do grup uposażenia X, IX, VIII, VII, przechodzą do następnych grup na zasadach przewidzianych dla nauczycieli wymienionych w § 50.

**§ 54.** (1) Nauczyciele, wymienieni w § 25, którzy na skutek zaszeregowania z dotychczasowej IX grupy uposażenia przeszli do grupy X, z dniem 1-go stycznia 1935 r. przechodzą do grupy IX, po 7 latach służby do grupy VIII, po 18 latach służby — do grupy VII, wreszcie po 24 latach służby — do grupy VI.

(2) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VIII grupy uposażenia przeszli do grupy IX, po 6 latach służby przechodzą do grupy VIII, po 15 latach służby — do grupy VII, wreszcie po 24 latach służby — do grupy VI.

(3) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej grupy VII przeszli do grupy VIII, po 15 latach służby przechodzą do grupy VII, a po 24 latach służby — do grupy VI.

(4) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej grupy VI przeszli do grupy VII, po 27 latach służby przechodzą do grupy VI.

**§ 55.** (1) Nauczyciele, wymienieni w § 26, którzy na skutek zaszeregowania z dotychczasowej VIII grupy uposażenia przeszli do grupy IX, z dniem 1-go stycznia 1935 r. przechodzą do grupy VIII, po 10 latach służby — do grupy VII, po 18 latach służby — do grupy VI.

(2) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej grupy VII przeszli do grupy VIII, po 10 latach służby przechodzą do grupy VII, po 18 latach służby — do grupy VI.

(3) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej grupy VI przeszli do grupy VII, przechodzą po 19 latach służby do grupy VI.

**§ 56.** (1) Nauczyciele niekwalifikowani średnich szkół zawodowych oraz niekwalifikowani instruktorzy w szkołach zawodowych, którzy na skutek zaszeregowania z dotychczasowej IX grupy uposażenia przeszli do grupy X, przechodzą do grupy IX z dniem 1-go stycznia 1935 r.

(2) Kwalifikowani instruktorzy w szkołach zawodowych, którzy na skutek zaszeregowania z dotychczasowej IX grupy uposażenia, przeszli do grupy X, z dniem 1-go stycznia 1935 roku przechodzą do grupy IX, po 9 latach służby — do grupy VIII, wreszcie po 24 latach służby — do grupy VII.

(3) Nauczyciele preparand, którzy na skutek zaszeregowania przeszli do niższych grup uposażenia od dotychczasowych, przechodzą do następnych grup uposażenia na zasadach przewidzianych dla nauczycieli tych szkół, do których posiadają kwalifikacje.

(4) Nauczyciele szkół średnich, którzy wskutek przebudowy ustroju szkolnego przeszli do publicznych szkół powszechnych, a którzy na skutek zaszeregowania przeszli do niższych grup uposażenia od dotychczasowych, przechodzą do następnych grup uposażenia na zasadach przewidzianych dla nauczycieli szkół średnich.

**§ 57.** Dyrektorzy (rektorzy, kierownicy) i nauczyciele wymienieni w § 29, którzy na skutek zaszeregowania przeszli do grup uposażenia niższych od dotychczasowych, przechodzą do następnych grup uposażenia wedle zasad przewidzianych w § 29 ust. (3). Okresy czasu wymagane do przejścia do wyższej grupy uposażenia ustala dla poszczególnych rodzajów szkół Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

**§ 58.** Nauczyciele, którzy na skutek zaszeregowania przeszli do grup, odpowiadających cyfrowo dotychczasowym, pozostają w nich tak długo, dopóki nie osiągną liczby lat służby, wymaganej przez przepisy działu I rozdziału 3 rozporządzenia niniejszego — do automatycznego przejścia do następnej grupy.

**§ 59.** Przesunięcie do wyższej grupy uposażenia na podstawie §§ 49—58 może nastąpić tylko w dniu 1 stycznia każdego roku po ziszczeniu się wymaganych warunków, nie wcześniej jednak, niż z dniem 1 stycznia 1935 r.

C. Przepis ogólny.

**§ 60.** Dyrektorzy lub kierownicy szkół otrzymują uposażenie i awansują do następnych grup na zasadach przewidzianych dla nauczycieli tych szkół z tem, że przy obliczaniu lat służby należy liczyć ich służbę zarówno w charakterze nauczyciela, jak i dyrektora (kierownika). Przepis ten nie stosuje się do osób, o których mowa w § 57.

## *Rozdział 4.*

## *Przepisy, dotyczące funkcjonarjuszów Straży Więziennej.*

**§ 61.** (opuszczono).

## *Rozdział 5.*

## *Właściwość władz.*

**§ 62.** Zaszeregowania, o którem mowa w § 44 i 47, dokona właściwa władza naczelna, lub upoważniona przez nią władza bezpośrednio podległa.

## *Rozdział 6.*

## *Zasiłek wyrównawczy.*

**§ 63.** (1) Funkcjonarjusze państwowi, którzy tracą przy porównaniu dotychczasowej płacy netto z nowem uposażeniem (uposażenie zasadnicze wraz z ewentualnym dodatkiem lokalnym, funkcyjnym, służbowym), przyznanem z dniem 1-go lutego 1934 r., więcej niż 7% tej dotychczasowej płacy netto, pobierają zasiłek wyrównawczy.

(2) Zasiłek ten winien pokrywać różnicę między pełną stratą a stratą 7%.

(3) Zasiłek wyrównawczy nie przysługuje w przypadkach, w których miałby wynosić mniej, niż 5 zł., jeśli chodzi o pobierających uposażenie grupy VIII i niższej, a mniej niż 10 zł. jeśli chodzi o pobierających uposażenie grupy VII i wyższej.

(4) Przez dotychczasową płacę netto, o której mowa w ust. (1), rozumie się uposażenie, jakie przysługiwało w dniu 1-go stycznia 1934 r. wraz z dodatkiem regulacyjnym, ekonomicznym, mieszkaniowym, kresowym, wyrównawczym, funkcyjnym, służbowym i innym stałym dodatkiem miesięcznym, po potrąceniu podatku dochodowego, opłaty emerytalnej i opłaty na Fundusz Pracy.

(5) Przyznane zasiłki winny być zaokrąglone do sum podzielnych przez pięć, przyjmując kwotę od 2 zł 50 gr wzwyż za 5 zł.

**§ 64.** Zasiłek wyrównawczy nie przysługuje, lub podlega stosownemu zmniejszeniu, jeżeli funkcjonarjusz państwowy awansuje do wyższej grupy uposażenia, lub otrzyma dodatek funkcyjny albo służbowy, którego poprzednio nie otrzymał lub otrzymywał w niższym wymiarze.

### *DZIAŁ V.*

### *POSTANOWIENIA KOŃCOWE.*

**§ 65.** Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Skarbu oraz właściwym ministrom.

**§ 66.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1-go lutego 1934 roku.

Prezes Rady Ministrów: (—) *J. Jędrzejewicz.*
Minister Skarbu: (—) *Wł. Zawadzki.*

## 3.

## Kontrola urzędowych przesyłek listowych.

*Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 6 grudnia 1933 roku Nr. I. Praw. 1481/78/33.*

Nr. O. 37385 33. Ministerstwo Poczt i Telegrafów stwierdziło powtarzanie się przypadków nadużywania urzędowych przesyłek listowych dla celów prywatnych przez pracowników władz i urzędów (organów) państwowych i samorządowych; w związku z tem Ministerstwo W. R. i O. P., uzupełniając zarządzenie co do przechowywania, kontroli i ewidencji znaczków, zawarte w piśmie z dnia 17 sierpnia 1933 r. Nr. I. Org. 1481/16/33 [1]) zarządza nadto, aby PP. Kierownicy podległych władz i urzędów osobiście bądź przez wyznaczone w tym celu osoby względnie organa: 1) kontrolowali sporadycznie, czy wysyłane i nadchodzące urzędowe przesyłki listowe nie są nadużywane dla celów prywatnych, 2) w wypadkach nasuwającego się władzom i urzędom (organom) pocztowym podejrzenia o nadużycie urzędowych przesyłek listowych dla celów prywatnych, otwierali, na wniosek władz i urzędów (organów) pocztowych, podejrzane urzędowe przesyłki listowe i badali, czy nie zachodzi nadużycie oraz, by tym organom pocztowym udzielali pisemnych zaświadczeń o wyniku badania.

Ponadto Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśnia, że według postanowień § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministrów Poczt i Telegrafów, Skarbu i Spraw Wewnętrznych z dnia 22-go lipca 1933 roku o przesyłkach listowych urzędowych (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 448 [2]) korespondencję, wysyłaną przez osoby lub instytucje prywatne do władz i urzędów państwowych na urzędowe wezwanie tych władz i urzędów, albo w wykonaniu ustawowego obowiązku, doręcza się zapomocą pocztowych książek odbiorczych, a opłatę za tę korespondencję uiszcza odbierająca władza lub urząd, naklejając odpowiednie znaczki opłaty w książce odbiorczej lub w danym razie na karcie doręczeń. Ministerstwo W. R. i O. P. poleca przeto ścisłe stosowanie się do postanowień powołanego wyżej rozporządzenia Ministrów Poczt i Telegrafów, Skarbu i Spraw Wewnętrznych z dnia 22-go lipca 1933 roku. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 448), oraz oznajmia,

---

[1]) Podane do wiadomości okólnikiem tut. Nr. 411/33 z dnia 24-go sierpnia 1933 roku (Nr. O. 25257 33).

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1933 r., str. 337.

że wedle zarządzenia Ministerstwa Poczt i Telegrafów w razie odmowy naklejenia znaczków opłaty za przesyłki listowe, nadesłane bez opłaty pocztowej w wykonaniu ustawowego obowiązku lub na wezwanie urzędowe, przesyłki te nie będą doręczane, lecz jako przesyłki niedoręczalne, będą zwracane nadawcy.

Przytem nadmienia się, że przydział znaczków dla władz i urzędów podległych Ministerstwu W. R. i O. P. uskutecznia Ministerstwo W. R. i O. P. i jest za nie odpowiedzialne materjalnie.

Zwracanie się bezpośrednio do Ministerstwa Poczt i Telegrafów lub podległych mu organów o dostarczenie znaczków jest niewłaściwe i będzie pozostawiane bez odpowiedzi.

Dyrektor Departamentu: (—) *K. Makuch.*

## 4.

## Opłaty stemplowe od podań.

*Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 1 z dnia 2-go stycznia 1934 r. (IR. 11874/33).*

Nr. O. 531/34. Ministerstwo podaje do wiadomości i stosowania następującą wykładnię do ustawy o opłatach stemplowych, ustaloną pismem Ministerstwa Skarbu z dnia 20-go grudnia 1933 r. Nr. DV. 50968/5/33: „(art. 145) Jeżeli do podania, podlegającego opłacie stemplowej, załączono fotografje (w szczególności też w razie załączenia kilku egzemplarzy tej samej fotografji), uważa się każdą fotografję za załącznik do podania, powodujący w myśl art. 145 (punkt 2) u. o. s. zwiększenie opłaty od podania o 50 gr."

Naczelnik Wydziału: (—) *A. Nowak.* wr.

## 5.

## Utrata prawa do skróconej czynnej służby wojskowej.

*Zarządzenie Ministerstwa Spraw Wojskowych, Departament Uzupełnień, z dnia 4-go października 1933 r. Nr. 3270-50/II. A. R.*

Na podstawie §§ 75 i 77 lit. c) rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 17-go marca 1933 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 132) oraz art. 56, 113 i 122 ust. 2 ustawy z dnia 23-go maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1933 roku Nr. 60, poz. 455) wyjaśniam:

1) Poborowi (ochotnicy) z cenzusem, którzy zostali sadownie skazani za przestępstwa, wyszczególnione w art. 56. oraz 103—108 i 122 ust. 2 ustawy o powsz. obow. wojsk.[1]), tracą prawo do skróconej czynnej służby wojskowej i podlegają wcieleniu do szeregów w najbliższym terminie wcielenia poborowych (ochotników) bez cenzusu. Jeżeli łącznie ze

---

[1]) Patrz niżej.

skazaniem nastąpiło zawieszenie wykonania kary na podstawie art. 61 kodeksu karnego z 1932 r., utrata prawa do skróconej czynnej służby wojskowej trwa, dopóki czasokres zawieszenia wykonania kary nie upłynął. Wcielenie takiego poborowego (ochotnika) przed upływem terminu zawieszenia kary wyklucza raz na zawsze możność odzyskania utraconego prawa do skróconej czynnej służby wojskowej.

Jeżeli zawieszenie wykonania kary poborowym (ochotnikom) z cenzusem, nastąpiło nie na podstawie nowego kodeksu karnego z 1932 r., a w myśl innych ustaw, obowiązujących przed wejściem w życie nowego kodeksu karnego z 1932 r., t. j. przed dniem 1-go września 1932 r., sprawę o przyznanie prawa do skróconej czynnej służby wojskowej należy każdorazowo przedstawić do rozstrzygnięcia Szefowi Dep. Uzupełnień M S. Wojsk.

2) Poborowym (ochotnikom) z cenzusem, którzy utracili prawo do skróconej czynnej służby wojskowej wskutek zasądzenia za przestępstwa, przewidziane w art. 56 oraz 103 — 108 ustawy o pow. obow. wojsk. i którym wykonanie kary zawieszono, przyczem termin zawieszenia upłynął przed wcieleniem do szeregów — należy ponownie przyznać prawo do skróconej czynnej służby wojskowej, ponieważ wobec upływu terminu zawieszenia kary, skazanie uważa się „za niebyłe". (Osobom tym należy w ewidencji skreślić adnotacje o pozbawieniu prawa do skróconej czynnej służby wojskowej i o skazaniu, a wpisać prawo do skróconej czynnej służby wojskowej w sposób, przewidziany w § 17 przepisów „Ew. 1/30"). Prawo do skróconej czynnej służby wojskowej przysługuje również tym poborowym (ochotnikom) z cenzusem, którym orzeczona prawomocnie kara za przestępstwa przewidziane w art. 56, 103 — 108 i 122 ust. 2 ustawy o pow. obow. wojsk. została darowana, lub czyn przestępny został puszczony w niepamięć — z mocy amnestji. W obu tych przypadkach poborowi (ochotnicy) nie mogą jednak być wcielani do szkół (kursów), kształcących na oficerów rezerwy, gdyż działanie przestępne nielicujące z godnością i honorem oficera nie zostało wymazane przez zawieszenie kary (amnestję).

Poborowych (ochotników) tych należy wcielić do pułków w ramach rozdzielnika, w terminie wiosennym, razem z poborowymi (ochotnikami) bez cenzusu, celem odbycia 12-to miesięcznej skróconej czynnej służby wojskowej, bez możności nabycia warunków mianowania ppor. rez. w myśl § 75, ustęp 1. rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 17-marca 1933 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców. Poborowi (ochotnicy) ci nie korzystają z tytułu posiadania II st. p. w. z dalszego skrócenia czynnej służby wojskowej.

Nienadających się pod względem fizycznym do piechoty należy wcielić do formacyj właściwego rodzaju broni na okres czasu, ustalony w danym rodzaju broni dla poborowych (ochotników) z cenzusem.

3) W przypadku ujawnienia, iż poborowy (ochotnik) z cenzusem, wcielony do szkoły (kursu) kształcącej na oficerów rezerwy, był prawomocnie skazany za jedno z przestępstw, wymienionych w art. 56, oraz 103 — 108 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym a: a) wykonanie kary za to przestępstwo zostało zawieszone, albo też, b) skazanie za to przestępstwo, w następstwie zarządzenia zawieszenia wykonania kary i upływu terminu, przewidzianego w art. 61 i 64 k. k. należy uważać za

niebyłe, — należy takiego poborowego (ochotnika) zwolnić ze szkoły (kursu) w myśl § 77 lit. c) rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 17-go marca 1933 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców i przydzielić do właściwej formacji.

Poborowy (ochotnik) taki traci na zasadzie przepisów art. 47 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7-go października 1932 r. o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 747) prawo do odbywania skróconej czynnej służby wojskowej i pełni dalszą obowiązkową służbę czynną na ogólnych zasadach.

Postanowienia ust. 1 i 2 stosuje się analogicznie do poborowych (ochotników) z cenzusem, wcielonych do szkoły (kursu) kształcącej na oficerów rezerwy, którym z mocy amnestji prawomocnie orzeczoną karę za przestępstwo z art. 56, 103 — 108 i 122 ust. 2 ustawy o pow. obow. wojsk. darowano, lub czyn przestępny puszczono w niepamięć.

4) Jeżeli do wiadomości P. K. U. wzgl. komendantów szkół (kursów), kształcących na oficerów rezerwy, dojdzie fakt skazania poborowego (ochotnika) lub szeregowca z cenzusem za jedno z przestępstw, wyszczególnionych w art. 56, 103 — 108 i 122 ust. 2 ustawy o powsz. obow. wojsk., a ewidencja nie zawiera żadnych wpisów o tem, należy fakt ten ustalić przez ewentualne zażądanie odpisu wyroku i w przypadku niewątpliwego stwierdzenia skazania, po uskutecznieniu odpowiednich wpisów ewidencyjnych, postąpić w myśl niniejszego rozkazu.

W imieniu Min. Spraw. Wojsk. I. Wicemin. (—) *Fabrycy* Gen. Dyw.

Nr. O. 33993/33. Wskutek zarządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 30 października 1933 r. I. Org. 2542/45/33 wyżej przytoczone zarządzenie (rozkaz) Ministerstwa Spraw Wojskowych podaje się do wiadomości szkołom i zakładom, uprawniającym do skróconej czynnej służby wojskowej, z poleceniem ogłoszenia go w sposób właściwy zainteresowanej młodzieży tamtejszej szkoły (zakładu).

Kurator O. S. Lw.: *(—) J. Gadomski.*

*Art. 56, oraz 103 — 108 i 122 ust. 2 ustawy z dnia 23-go maja 1924 o powszechnym obowiązku wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 60 z 1933 r., poz. 455).*

*Art. 56.* Skróconej czynnej służby wojskowej nie mogą odbywać osoby, wykluczone od służby na podstawie art. 9, ponadto uczniowie szkół, kształcących na oficerów zawodowych, wydaleni z tych szkół, oraz osoby, prawomocnie skazane na utratę praw publicznych lub obywatelskich praw honorowych, albo prawomocnie skazane za przestępstwo przeciwko mieniu, nierząd lub przestępstwo z chęci zysku.

*Art. 103.* § 1. Kto nie stawia się przed komisją poborową lub rozpoznawczą, albo przed inną władzą, powołaną do stwierdzenia zdolności do służby wojskowej, w celu uchylenia się od tej służby, podlega karze więzienia do 2 lat lub aresztu do lat 2.

§ 2. Jeśli przestępstwa tego dopuszczono się w czasie mobilizacji lub wojny, sprawca podlega karze więzienia do lat 5.

*Art. 104.* § 1. Kto opuszcza granice Państwa Polskiego lub pozostaje zagranicą, w celu uchylenia się od służby wojskowej, podlega karze więzienia do lat 3 lub aresztu do lat 3.

§ 2. Jeśli przestępstwa tego dopuszczono się w czasie mobilizacji lub wojny, sprawca podlega karze więzienia do lat 10.

*Art. 105.* § 1. Kto używa oszukańczych zabiegów w celu uzyskania dla siebie lub dla innej osoby odroczenia, skrócenia lub zwolnienia od służby wojskowej, podlega karze więzienia do lat 3 lub aresztu do lat 3.

§ 2. Jeśli przestępstwa tego dopuszczono się w czasie mobilizacji lub wojny, sprawca podlega karze więzienia do lat 10.

*Art. 106.* § 1. Kto powoduje lub dopuszcza, by kto inny spowodował u niego uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia, czyniący go zupełnie lub częściowo niezdolnym do służby wojskowej, podlega karze więzienia do lat 10.

§ 2. Jeśli przestępstwa tego dopuszczono się w czasie mobilizacji lub wojny, sprawca podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 3 lub dożywotnio.

*Art. 107.* § 1. Kto werbuje obywateli polskich do służby w wojsku lub w obcej organizacji wojskowej, podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Kto werbuje przebywających w Polsce obywateli obcych do służby w wojsku obcem lub w obcej organizacji wojskowej, podlega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

§ 3. Jeśli przestępstw, określonych w §§ 1 i 2, dopuszczono się w czasie mobilizacji lub wojny, sprawca podlega karze więzienia do lat 10.

§ 4. Jeśli przestępstw, określonych w §§ 1 i 2 dopuszczono się w czasie mobilizacji lub wojny, a werbowanie następuje do wojska nieprzyjacielskiego lub nieprzyjacielskiej organizacji wojskowej, sprawca podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 10 lub dożywotnio.

*Art. 108.* § 1. Kto nakłania inną osobę lub udziela jej pomocy do popełnienia przestępstwa wojskowego, podlega karze, przewidzianej za to przestępstwo w kodeksie karnym wojskowym.

§ 2. Zamiast kary twierdzy lub aresztu wojskowego, zagrożonej za takie przestępstwo, stosuje się w takim samym wymiarze karę aresztu.

*Art. 122. ust. 2.* Osoba stanu urlopowanych, skazana prawomocnie za jedno z przestępstw, określonych w art. 45, 46 i 47 kodeksu karnego wojskowego z 1932 roku, nie może korzystać z ulg, przewidzianych w art. 59 niniejszej ustawy, ani też odbywać skróconej czynnej służby wojskowej (art. 51 niniejszej ustawy).

## 6.

## Wyrządzanie szkód na trasach teletechnicznych przez młodzież szkolną.

*Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. Nr. 1/34 z dnia 30 grudnia 1933 r. (Nr. O-37087/33).*

Dyrekcja Poczt i Telegrafów pismem z dnia 9 grudnia 1933 r. Nr. TB 3003/86/33 doniosła Kuratorjum. że ponosi rokrocznie znaczne straty skutkiem szkód powstałych przez tłuczenie izolatorów oraz uszkadzanie kotew słupowych na trasach teletechnicznych i że szkody te zazwyczaj są wyrządzane przez nieletnich sprawców, a przeważnie przez dzieci i mło-

dzież w wieku szkolnym. Z tego też powodu dochodzenia odszkodowania drogą sądową nie dają pożądanego wyniku, a tylko przynoszą Zarządowi Poczt i Telegrafów prócz wydatków na wymianę uszkodzonych izolatorów i kotew jeszcze dodatkowe straty na koszta niepomyślnego procesu.

Podając powyższe do wiadomości, proszę Panów Dyrektorów (Kierowników) szkół wszelkich typów i Inspektorów Szkolnych o zwrócenie młodzieży szkolnej uwagi, by powstrzymała się od uczynków wynikających z pustoty i swawoli i zaniechała wyrządzania Skarbowi Państwa szkód na trasach teletechnicznych [1]).

Kurator Okręgu Szkolnego: *J. Gadomski.*

### 7.

### Ulgi kolejowe dla uczniów pryw. szkół powszechnych.

*Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 175 z dnia 19 grudnia 1933 r. (I. Praw. 2540/168/33).*

Nr. O. 38126/33. Ministerstwo W. R. i O. P. w porozumieniu z Ministerstwem Komunikacji wyjaśnia, co następuje:

1) Do czasu zasadniczego uregulowania sprawy nadawania prywatnym szkołom powszechnym praw publiczności — dzieci, uczęszczające do prywatnych szkół powszechnych, które zostały uznane przez właściwy inspektorat szkolny za będące na poziomie publicznych szkół powszechnych, mogą korzystać z ulg taryfowych na kolejach na równi z uczniami szkół publicznych.

2) Dzieci, uczęszczające do prywatnych szkół powszechnych oraz prywatnych szkół ćwiczeń, istniejących przy prywatnych gimnazjach względnie prywatnych seminarjach nauczycielskich, posiadających prawa szkół państwowych, mogą również korzystać z tych ulg w trybie, przewidzianym dla uczniów szkół publicznych.

3) Inspektoraty szkolne winny aż do odwołania zaopatrywać swoją pieczęcią zaświadczenia szkolne do ulg kolejowych, wystawione i przez wymienione w punkcie 2 prywatne szkoły powszechne i szkoły ćwiczeń.

4) Zainteresowana szkoła wystawia zaświadczenia do ulg kolejowych przepisanego wzoru, zaopatruje podpisem kierownictwa szkoły oraz pieczęcią szkoły i — zebrawszy te zaświadczenia razem — przesyła do inspektoratu szkolnego z prośbą o odciśnięcie pieczęci inspektoratu.

5) Ministerstwo W. R. i O. P. przypomina, że uczniowie korzystający z ulg kolejowych, muszą być zaopatrywani w legitymacje szkolne.

6) O powyższem należy zawiadomić bezzwłocznie inspektoraty szkolne i dyrekcje szkół wymienionych w punkcie 2 [2]).

Dyrektor Departamentu: (—) *K. Makuch.*

---

[1]) Okólnik rozesłano również w osobnych odbitkach.

[2]) Zawiadomiono odrębnym okólnikiem Nr. 665 z dn. 22 grudnia 1933 r. (O. 38126/33).

8.

## Chedery.

*Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 166 z dnia 4 grudnia 1933 r. (I. Pol. 1156/33).*

Nr. I. 37440/33. Z powodu podnoszonych przez niektóre urzędy wątpliwości, czy prywatne szkoły religijne dla dzieci żydowskich, jak chedery, talmudtory, bajs-sefery i t. p. podlegają władzom państwowym administracji ogólnej, czy też państwowym władzom szkolnym, Ministerstwo wyjaśnia co następuje:

Na mocy ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 343) sprawa prywatnego szkolnictwa bez względu na jego charakter została uregulowana w sposób jednolity na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem Województwa Śląskiego.

Zgodnie z postanowieniami art. 1 powyzszej ustawy oraz § 1. rozporządzenia z dnia 7 czerwca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 473) wszystkie prywatne szkoły i zakłady naukowe i wychowawcze oraz systematyczne kursy, przeznaczone dla dzieci i młodzieży żydowskiej, a więc chedery i inne podobne szkoły religijne dla dzieci żydowskich podlegają nadzorowi państwowych władz szkolnych.

Wobec postanowienia art. 14 wymienionej ustawy straciły moc obowiązującą wszystkie przepisy, wydane w sprawach uregulowanych tą ustawą.

Podsekretarz Stanu: *Kazimierz Pieracki*. wr.

9.

## Propaganda hodowli jedwabników.

*Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. Nr. 648 z dnia 9 grudnia 1933 r. (Nr. III. 23096/33) do inspektorów szkolnych.*

Do działów gospodarczych, które prawie bez wkładów gotówkowych, a tylko pracą nawet nieletnich członków rodziny mogą przynieść skromne dochody i ulżyć doli małorolnych mieszkańców wsi, należy jedwabnictwo, a właściwie wylęg i żywienie gąsienic jedwabnika i doprowadzenie tychże do tworzenia oprzędów. Piękne rezultaty tej pracy mieli między innymi kierownicy szkół: Powszechnej w Pilchowej (p. Rozwadów), Państw. Szkoły Rolniczej w Suchodole (p. Krosno), Państw. Tkackiej w Krośnie i Państw. Rolniczej w Horodence.

Celem rozpowszechnienia tej akcji, wzywa Kuratorjum O. S. Lw. zwłaszcza nauczycielstwo szkół powszechnych do szerszej akcji sadzenia drzew morwowych, których liście są niezbędne do żywienia gąsienic i do zajęcia się sprawą sprowadzania jajek jedwabnika, wylęgania gąsienic i hodowli tychże. Pożytecznem byłoby, by w każdym powiecie powstało choć 10 ośrodków tej akcji jedwabniczej. Praca ta nadaje się zwłaszcza jako jeden z praktycznych kierunków oświaty pozaszkolnej.

Zainteresowani winni się zgłaszać do Izby Rolniczej we Lwowie, ul. Kopernika 20, po wskazówki, względnie broszury, zawodowo tę sprawę ujmujące.

Kuratorjum O. S. Lw. oczekuje od PP. Inspektorów do końca maja 1934 r. krótkiego sprawozdania ze stanu akcji jedwabnictwa na terenie obwodu szkolnego.

Kurator O. S. Lw.: *(—) J. Gadomski.*

**10.**

**Organizacja szkolnictwa zawodowego.**

*Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 21 listopada 1933 r. (Nr. I. Pr. 4051/33).*

Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202.

Na podstawie art. 2 ust. 2 i art. 27, 28, 29, 31 — 35, 54 i 59 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) ustalam następującą organizację szkolnictwa zawodowego:

**§ 1.** Szkolnictwo zawodowe dzieli się na następujące działy; grupy i podgrupy:

| Działy | Grupy | Podgrupy |
|---|---|---|
| I. Szkolnictwo przemysłowe | 1. Górnicza | a) Górnicza<br>b) Kopalnictwa naftowego |
| | 2. Metalowa | a) Hutnicza i odlewnicza<br>b) Ogólno - mechaniczna<br>c) Mechaniki drobnej<br>d) Grawerska<br>e) Jubilersko - złotnicza |
| | 3. Elektryczna | |

| Działy | Grupy | Podgrupy |
|---|---|---|
| | 4. Drzewna | a) Przemysłu leśnego<br>b) Stolarska<br>c) Kołodziejska<br>d) Bednarska<br>e) Koszykarska |
| | 5. Garbarska | a) Garbarsko - białoskórnicza i wyprawy futer<br>b) Farbowania i wykończania futer |
| | 6. Włókiennicza | a) Przędzalnicza<br>b) Tkacka<br>c) Koronkarsko - hafciarska<br>d) Dziewiarska<br>e) Fiarbiarsko - wykończalnicza |
| | 7. Papiernicza | |
| | 8. Gumowa | |
| | 9. Mineralna | a) Ceramiczna i szklana<br>b) Cementownicza i betoniarska<br>c) Wapiennicza |
| | 10. Technologiczno - chemiczna | |
| | 11. Budownictwa i miernictwa | a) Budownictwa naziemnego<br>b) Budownictwa drogowego (dróg lądowych i kolei)<br>c) Budownictwa wodnego i meljoracji<br>d) Miernictwa |
| | 12. Komunikacyjna | a) Kierowców samochodowych<br>b) Maszynistów kolejowych<br>c) Żeglugi powietrznej<br>d) Żeglugi morskiej |

| Działy | Grupy | Podgrupy |
|---|---|---|
| | 13. Spożywcza | a) Cukrownicza<br>b) Młynarska<br>c) Piekarska<br>d) Cukiernicza<br>e) Przemysłu mięsnego<br>f) Przemysłu konserwowego<br>g) Przetworów mlecznych<br>h) Przemysłu fermentacyjnego (piwowarstwo, gorzelnictwo, fabrykacja win i miodów pitnych i t. p.) |
| | 14. Odziezowa | a) Obuwnicza<br>b) Krawiecka i bieliźniarska<br>c) Modniarska<br>d) Czapnicza<br>e) Gorseciarska<br>f) Krawaciarska<br>g) Rękawicznicza<br>h) Kuśnierska<br>i) Kapelusznicza |
| | 15. Galanterji | a) Galanterji skórzanej i rymarstwa<br>b) Zabawkarstwa<br>c) Introligatorska<br>d) Tapicerska |
| | 16. Poligraficzna | a) Przemysłu graficznego<br>b) Fotograficzna<br>c) Kreślarsko - rysunkowa (kreślenie techniczne, rysunek odręczny, kaligrafja i t. p.) |
| | 17. Kinematograficzna | |
| | 18. Instrumentów muzycznych | a) Lutnicza<br>b) Instrumentów dętych<br>c) Fortepianów i pianin |
| | 19. Kosmetyczna | a) Fryzjerska<br>b) Kosmetyczna |

| Działy | Grupy | Podgrupy |
|---|---|---|
| II. Szkolnictwo handlowe | 1. Kupiecka<br>2. Administracyjno - handlowa | |
| III. Szkolnictwo rolnicze | 1. Rolnicza | a) Rolnicza<br>b) Gospodyń wiejskich |
| | 2. Ogrodnicza | |
| | 3. Leśna | |
| IV. Szkolnictwo gospodarstwa domowego. | 1. Gospodarstw rodzinnych | |
| | 2. Gospodarstw zbiorowych | a) Gospodarstw wychowawczo - społecznych<br>b) Hotelarska i gastronomiczna<br>c) Sanitaryjno - dietetyczna |

§ **2.** Ze względów organizacyjnych, różne szkoły zawodowe mogą być łączone w jeden zakład naukowy pod ogólną nazwą: szkoła zawodowa. Obok tej nazwy będą wymienione nazwy poszczególnych szkół, objętych przez zakład.

## *DZIAŁ I. SZKOLNICTWO PRZEMYSŁOWE.*

### Grupa 1. Szkolnictwo górnicze.

§ **3.** Szkolnictwo górnicze obejmuje:

A. Szkoły i kursy górnicze. B. Szkoły i kursy kopalnictwa naftowego.

#### A. Szkoły i kursy górnicze.

§ **4.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy górnicze: szkoły górnicze stopnia gimnazjalnego, kursy z zakresu górnictwa.

#### Szkoły górnicze stopnia gimnazjalnego.

§ **5.** 1. Szkoły górnicze stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja górnicze.

2. Zadaniem gimnazjów górniczych jest kształcenie dla górnictwa pracowników, którzyby, obok praktycznej znajomości robót górniczych, posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani do pełnienia czynności sztygarów.

3. Gimnazja górnicze są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Gimnazja górnicze nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest kopalnia. Podstawę programową tworzą: górnictwo węglowe z uwzględnieniem górnictwa innych krajowych minerałów, zasady mineralogji i geologji, maszynoznawstwo górnicze, elektrotechnika, podstawy miernictwa górniczego, rysunek techniczny, ustawodawstwo górnicze, organizacja kopalń pod względem technicznym oraz ratownictwo. Program uwzględnia w potrzebnym zakresie przeróbkę ciał kopalnianych, organizację kopalń pod względem administracyjnym oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Pomiędzy drugą a trzecią klasą zorganizowana będzie dla uczniów roczna praktyka w kopalni, zastępująca praktykę przedszkolną.

8. Do gimnazjów górniczych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 19 lat życia; c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

### Kursy z zakresu górnictwa.

**§ 6.** Kursy z zakresu górnictwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb górnictwa.

## B. Szkoły i kursy kopalnictwa naftowego.

**§ 7.** Będą organizowane następujące szkoły nadzorców i kursy kopalnictwa naftowego: szkoły nadzorców wiertniczych, kursy z zakresu wiertnictwa, kursy dozorców w gazoliniarni, kursy dozorców ruchu gazowego.

### Szkoły nadzorców wiertniczych.

§ 8. 1. Zadaniem szkół nadzorców wiertniczych jest kształcenie dla przemysłu naftowego pracowników, którzyby posiadali wiadomości, niezbędne do pełnienia czynności nadzorców wiertniczych (wiertaczy).

2. Szkoły nadzorców wiertniczych są roczne lub dwuletnie; w szkołach dwuletnich ilość godzin nauki tygodniowej jest tak ograniczona, że umożliwia uczniom równoczesną pracę zarobkową.

3. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

4. Ośrodkiem nauczania jest kopalnia ropy. Podstawę programową tworzą: wiertnictwo, zasady maszynoznawstwa wiertniczego, mineralogji i geologji, rysunku technicznego oraz przepisy górniczo-policyjne. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane z zawodem.

5. Przy szkołach tych będą organizowane internaty dla uczniów.

6. Do szkół nadzorców wiertniczych przyjmuje się kandydatów,

którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli co najmniej 3-letnią praktykę w kopalni ropy w tem przynajmniej 2 lata przy robotach wiertniczych; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 21 lat życia; d) złożą egzamin wstępny w zakresie I szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kursy kopalnictwa naftowego.

**§ 9.** Kursy z zakresu wiertnictwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb wiertnictwa.

**§ 10.** Zasady organizacji kursów dla dozorców w gazoliniarniach i dozorców ruchu gazowego oraz czas trwania tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu naftowego.

### Grupa 2. Szkolnictwo metalowe.

**§ 11.** Szkolnictwo metalowe obejmuje: A. Szkoły i kursy hutnicze i odlewnicze. B. Szkoły i kursy ogólno-mechaniczne. C. Szkoły i kursy mechaniki drobnej. D. Szkoły i kursy grawerskie. E. Szkoły i kursy jubilersko-złotnicze.

A. Szkoły i kursy hutnicze i odlewnicze.

**§ 12.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego oraz kursy hutnicze i odlewnicze: szkoły hutnicze stopnia licealnego, szkoły odlewnicze stopnia gimnazjalnego, kursy z zakresu przemysłu hutniczego i przemysłu odlewniczego.

Szkoły hutnicze stopnia licealnego.

**§ 13.** 1. Szkoły hutnicze stopnia licealnego noszą nazwę: licea hutnicze.

2. Zadaniem liceów hutniczych jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w przemyśle hutniczym.

3. Licea hutnicze są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Licea hutnicze nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia zarówno wielkopiecownictwo, stalownictwo, walcownictwo (z kuźnictwem), jak i odlewnictwo.

6. Ośrodkiem nauczania jest huta. Podstawę programową tworzą: zajęcia praktyczne w hucie, technologja metali (ze szczególnem uwzględnieniem hutnictwa żelaza), materjałoznawstwo, maszynoznawstwo specjalne, rysunek techniczny oraz organizacja huty pod względem technicz-

nym. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Celem umożliwienia praktycznego szkolenia uczniów, szkoły te będą zakładane przy odpowiednio zorganizowanych zakładach hutniczych.

8. Do liceów hutniczych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę hutniczą lub warsztatowo-mechaniczną, bądź praktykę uznaną za równoznaczną; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczą 20 lat życia; d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Szkoły odlewnicze stopnia gimnazjalnego.

**§ 14.** 1. Szkoły odlewnicze stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja odlewnicze.

2. Zadaniem gimnazjów odlewniczych jest kształcenie dla przemysłu odlewniczego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót formierskich lub modelarskich oraz posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja odlewnicze są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Program klasy I jest jednolity. Począwszy od klasy II wyodrębniają się wydziały: a) formierski, b) modelarski.

Gimnazja odlewnicze mogą też posiadać tylko jeden z wymienionych wydziałów.

6. a) Ośrodkiem nauczania wydziału formierskiego jest odlewnia. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka formierstwa i odlewnictwa, technologja metali (ze szczególnem uwzględnieniem odlewnictwa), materjałoznawstwo, maszynoznawstwo specjalne i rysunek zawodowy. b) Ośrodkiem nauczania wydziału modelarskiego jest warsztat modelarski. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka modelarstwa, technologja drzewa, maszynoznawstwo specjalne, materjałoznawstwo, rysunek zawodowy. c) Programy na obu wydziałach uwzględniają wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów odlewniczych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne, b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 19 lat życia, c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu przemysłu hutniczego i przemysłu odlewniczego.

**§ 15.** Kursy z zakresu przemysłu hutniczego i z zakresu przemysłu odlewniczego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych działach tych przemysłów. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb hutnictwa i odlewnictwa.

## B. Szkoły i kursy ogólno-mechaniczne.

§ 16. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy ogólno-mechaniczne przemysłu metalowego: szkoły ogólno-mechaniczne stopnia niższego, szkoły ogólno-mechaniczne stopnia gimnazjalnego, szkoły ogólno-mechaniczne stopnia licealnego, kursy z zakresu metalowego przemysłu mechanicznego.

### Szkoły ogólnomechaniczne stopnia niższego.

§ 17. 1. Szkoły ogólno-mechaniczne stopnia niższego noszą nazwę: szkoły mechaniczne.

2. Zadaniem szkół mechanicznych jest praktyczne kształcenie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót ślusarskich i kowalskich w przemyśle metalowym i w innych dziedzinach życia gospodarczego.

3. Szkoły mechaniczne są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły mechaniczne nie przeprowadzają specjalizacji. Program wszystkich klas uwzględnia w odpowiednim stopniu zarówno kowalstwo i ślusarstwo, jak i obróbkę mechaniczną (głównie tokarstwo) i dostosowuje się do potrzeb i warunków regjonalnych.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat ślusarsko-kowalski. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka: ślusarstwa, kowalstwa, elementów obróbki mechanicznej (głównie tokarstwo) i obsługi prostych silników. Program uwzględnia w zakresie koniecznym dla zrozumienia typowych zjawisk, związanych z pracą rzemieślnika: technologję metali, maszynoznawstwo, materjałoznawstwo, rysunek zawodowy, organizację warsztatu ślusarskiego (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do szkół mechanicznych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia; c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

### Szkoły ogólno-mechaniczne stopnia gimnazjalnego.

§ 18. 1. Szkoły ogólno-mechaniczne stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja mechaniczne.

2. Zadaniem gimnazjów mechanicznych jest kształcenie dla przemysłu metalowego i innych dziedzin życia gospodarczego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót kowalskich, ślusarskich lub tokarskich oraz posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja mechaniczne są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Program klas niższych uwzględnia w odpowiednim stopniu zarówno kowalstwo, ślusarstwo, jak i obróbkę mechaniczną (głównie tokarstwo). Program klas wyższych wyodrębnia kierunki: a) obróbki mechanicznej (głównie tokarstwo) w klasie III i IV; b) kowalski w klasie IV; c) ślusarski w klasie IV.

Kierunek ślusarski w klasie IV może w poszczególnych szkołach uwzględniać bądź ślusarstwo ogólne, bądź też wprowadzać uczniów w jedną ze specjalności, podyktowanych potrzebami życia, jak np. mechanikę samochodową, kolejową, obsługę silników.

Gimnazja mechaniczne mogą też uwzględniać tylko jeden z wymienionych kierunków.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat mechaniczny. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka ślusarstwa, kowalstwa i obróbki mechanicznej (głównie tokarstwo), technologja metali, maszynoznawstwo i rysunek zawodowy. Program uwzględnia zasady organizacji zakładu mechanicznego (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów mechanicznych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia; c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

### Szkoły ogólno-mechaniczne stopnia licealnego.

**§ 19.** 1. Szkoły ogólno-mechaniczne stopnia licealnego noszą nazwę: licea mechaniczne.

2. Zadaniem liceów mechanicznych jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani: a) do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w metalowym przemyśle mechanicznym; b) do czynności konstruktorów w metalowym przemyśle mechanicznym lub też do czynności energetyków w różnych działach życia gospodarczego.

3. Licea mechaniczne są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Program klasy I jest jednolity. Począwszy od klasy II wyodrębniają się wydziały: a) warsztatowy, b) konstruktorsko-energetyczny; wydział ten może począwszy od klasy II lub III uwzględniać różne działy techniki np. technikę kolejową, okrętową, samochodową, samolotową i t. p.

Licea mechaniczne mogą też posiadać tylko jeden z wymienionych wydziałów.

6. a) Ośrodkiem nauczania wydziału warsztatowego jest mechaniczny warsztat wytwórczy. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w warsztatach szkolnych, technologja metali (ze szczególnem uwzględnieniem obróbki, konstruowania przyrządów obróbczych i łatwiejszych obrabiarek), kalkulacja warsztatowa, materjałoznawstwo i maszynoznawstwo, rysunek techniczny oraz organizacja przedsiębiorstw pod względem technicznym. b) Ośrodkiem nauczania wydziału konstruktorsko - energetycznego są maszyny i silniki, urządzenia mechaniczne i ich eksploatacja. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w warsztatach i pracowniach szkolnych, maszynoznawstwo, części maszyn, konstrukcje żelazne, technologja metali, materjałoznawstwo, elektrotechnika, termodynamika, hydraulika oraz rysunek techniczny. c) Programy na obu wydziałach uwzględniają wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do liceów mechanicznych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne, b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę warsztatową lub praktykę uznaną za równoznaczną; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczą 20 lat życia.

### Kursy z zakresu mechanicznego przemysłu metalowego.

**§ 20.** Kursy z zakresu mechanicznego przemysłu metalowego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb metalowego przemysłu mechanicznego.

## C. Szkoły i kursy mechaniki drobnej.

**§ 21.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy mechaniki drobnej: szkoły mechaniki drobnej stopnia gimnazjalnego, kursy z zakresu mechaniki drobnej.

### Szkoły mechaniki drobnej stopnia gimnazjalnego.

**§ 22.** 1. Szkoły mechaniki drobnej stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja mechaniki drobnej.

2. Zadaniem gimnazjów mechaniki drobnej jest kształcenie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót w warsztacie drobnej mechaniki (precyzyjne aparaty i przyrządy, mechanizmy zegarowe, automaty i t. p.) i posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja mechaniki drobnej są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Program w pierwszych dwu klasach jest jednolity. W klasie III i IV wyodrębniają się wydziały: a) ogólny, b) zegarmistrzowstwa.

Gimnazja mechaniki drobnej mogą też posiadać tylko jeden z wymienionych wydziałów.

6. a) Ośrodkiem nauczania wydziału ogólnego jest warsztat mechaniki drobnej. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka obróbki materjałów i budowy typowych drobnych mechanizmów, materjałoznawstwo, rysunek zawodowy oraz organizacja zakładów drobnej mechaniki (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym). b) Ośrodkiem nauczania wydziału zegarmistrzowstwa jest warsztat zegarmistrzowski. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka obróbki materjałów i budowy typowych mechanizmów zegarowych, materjałoznawstwo, rysunek zawodowy oraz organizacja zakładów zegarmistrzowskich (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym). c) Programy na obu wydziałach uwzględniają wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów mechaniki drobnej przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia; c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kursy z zakresu mechaniki drobnej.

**§ 23.** Kursy z zakresu mechaniki drobnej przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jej działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu mechaniki drobnej.

### D. Szkoły i kursy grawerskie.

**§ 24.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy grawerskie: szkoły grawerskie stopnia gimnazjalnego, kursy z zakresu grawerstwa.

Szkoły grawerskie stopnia gimnazjalnego.

**§ 25.** 1. Szkoły grawerskie stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja grawerskie.

2. Zadaniem gimnazjów grawerskich jest kształcenie dla przemysłu grawerskiego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót w zakresie wszystkich działów grawerstwa i posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja grawerskie są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Gimnazja grawerskie nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat grawerski. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka wszystkich działów grawerstwa, ry-

sunek zawodowy wraz z kompozycją, materjałoznawstwo, maszynoznawstwo grawerskie, organizacja warsztatów grawerskich (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do szkół grawerskich przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia; c) złożą egzamin wstępny w zakresie drugiego szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

### Kursy z zakresu grawerstwa.

**§ 26.** Kursy z zakresu grawerstwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tym zawodzie. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb grawerstwa.

## E. Szkoły i kursy jubilerskie i złotnicze.

**§ 27.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy jubilerskie i złotnicze: szkoły jubilersko - złotnicze stopnia gimnazjalnego, kursy z zakresu jubilerstwa i złotnictwa.

### Szkoły jubilersko - złotnicze stopnia gimnazjalnego.

**§ 28.** 1. Szkoły jubilersko - złotnicze stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja jubilersko - złotnicze.

2. Zadaniem gimnazjów jubilersko - złotniczych jest kształcenie dla przemysłu jubilerskiego i złotniczego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót w zakresie jubilerstwa i złotnictwa oraz posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja jubilersko - złotnicze są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Gimnazja jubilersko - złotnicze nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia w odpowiednim stopniu jubilerstwo i złotnictwo.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat jubilersko - złotniczy. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka jubilerstwa i złotnictwa, rysunek zawodowy wraz z kompozycją, materjałoznawstwo, maszynoznawstwo specjalne, organizacja warsztatu jubilersko - złotniczego (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów jubilersko-złotniczych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14. a nie przekroczą 17 lat życia; c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kursy z akresu jubilerstwa i złotnictwa.

§ 29. Kursy z zakresu jubilerstwa i złotnictwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tych zawodach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb jubilerstwa i złotnictwa.

**Grupa 3. Szkolnictwo elektryczne.**

§ 30. Szkolnictwo elektryczne obejmuje szkoły i kursy elektryczne.

Szkoły i kursy elektryczne.

§ 31. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy elektryczne: szkoły elektryczne stopnia gimnazjalnego, szkoły elektryczne stopnia licealnego, kursy z zakresu przemysłu elektrycznego.

Szkoły elektryczne stopnia gimnazjalnego.

§ 32. 1. Szkoły elektryczne stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja elektryczne.

4. Zadaniem gimnazjów elektrycznych jest kształcenie dla przemysłu elektrycznego oraz innych dziedzin życia gospodarczego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót elektromonterskich oraz posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja elektryczne są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Program pierwszych trzech klas uwzględnia praktycznie i teoretycznie zagadnienia związane z elektrotechniką ogólną. Program klasy IV wyodrębnia kierunki: a) techniki prądów silnych, b) tele-i radjotechniki.

Gimnazja elektryczne mogą też wyodrębniać tylko jeden z wymienionych kierunków.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat elektrotechniczny i instalacje elektryczne. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka elektromonterstwa (w warsztacie elektrotechnicznym i mechanicznym oraz w pracowniach), podstawy elektrotechniki, instalacje elektryczne, materjałoznawstwo elektrotechniczne, pomiary elektryczne, maszynoznawstwo elektryczne i ogólne oraz rysunek zawodowy. Program uwzględnia zasady organizacji zakładu elektrotechnicznego (pod względem technicznym,

handlowym i administracyjnym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty elektrotechniczne.

8. Celem umożliwienia praktycznego szkolenia uczniów w zakresie instalacyj elektrycznych organizowana będzie w II i III klasie pozaszkolna praktyka instalacyjna. trwająca w każdej klasie po 2 miesiące. Rok szkolny w klasie II i III trwa 11 miesięcy.

9. Do gimnazjów elektrycznych przyjmuje się kandydatów którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne, b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14. a nie przekroczą 17 lat życia; c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

## Szkoły elektryczne stopnia licealnego.

**§ 33.** 1. Szkoły elektryczne stopnia licealnego noszą nazwę: licea elektryczne.

2. Zadaniem liceów elektrycznych jest kształcenie dla przemysłu elektrycznego oraz innych dziedzin życia gospodarczego pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani do pełnienia czynności ruchowych, energetycznych i konstruktorskich w dziedzinie produkcji, instalacji i eksploatacji urządzeń elektrycznych.

3. Licea elektryczne są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Program klasy I jest jednolity. Począwszy od klasy II wyodrębniają się wydziały: a) techniki prądów silnych; b) tele - radjotechniki.

Licea elektryczne mogą też posiadać tylko jeden z wymienionych wydziałów.

6. Ośrodkiem nauczania są maszyny, aparaty i inne urządzenia, ich instalacja i eksploatacja. Podstawę programową tworzą odpowiednie dla każdego wydziału praktyczne zajęcia w pracowniach szkolnych, w warsztacie elektrotechnicznym i mechanicznym, teorja elektrotechniki, miernictwo, maszyny i urządzenia elektryczne, materjałoznawstwo, rysunek techniczny. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty elektrotechniczne.

8. Do liceów elektrycznych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę elektrotechniczna (instalacyjną albo eksploatacyjną) lub elektromechaniczną. bądź też praktykę uznaną za równoznaczną; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczą 20 lat życia.

Kursy z zakresu przemysłu elektrycznego.

§ 34. Kursy z zakresu przemysłu elektrycznego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu elektrycznego.

**Grupa 4. Szkolnictwo drzewne.**

§ 35. Szkolnictwo drzewne obejmuje:

A. Szkoły i kursy przemysłu leśnego; B) Szkoły i kursy stolarskie; C) Szkoły i kursy kołodziejskie; D) Kursy bednarskie; E) Kursy koszykarskie.

A. Szkoły i kursy przemysłu leśnego.

§ 36. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy przemysłu leśnego: szkoły przemysłu leśnego stopnia licealnego, kursy z zakresu przemysłu leśnego.

Szkoły przemysłu leśnego stopnia lecealnego.

§ 37. 1. Szkoły przemysłu leśnego stopnia licealnego noszą nazwę: licea przemysłu leśnego.

2. Zadaniem liceów przemysłu leśnego jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w przemyśle leśnym i eksploatacji lasów.

3. Licea przemysłu leśnego są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Licea przemysłu leśnego nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest zakład przemysłu leśnego i eksploatacje leśne. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w warsztatach szkolnych i w lesie, technologja drzewa, materjałoznawstwo i maszynoznawstwo specjalne, rysunek techniczny, organizacja przedsiębiorstw przemysłu leśnego oraz eksploatacyj leśnych pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym oraz nauka o rynku drzewnym. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Celem umożliwienia praktycznego szkolenia uczniów, szkoły te będą zakładane przy odpowiednio zorganizowanych przedsiębiorstwach przemysłu leśnego, posiadających tereny leśne.

8. Do liceów przemysłu leśnego przyjmuje się kandydatów którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę w przedsiębiorstwach przemysłu leśnego lub praktykę uznaną za równoznaczną; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczą 20 lat życia.

Kursy z zakresu przemysłu leśnego.

§ 38. Będą organizowane kursy z zakresu przemysłu leśnego przeznaczone dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu leśnego.

B. Szkoły i kursy stolarskie.

§ 39. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy stolarskie: szkoły stolarskie stopnia niższego, szkoły stolarskie stopnia gimnazjalnego, kursy projektowania sprzętów, kursy z zakresu rzeźby w drzewie, kursy z zakresu przemysłu stolarskiego.

Szkoły stolarskie stopnia niższego.

§ 40. Szkoły stolarskie stopnia niższego noszą nazwę: szkoły stolarskie.

2. Zadaniem szkół stolarskich jest praktyczne kształcenie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót stolarskich w przemyśle stolarskim oraz w innych dziedzinach życia gospodarczego.

3. Szkoły stolarskie są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji; program ich dostosowuje się do potrzeb i warunków regjonalnych.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat stolarski. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka stolarstwa. Program uwzględnia w zakresie koniecznym dla zrozumienia typowych zjawisk związanych z pracą rzemieślnika: technologję drzewa, materjałoznawstwo i maszynoznawstwo specjalne, rysunek zawodowy, organizację warsztatu stolarskiego (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do szkół stolarskich przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia; c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Szkoły stolarskie stopnia gimnazjalnego.

§ 41. 1. Szkoły stolarskie stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja stolarskie.

2. Zadaniem gimnazjów stolarskich jest kształcenie dla przemysłu stolarskiego oraz innych dziedzin życia gospodarczego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót stolarskich oraz posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja stolarskie są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat stolarski. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka stolarstwa i elementów rzeźby w drzewie, technologja drzewa, materjałoznawstwo i maszynoznawstwo specjalne oraz rysunek zawodowy. Program uwzględnia elementy kołodziejstwa, zasady organizacji przedsiębiorstw stolarskich (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów stolarskich przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia; c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

### Kursy projektowania sprzętów.

**§ 42.** Kursy projektowania sprzętów przeznaczone są dla czeladników stolarskich, którzy ukończyli gimnazjum stolarskie i odbyli następnie trzyletnią praktykę zawodową. Zadaniem tych kursów jest przygotowanie pracowników do samodzielnej pracy w zakresie projektowania urządzeń wnętrz. Zasady organizacji i czas trwania tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu stolarskiego.

### Kursy z zakresu rzeźby w drzewie.

**§ 43.** Kursy z zakresu rzeźby w drzewie przeznaczone są dla osób specjalizujących się w tym dziale pracy. Zasady organizacji i czas trwania tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu drzewnego.

### Kursy z zakresu przemysłu stolarskiego.

**§ 44.** Kursy z zakresu przemysłu stolarskiego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb stolarstwa.

## C. Szkoły i kursy kołodziejskie.

**§ 45.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy kołodziejskie: szkoły kołodziejskie stopnia niższego, kursy z zakresu kołodziejstwa.

### Szkoły kołodziejskie stopnia niższego.

§ 46. 1. Szkoły kołodziejskie stopnia niższego noszą nazwę: szkoły kołodziejskie.

2. Zadaniem szkół kołodziejskich jest praktyczne kształcenie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót kołodziejskich w przemyśle kołodziejskim i w innych dziedzinach życia gospodarczego.

3. Szkoły kołodziejskie są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program ich dostosowuje się do potrzeb i warunków regjonalnych.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat kołodziejski. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka kołodziejstwa ze specjalnem uwzględnieniem budowy nadwozi pojazdów mechanicznych. Program uwzględnia w zakresie koniecznym dla zrozumienia typowych zjawisk, związanych z pracą rzemieślnika: technologję drzewa, materjałoznawstwo i maszynoznawstwo specjalne, konstrukcje kołodziejskie, rysunek zawodowy, organizację warsztatu kołodziejskiego (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do szkół kołodziejskich przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z pomyślnym wynikiem pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia; c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

### Kursy z zakresu kołodziejstwa.

§ 47. Kursy z zakresu kołodziejstwa wraz z budową nadwozi przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tym zawodzie. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb kołodziejstwa i przemysłu karoseryjnego.

## D. Kursy bednarskie.

§ 48. Będą organizowane kursy z zakresu bednarstwa przeznaczone dla osób, specjalizujących się w tym zawodzie. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb bednarstwa.

## E. Kursy koszykarskie.

§ 49. Będą organizowane kursy z zakresu koszykarstwa przeznaczone dla osób, specjalizujacych się w tym zawodzie. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb koszykarstwa.

### Grupa 5. Szkolnictwo garbarskie.

**§ 50.** Szkolnictwo garbarskie obejmuje: A. Szkoły i kursy garbarsko - białoskórnicze i wyparawy futer. B. Kursy farbowania i wykończania futer.

A. Szkoły i kursy garbarsko-białoskórnicze i wyprawy futer.

**§ 51.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy garbarsko - białoskórnicze i wyprawy futer: szkoły garbarsko-białoskórnicze i wyprawy futer stopnia licealnego, kursy majstrów garbarskich, kursy specjalne z zakresu garbarstwa, białoskórnictwa i wyprawy futer.

Szkoły garbarsko - białoskórnicze i wyprawy futer stopnia licealnego.

**§ 52.** 1. Szkoły garbarsko - białoskórnicze i wyprawy futer stopnia licealnego noszą nazwę: lecea garbarskie.

2. Zadaniem liceów garbarskich jest kształcenie pracowników do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w zakładach garbarskich, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych.

3. Licea garbarskie są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest zakład garbarski. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w warsztatach i pracowniach szkolnych, technologja garbarstwa łącznie z białoskórnictwem i wyprawą futer, materjałoznawstwo i maszynoznawstwo garbarskie, farbiarstwo i wykończalnictwo skór, anatomja skóry i włosa, organizacja zakładów garbarskich pod względem technicznym. Program uwzględnia zasady farbowania i wykończania futer oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Rok szkolny w klasie I i II trwa 11 miesięcy i będzie zorganizowany w sposób, umożliwiający uczniom odbycie w każdym roku szkolnym dwumiesięcznych zorganizowanych praktyk w zakładach garbarskich. Rok szkolny w klasie III trwa 10 miesięcy.

9. Do liceów garbarskich przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawiają świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 20 lat życia; c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy majstrów garbarskich.

**§ 53.** Zadaniem kursów majstrów garbarskich jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznej znajomości zawodu, posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i byli przygotowani

do samodzielnego wykonywania czynności nadzorczych w garbarniach. Czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu garbarskiego

Kursy specjalne z zakresu garbarstwa, białoskórnictwa i wyprawy futer.

**§ 54.** Kursy specjalne z zakresu garbarstwa, białoskórnictwa i wyprawy futer przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych działach tych przemysłów. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb wymienionych przemysłów.

B. Kursy farbowania i wykończania futer.

**§ 55.** Będą organizowane kursy z zakresu farbowania i wykończania futer przeznaczone dla osób, specjalizujących się w tych zawodach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu futrzarskiego.

## Grupa 6. Szkolnictwo włókiennicze.

**§ 56.** Szkolnictwo włókiennicze obejmuje: A. Szkoły i kursy przędzalnicze. B. Szkoły i kursy tkackie. C. Szkoły i kursy koronkarsko-hafciarskie. D. Szkoły i kursy dziewiarskie. E. Szkoły i kursy farbiarsko-wykończalnicze.

A. Szkoły i kursy przędzalnicze.

**§ 57.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy przędzalnicze: szkoły przędzalnicze stopnia gimnazjalnego, kursy z zakresu przemysłu przędzalniczego.

Szkoły przędzalnicze stopnia gimnazjalnego.

**§ 58.** 1. Szkoły przędzalnicze stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja przędzalnicze.

2. Zadaniem gimnazjów przędzalniczych jest kształcenie dla przemysłu włókienniczego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu czynności przędzalniczych i posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja przędzalnicze są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia przędzalnictwo wszelkich surowców włókienniczych i ich mieszanek, kładąc jednak nacisk na surowce, stosowane na danym terenie włókienniczym.

6. Ośrodkiem nauczania jest przędzalnia mechaniczna. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka przędzenia mechanicznego, nauka o surowcach, maszynach i wyrobach przędzalniczych. Program uwzględnia ćwiczenia ślusarsko-mechaniczne i wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów przędzalniczych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia; c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu przemysłu przędzalniczego.

**§ 59.** Kursy z zakresu przemysłu przędzalniczego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przędzalnictwa.

### B. Szkoły i kursy tkackie.

**§ 60.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy tkackie: szkoły tkactwa ręcznego stopnia gimnazjalnego, szkoły tkactwa mechanicznego stopnia gimnazjalnego, szkoły tkactwa mechanicznego stopnia licealnego, kursy z zakresu przemysłu tkackiego.

Szkoły tkactwa ręcznego stopnia gimnazjalnego.

**§ 61.** 1. Szkoły tkactwa ręcznego stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja tkactwa ręcznego.

2. Zadaniem gimnazjów tkactwa ręcznego jest kształcenie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót, wchodzących w zakres ręcznego tkactwa artystycznego i posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja tkactwa ręcznego są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia wszystkie działy tkactwa ręcznego.

6. Ośrodkiem nauczania jest ręczny warsztat tkacki. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka farbowania przędzy, urządzania krosień, tkania i wykończania tkanin, kompozycja, dekompozycja i rysunek zawodowy, nauka o surowcach, splotach, krosnach i wyrobach tkactwa ręcznego, organizacja warsztatu tkactwa ręcznego (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów tkactwa ręcznego przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne, b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia, c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszech-

nej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

## Szkoły tkactwa mechanicznego stopnia gimnazjalnego.

§ 62. 1. Szkoły tkactwa mechanicznego stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja tkactwa mechanicznego.

2. Zadaniem gimnazjów tkactwa mechanicznego jest kształcenie dla przemysłu włókienniczego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu czynności tkackich i posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja tkackie są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia tkactwo mechaniczne i, w niezbędnym zakresie, tkactwo ręczne oraz dostosowuje się do potrzeb danego terenu włókienniczego, obejmując ważniejsze surowce, typowe techniki, maszyny tkackie i tkaniny.

6. Ośrodkiem nauczania jest tkalnia mechaniczna. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka tkania mechanicznego, nauka o surowcach, maszynach, splotach i wyrobach tkackich, rysunek zawodowy i dekompozycja. Program uwzględnia ćwiczenia ślusarsko - mechaniczne oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów tkactwa mechanicznego przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia; c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

## Szkoły tkactwa mechanicznego stopnia licealnego.

§ 63. 1. Szkoły tkactwa mechanicznego stopnia licealnego noszą nazwę: licea tkactwa mechanicznego.

2. Zadaniem liceów tkactwa mechanicznego jest kształcenie pracowników do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w fabrykach tkackich, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych.

3. Licea tkackie są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia tkactwo mechaniczne i, w niezbędnym zakresie, tkactwo ręczne, obejmując ważniejsze surowce, typowe techniki i maszyny tkackie oraz typowe tkaniny.

6. Ośrodkiem nauczania jest tkalnia mechaniczna. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w szkolnych warsztatach tkackich,

nauka o surowcach, maszynach, splotach i wyrobach tkackich, kompozycja, dekompozycja i rysunek zawodowy, organizacja tkalni pod względem technicznym, podstawy technologji przędzalnictwa i dziewiarstwa. Program uwzględnia ćwiczenia ślusarsko-mechaniczne, elementy farbiarstwa i wykończalnictwa oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do liceów tkactwa mechanicznego przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę tkacką w przemyśle, bądź praktykę uznaną za równoznaczną; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczą 20 lat życia.

### Kursy z zakresu przemysłu tkackiego.

**§ 64.** Kursy z zakresu tkactwa ręcznego lub mechanicznego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych działach tego przemysłu. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu tkackiego.

## C. Szkoły i kursy koronkarsko-hafciarskie.

**§ 65.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy koronkarsko-hafciarskie: szkoły koronkarsko-hafciarskie stopnia gimnazjalnego, kursy z zakresu koronkarstwa i hafciarstwa.

### Szkoły koronkarsko-hafciarskie stopnia gimnazjalnego.

**§ 66.** 1. Szkoły koronkarsko - hafciarskie stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja koronkarsko-hafciarskie.

2. Zadaniem gimnazjów koronkarsko-hafciarskich jest kształcenie pracownic, któreby były usprawnione w wykonywaniu ręcznych robót koronkarskich i hafciarskich oraz posiadały odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja koronkarsko-hafciarskie są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia w odpowiednim stopniu wszelkie techniki koronkarstwa i hafciarstwa.

6. Ośrodkiem nauczania jest ręczny warsztat koronkarsko-hafciarski. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka technik koronkarskich i hafciarskich, nauka rysunku zawodowego wraz z kompozycją, materjałoznawstwo, organizacja warsztatu koronkarsko-hafciarskiego (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczenic szkolne pracownie wytwórcze.

Do gimnazjów koronkarsko-hafciarskich przyjmuje się kandydatki, które: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 13, a nie przekroczą 17 lat życia; c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kursy z zakresu koronkarstwa i hafciarstwa.

**§ 67.** Kursy z zakresu koronkarstwa i hafciarstwa ręcznego lub mechanicznego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tych zawodach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb koronkarstwa i hafciarstwa.

## D. Szkoły i kursy dziewiarskie.

**§ 68.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego, szkoły przysposobienia oraz kursy dziewiarskie: szkoły dziewiarskie stopnia gimnazjalnego, szkoły przysposobienia dziewiarskiego, kursy z zakresu przemysłu dziewiarskiego.

Szkoły dziewiarskie stopnia gimnazjalnego.

**§ 69.** 1. Szkoły dziewiarskie stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja dziewiarskie.

2. Zadaniem gimnazjów dziewiarskich jest kształcenie dla przemysłu dziewiarskiego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót dziewiarskich i posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja dziewiarskie są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat dziewiarski. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka dziania, wykończania i konfekcjonowania, nauka o surowcach, maszynach, splotach i wyrobach dziewiarskich, kompozycja, dekompozycja oraz rysunek zawodowy. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów dziewiarskich przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia; c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

### Szkoły przysposobienia dziewiarskiego.

§ 70. 1. Zadaniem szkół przysposobienia dziewiarskiego jest danie młodzieży praktycznego przygotowania do wykonywania podstawowych robót w zakresie dziewiarstwa mechanicznego.

2. Szkoły przysposobienia dziewiarskiego są roczne.

3. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

4. Ośrodkiem nauczania jest zakład dziewiarski. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka w zakresie: dziania, wykończania i konfekcjonowania, elementów technologji dziewiarskiej, rysunku zawodowego i materjałoznawstwa. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

5. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

6. Do szkół przysposobienia dziewiarskiego przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia szkoły powszechnej I stopnia lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) nie przekroczą w danym roku kalendarzowym 18 lat życia.

### Kursy z zakresu przemysłu dziewiarskiego.

§ 71. Kursy z zakresu przemysłu dziewiarskiego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu dziewiarskiego.

## E. Szkoły i kursy farbiarsko-wykończalnicze.

§ 72. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy farbiarsko-wykończalnicze: szkoły farbiarsko-wykończalnicze stopnia gimnazjalnego, szkoły farbiarsko-wykończalnicze stopnia licealnego, kursy z zakresu przemysłu farbiarsko-wykończalniczego.

### Szkoły farbiarsko-wykończalnicze stopnia gimnazjalnego.

§ 73. 1. Szkoły farbiarsko-wykończalnicze stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja farbiarsko-wykończalnicze.

2. Zadaniem gimnazjów farbiarsko-wykończalniczych jest kształcenie dla przemysłu włókienniczego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu czynności farbiarskich i wykończalniczych oraz posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja farbiarsko-wykończalnicze są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia wszystkie ważniejsze techniki farbowania i wykończania.

6. Ośrodkiem nauczania jest farbiarnia i wykończalnia. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka farbowania i wykończania, ćwiczenia w pracowniach szkolnych, technologja farbiarstwa i wykończalnictwa, nauka o maszynach i urządzeniach farbiarskich i wykończalniczych

oraz nauka o towarach włókienniczych. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów farbiarsko-wykończalniczych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia; c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

### Szkoły farbiarsko-wykończalnicze stopnia licealnego.

**§ 74.** 1. Szkoły farbiarsko - wykończalnicze stopnia licealnego noszą nazwę: licea farbiarsko-wykończalnicze.

2. Zadaniem liceów farbiarsko - wykończalniczych jest kształcenie pracowników do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w przedsiębiorstwach farbiarskich i wykończalniczych, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych.

3. Licea farbiarsko - wykończalnicze są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia wszystkie ważniejsze techniki farbowania i wykończania, traktując szerzej ich stronę chemiczną.

6. Ośrodkiem nauczania jest farbiarnia i wykończalnia. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w warsztatach i pracowniach szkolnych. chemja ogólna i stosowana, technologja farbiarsko - wykończalnicza, nauka o maszynach i urządzeniach farbiarskich i wykończalniczych oraz o towarach włókienniczych, organizacja techniczna farbiarni i wykończalni. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do liceów farbiarsko - wykończalniczych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę w farbiarni lub wykończalni, bądź praktykę uznaną za równoznaczną; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczą 20 lat życia.

### Kursy z zakresu przemysłu farbiarsko - wykończalniczego.

**§ 75.** Kursy z zakresu przemysłu farbiarsko - wykończalniczego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu farbiarsko - wykończalniczego.

### Grupa 7. Szkolnictwo papiernicze.

**§ 76.** Szkolnictwo papiernicze obejmuje kursy z zakresu przemysłu papierniczego.

**§ 77.** Będą organizowane następujące kursy z zakresu przemysłu papierniczego: kursy ogólno - papiernicze, kursy dla maszynistów papierniczych, kursy dla mielarzy papierniczych, kursy specjalne z zakresu papiernictwa.

**§ 78.** 1. Zadaniem kursów ogólno - papierniczych jest kształcenie pracowników, whichby byli przygotowani do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w przemyśle papierniczym i posiadali szerszą i głębszą praktyczną i teoretyczną znajomość zawodu.

2. Zadaniem kursów dla maszynistów papierniczych jest kształcenie pracowników, którzyby posiadali, obok praktycznej znajomości działania i obsługi maszyny papierniczej, niezbędny zasób wiadomości z zakresu papiernictwa oraz byli przygotowani do wykonywania czynności maszynistów papierniczych.

3. Zadaniem kursów dla mielarzy papierniczych jest kształcenie pracowników, którzyby posiadali niezbędny zasób wiadomości praktycznych z zakresu papiernictwa i byli przygotowani do wykonywania czynności mielarzy papierniczych.

4. Zadaniem kursów specjalnych z zakresu papiernictwa jest rozszerzenie i pogłębienie praktycznej i teoretycznej znajomości zawodu, posiadanej przez różne kategorje pracowników tego przemysłu.

**§ 79.** Czas trwania wyżej wymienionych kursów i zasady ich organizacji będą dostosowywane do potrzeb przemysłu papierniczego.

### Grupa 8. Szkolnictwo przemysłu gumowego.

**§ 80.** Szkolnictwo przemysłu gumowego obejmuje kursy z zakresu przemysłu gumowego.

**§ 81.** Będą organizowane następujące kursy z zakresu przemysłu gumowego: kursy gumowe ogólne, kursy gumowe specjalne.

**§ 82.** 1. Zadaniem kursów gumowych ogólnych jest kształcenie pracowników, którzyby byli przygotowani do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w przemyśle gumowym i posiadali szerszą i głębszą praktyczną i teoretyczną znajomość zawodu.

2. Zadaniem kursów gumowych specjalnych jest uzupełnienie praktycznej i teoretycznej znajomości zawodu, posiadanej przez różne kategorje pracowników przemysłu gumowego.

**§ 83.** Czas trwania wyżej wymienionych kursów i zasady ich organizacji będą dostosowywane do potrzeb przemysłu gumowego.

### Grupa 9. Szkolnictwo mineralne.

**§ 84.** Szkolnictwo mineralne obejmuje: A. Szkoły i kursy ceramiczne i szklane. B. Kursy cementownicze i betoniarskie. C. Kursy wapiennicze.

### A. Szkoły i kursy ceramiczne i szklane.

§ 85. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy ceramiczne i szklane:

szkoły ceramiczno - szklane stopnia licealnego,

kursy z zakresu przemysłu ceramicznego i przemysłu szklanego.

### Szkoły ceramiczno - szklane stopnia licealnego.

§ 86. 1. Szkoły ceramiczno - szklane stopnia licealnego noszą nazwę licea ceramiczno - szklane.

2. Zadaniem liceów ceramiczno-szklanych jest kształcenie pracowników do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w przemyśle ceramicznym i szklanym, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea ceramiczno - szklane są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Program klasy I i II jest jednolity i uwzględnia w odpowiednim stopniu technologję ceramiki i szkła, kładąc specjalny nacisk na ceramikę budowlaną. Program klasy III wyodrębnia kierunki: a) ceramiczny, b) szklany.

Licea ceramiczno - szklane mogą też posiadać tylko jeden z wymienionych kierunków.

6. Ośrodkiem nauczania jest zakład ceramiczny i szklany. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w pracowniach szkolnych, technologja ceramiki i szkła, materjałoznawstwo i maszynoznawstwo specjalne, chemja stosowana oraz organizacja przedsiębiorstw pod względem technicznym. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem. W trzecim roku nauczania, w związku z wyodrębnieniem kierunków, pogłębia się w podstawie programowej odpowiednie dla danego kierunku zajęcia praktyczne i wiadomości teoretyczne.

7. Rok szkolny w klasie I i II trwa 11 miesięcy i będzie zorganizowany w sposób umożliwiający uczniom odbycie w każdym roku szkolnym dwumiesięcznych zorganizowanych praktyk w przedsiębiorstwach ceramicznych lub szklanych. Rok szkolny w klasie III trwa 10 miesięcy.

8. Do liceów ceramiczno - szklanych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne, b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16. a nie przekroczą 20 lat życia.

### Kursy z zakresu przemysłu ceramicznego i z zakresu przemysłu szklanego.

§ 87. Kursy z zakresu przemysłu ceramicznego i z zakresu przemysłu szklanego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych działach tych przemysłów. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb tych przemysłów.

### B. Kursy cementownicze i betoniarskie.

**§ 88.** Będą organizowane kursy z zakresu przemysłu cementowego przeznaczone dla osób, specjalizujących się w pewnych działach tego przemysłu. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu cementowego.

**§ 89.** Będą organizowane kursy dla majstrów betoniarskich prowadzących betoniarnie. Czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu betoniarskiego.

### C. Kursy wapiennicze.

**§ 90.** Będą organizowane kursy dla piecowych wapienniczych. Czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu wapienniczego.

## Grupa 10. Szkolnictwo technologiczno - chemiczne.

**§ 91.** Szkolnictwo technologiczno - chemiczne obejmuje szkoły i kursy technologiczno - chemiczne.

### Szkoły i kursy technologiczno - chemiczne.

**§ 92.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy technologiczno - chemiczne: szkoły technologiczno - chemiczne stopnia licealnego, kursy majstrów przemysłu chemicznego, kursy specjalne z zakresu przemysłu chemicznego.

### Szkoły techniczno - chemiczne stopnia licealnego.

**§ 93.** 1. Szkoły technologiczno - chemiczne stopnia licealnego noszą nazwę: licea technologiczno - chemiczne.

2. Zadaniem liceów technologiczno - chemicznych jest kształcenie pracowników do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji i do pracy w laboratorjach przemysłu chemicznego, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych.

3. Licea technologiczno - chemiczne są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Program pierwszych dwu klas jest jednolity. Program klasy III wyodrębnia kierunki: a) organiczny, b) nieorganiczny.

Kierunek organiczny jak i nieorganiczny może w poszczególnych szkołach traktować szerzej gałęzie przemysłu chemicznego, zapewniające absolwentom szkoły możność zatrudnienia (cukrownictwo, gazownictwo i t. p.).

6. Ośrodkiem nauczania jest zakład przemysłu chemicznego. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w pracowniach szkolnych, chemja ogólna organiczna i nieorganiczna, technologja chemiczna organiczna i nieorganiczna, towaroznawstwo ogólne i specjalne, technika cieplna i elektrotechnika oraz organizacja przedsiębiorstw chemicznych pod wzglę-

dem technicznym. W trzecim roku nauczania, w związku z wyodrębnieniem kierunków, pogłębia się w podstawie programowej odpowiednie dla danego kierunku zajęcia praktyczne i wiadomości teoretyczne. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Rok szkolny w klasie I i II trwa 11 miesięcy i będzie zorganizowany w sposób, umożliwiający uczniom odbycie w każdym roku szkolnym dwumiesięcznych zorganizowanych praktyk w zakładach przemysłu chemicznego. Rok szkolny w klasie III trwa 10 miesięcy.

8. Do liceów technologiczno-chemicznych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne, b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 20 lat życia.

Kursy majstrów przemysłu chemicznego.

**§ 94.** Zadaniem kursów majstrów przemysłu chemicznego jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznej znajomości zawodu, posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i byli przygotowani do samodzielnego wykonywania czynności nadzorczych w fabrykach przemysłu chemicznego. Czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu chemicznego.

Kursy specjalne z zakresu przemysłu chemicznego.

**§ 95.** Kursy specjalne z zakresu przemysłu chemicznego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu chemicznego.

### Grupa 11. Szkolnictwo budowlane i miernicze.

**§ 96.** Szkolnictwo budowlane i miernicze obejmuje: A. Szkoły i kursy budownictwa naziemnego. B. Szkoły i kursy budownictwa drogowego. C. Szkoły i kursy wodno - meljoracyjne. D. Szkoły i kursy miernicze.

A. Szkoły i kursy budownictwa naziemnego.

**§ 97.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy budownictwa naziemnego: szkoły budownictwa naziemnego stopnia licealnego, kursy z zakresu budownictwa naziemnego.

Szkoły budownictwa naziemnego stopnia licealnego.

**§ 98.** 1. Szkoły budownictwa naziemnego stopnia licealnego noszą nazwę: licea budowlane.

2. Zadaniem liceów budowlanych jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych

oraz byli przygotowani do pracy przy organizowaniu i prowadzeniu robót budowlanych i wykonywaniu czynności konstruktorskich.

3. Licea budowlane są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest budowa, jej organizacja i prowadzenie robót. Podstawę programową tworzą: ustroje budowlane z rysunkiem technicznym i projektowaniem części budowy oraz mniejszych lub łatwiejszych konstrukcyjnie budynków, materjałoznawstwo i maszynoznawstwo budowlane, technika wykonywania robót budowlanych, organizacja robót pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym oraz kosztorysowanie. Program uwzględnia zajęcia praktyczne w pracowniach szkolnych oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Rok szkolny w I i II klasie trwa po 11 miesięcy, z których przeznacza się w klasie I dwa miesiące, w klasie zaś II trzy miesiące na zorganizowanie praktyki na budowie. Trzeci rok szkolny trwa 10 miesięcy.

8. Do liceów budowlanych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne, b) odbyli dwumiesięczną zorganizowaną praktykę na budowie, c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 20 lat życia, d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

### Kursy z zakresu budownictwa naziemnego.

**§ 99.** Kursy z zakresu budownictwa naziemnego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb budownictwa naziemnego.

## B. Szkoły i kursy budownictwa drogowego.

**§ 100.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy budownictwa drogowego: szkoły budownictwa drogowego stopnia licealnego, kursy z zakresu budownictwa drogowego.

### Szkoły budownictwa drogowego stopnia licealnego.

**§ 101.** 1. Szkoły budownictwa drogowego stopnia licealnego noszą nazwę: licea drogowe.

2. Zadaniem liceów drogowych jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych i byli przygotowani do pracy przy organizowaniu i prowadzeniu robót, związanych z budową i utrzymaniem dróg oraz do wykonywania czynności konstruktorskich w tej dziedzinie.

3. Licea drogowe są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest budowa i utrzymanie dróg lądowych i kolei, organizacja i prowadzenie robót. Podstawę programową tworzą: budowa i utrzymanie dróg lądowych i kolei, materjałoznawstwo i maszynoznawstwo drogowo - budowlane. technika wykonywania robót, organizacja robót pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym oraz kosztorysowanie. Program uwzględnia zajęcia praktyczne w pracowniach szkolnych oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Rok szkolny w I i II klasie trwa po 11 miesięcy, z których przeznacza się w klasie I dwa miesiące, w klasie zaś II trzy miesiące na zorganizowanie praktyki na robotach drogowych w terenie. Trzeci rok szkolny trwa 10 miesięcy.

8. Do liceów drogowych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli dwumiesięczną zorganizowaną praktykę w dziedzinie budownictwa drogowego na robotach w terenie; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 20 lat życia; d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

### Kursy z zakresu budownictwa drogowego.

**§ 102.** Kursy z zakresu budownictwa drogowego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb budownictwa drogowego.

## C. Szkoły i kursy wodno-meljoracyjne.

**§ 103.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy wodno - meljoracyjne: szkoły wodno - meljoracyjne stopnia licealnego, kursy z zakresu budownictwa wodnego i meljoracji.

### Szkoły wodno - meljoracyjne stopnia licealnego.

**§ 104.** 1. Szkoły wodno - meljoracyjne stopnia licealnego noszą nazwę: licea wodno - meljoracyjne.

2. Zadaniem liceów wodno - meljoracyjnych jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych i byli przygotowani do pracy przy organizowaniu i prowadzeniu robót wodno - meljoracyjnych oraz do wykonywania czynności konstruktorskich w tej dziedzinie.

3. Licea wodno - meljoracyjne są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te w zasadzie nie przeprowadzają specjalizacji. W razie powstania większego zapotrzebowania na wyspecjalizowanych pracowników budownictwa wodnego lub meljoracji, mogą być wyodrębnione w klasie III kierunki: a) wodny, b) meljoracyjny.

6. Ośrodkiem nauczania jest budownictwo wodne i meljoracyjne. Podstawę programową tworzą: budownictwo wodne i meljoracyjne (studja wstępne, projekty i wykonanie), materjałoznawstwo i maszynoznaw-

stwo wodno-meljoracyjne, technika wykonywania robót, organizacja robót pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym oraz kosztorysowanie. Program uwzględnia zajęcia praktyczne w pracowniach szkolnych oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Rok szkolny w I i II klasie trwa po 11 miesięcy, z których przeznacza się w klasie I dwa miesiące, w klasie zaś II trzy miesiące na zorganizowane praktyki na robotach wodno-meljoracyjnych w terenie. Trzeci rok szkolny trwa 10 miesięcy.

8. Do liceów wodno-meljoracyjnych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne, b) odbyli dwumiesięczną zorganizowaną praktykę na robotach wodnych lub meljoracyjnych w terenie, c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 20 lat życia, d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

### Kursy z zakresu budownictwa wodnego i meljoracji.

**§ 105.** Kursy z zakresu budownictwa wodnego i meljoracji przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tych zawodach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb budownictwa wodnego i meljoracyjnego.

## D. Szkoły i kursy miernicze.

**§ 106.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy miernicze: szkoły miernicze stopnia licealnego, kursy z zakresu miernictwa.

### Szkoły miernicze stopnia licealnego.

**§ 107.** 1. Szkoły miernicze stopnia licealnego noszą nazwę: licea miernicze.

2. Zadaniem liceów mierniczych jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani do pełnienia funkcyj mierniczych.

3. Licea miernicze są trzyletnie.

4. Podbudową pogramową jest gimnazjum ogólnokształące..

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania są pomiary i ich zastosowania. Podstawę programową tworzą: miernictwo, rysunek zawodowy wraz z projektowaniem, regulacje rolne oraz pomiary w terenie. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Rok szkolny we wszystkich trzech klasach trwa po 11 miesięcy, z których przeznacza się po dwa miesiace na zorganizowanie praktyki miernicze w terenie.

8. Do szkół przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli dwumiesięczną zorganizowaną

praktykę mierniczą w terenie; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 20 lat życia; d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu miernictwa.

§ 108. Kursy z zakresu miernictwa przeznaczone są dla mierniczych, specjalizujących się w pewnych działach swego zawodu. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb miernictwa.

### Grupa 12. Szkolnictwo komunikacyjne.

§ 109. Organizację szkolnictwa komunikacyjnego określi osobne rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

### Grupa 13. Szkolnictwo przemysłu spożywczego.

§ 110. Szkolnictwo przemysłu spożywczego obejmuje: A. Kursy cukrownicze. B. Szkoły i kursy młynarskie. C. Kursy piekarskie. D. Kursy cukiernicze. E. Kursy z zakresu przemysłu mięsnego. F. Kursy z zakresu przemysłu konserwowego. G. Szkoły i kursy przetwórstwa mlecznego. H. Szkoły i kursy przemysłu fermentacyjnego.

A. Kursy cukrownicze.

§ 111. Będą organizowane kursy z zakresu cukrownictwa przeznaczone dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb cukrownictwa.

§ 112. W zakresie organizowania i kontrolowania procesów produkcji w cukrowniach nie będą organizowane oddzielne szkoły, natomiast umożliwiona będzie specjalizacja w tym zakresie w klasie III liceów technologiczno - chemicznych.

B. Szkoły i kursy młynarskie.

§ 113. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy młynarskie: szkoły młynarskie stopnia licealnego, kursy z zakresu młynarstwa.

Szkoły młynarskie stopnia licealnego.

§ 114. 1. Szkoły młynarskie stopnia licealnego noszą nazwę: licea młynarskie.

2. Zadaniem liceów młynarskich jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych i byli przygotowani do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w młynach.

3. Licea młynarskie są dwuletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest młyn zbożowy. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w pracowniach szkolnych, technologja młynarstwa, chemja i biologja stosowana, towaroznawstwo i maszynoznawstwo specjalne, gospodarka cieplna i energetyczna oraz organizacja młynów pod względem technicznym. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Do liceów młynarskich przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawiają świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę w młynie lub praktykę uznaną za równoznaczną; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczą 20 lat życia.

Kursy z zakresu młynarstwa.

**§ 115.** Kursy z zakresu młynarstwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb młynarstwa.

### C. Kursy piekarskie.

**§ 116.** Będą organizowane następujące kursy piekarskie: kursy piekarstwa mechanicznego, kursy specjalne z zakresu piekarstwa.

**§ 117.** Zadaniem kursów piekarstwa mechanicznego jest przygotowanie pracowników, posiadających praktyczne piekarskie wyszkolenie, do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w zmechanizowanych piekarniach. Zasady organizacji i czas trwania tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu piekarskiego.

**§ 118.** Do potrzeb przemysłu piekarskiego będą dostosowywane również zadania, czas trwania i zasady organizacji kursów specjalnych z zakresu piekarstwa przeznaczonych dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach.

### D. Kursy cukiernicze.

**§ 119.** Będą organizowane: kursy cukiernictwa fabrycznego. kursy specjalnie z zakresu cukiernictwa.

**§ 120.** Zadaniem kursów cukiernictwa fabrycznego jest przygotowanie pracowników, posiadających praktyczne cukiernicze wyszkolenie, do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w zmechanizowanych zakładach przemysłowych cukierniczych. Zasady organizacji i czas trwania tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu cukierniczego.

**§ 121.** Do potrzeb przemysłu cukierniczego będą dostosowywane również zadania, czas trwania i zasady organizacji kursów specjalnych z zakresu cukiernictwa przeznaczonych dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach.

### E. Kursy z zakresu przemysłu mięsnego.

§ 122. Będą organizowane następujące kursy z zakresu przemysłu mięsnego: kursy mistrzów wędliniarskich, kursy a) majstrów bekoniarskich b) ogólne bekoniarskie, c) wyrobu konserw mięsnych, d) specjalne z zakresu przemysłu mięsnego.

### Kursy mistrzów wędliniarskich.

§ 123. 1. Zadaniem kursów mistrzów wędliniarskich jest kształcenie pracowników, przygotowanych do prowadzenia warsztatów wędliniarskich.

2. Kursy mistrzów wędliniarskich są trzyletnie. Ilość godzin nauki jest tak ograniczona, że umożliwia uczniom równoczesną pracę zarobkową.

3. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

4. Kursy te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia wszelkie gatunki wyrobów wędliniarskich i konserw mięsnych.

5. Ośrodkiem nauczania jest wytwórczy zakład wędliniarski. Podstawę programową tworzą: ćwiczenia praktyczne z zakresu wyrobu wędlin, badania mięsa, przypraw i dodatków oraz wyrobów wędliniarskich, anatomja zwierząt rzeźnych i zdrowotność tychże, higjena, chłodnictwo. technologja wędliniarska i przemysłu konserw mięsnych, organizacja przedsiębiorstw wędliniarskich pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane z zawodem.

6. Przy kursach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

7. Na kursy mistrzów wędliniarskich przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo złożenia egzaminu czeladniczego wędliniarskiego; b) odbyli trzyletnią praktykę czeladniczą wędliniarską; c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

### Kursy bekoniarskie, wyrobu konserw mięsnych i specjalne.

§ 124. Zadaniem kursów majstrów bekoniarskich jest kształcenie pracowników, którzyby byli przygotowani do samodzielnego wykonywania czynności zawodowych, wchodzących w zakres wyrobów bekoniarskich.

§ 125. Zadaniem ogólnych kursów bekoniarskich jest kształcenie pracowników, którzyby posiadali odpowiedni zasób wiadomości zawodowych praktycznych i teoretycznych i byli przygotowani do samodzielnego organizowania procesów produkcji w fabrykach bekonów.

§ 126. Zadaniem kursów wyrobu konserw mięsnych jest kształcenie pracowników, którzyby byli przygotowani do samodzielnego pełnienia czynności zawodowych w przemyśle konserw mięsnych.

§ 127. Czas trwania i zasady organizacji wyżej wymienionych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu mięsnego.

§ 128. Kursy specjalne z zakresu przemysłu mięsnego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu mięsnego.

### E. Kursy z zakresu przemysłu konserwowego.

§ 129. Będą organizowane następujące kursy z zakresu przemysłu konserwowego: kursy przemysłowego przetwórstwa warzywno-owocowego, kursy wyrobu konserw rybnych, kursy specjalne z zakresu przemysłu konserwowego.

§ 130. Zadaniem kursów przemysłowego przetwórstwa warzywno-owocowego jest kształcenie pracowników, którzyby byli przygotowani do samodzielnego pełnienia czynności zawodowych w przemysłowem przetwórstwie warzywno - owocowem.

§ 131. Zadaniem kursów wyrobu konserw rybnych jest kształcenie pracowników, którzyby byli przygotowani do samodzielnego pełnienia czynności zawodowych w przemyśle konserw rybnych.

§ 132. Czas trwania i zasady organizacji wyżej wymienionych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu konserwowego.

§ 133. Kursy specjane z zakresu przemysłu konserwowego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu konserwowego.

### G. Szkoły i kursy przetwórstwa mlecznego.

§ 134. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy przetwórstwa mlecznego: szkoły przetwórstwa mlecznego stopnia licealnego, roczne kursy mleczarskie, półtoraroczne kursy serowarskie, kursy specjalne z zakresu przetwórstwa mlecznego.

#### Szkoły przetwórstwa mlecznego stopnia licealnego.

§ 135. 1. Szkoły przetwórstwa mlecznego stopnia licealnego noszą nazwę: licea przetwórstwa mlecznego.

2. Zadaniem liceów przetwórstwa mlecznego jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani do pełnienia czynności wykonawczych i organizacyjnych w różnego rodzaju przedsiębiorstwach przetwórstwa mlecznego.

3. Licea przetwórstwa mlecznego są dwuletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia w odpowiednim stopniu gospodarkę nabiałową, maślarstwo i serowarstwo.

6. Ośrodkiem nauczania jest przedsiębiorstwo przetwórstwa mlecznego o wszechstronnej produkcji. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w przetwórni mleczarskiej i w pracowniach szkolnych, technologja mleczarstwa i serowarstwa, mikrobiologja mleka, maszyno-

znawstwo ogólne i specjalne, zasady organizacji przedsiębiorstw przetwórstwa mlecznego pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne zakłady mleczarsko-serowarskie.

8. Do liceów przetwórstwa mlecznego przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne, b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę mleczarską lub praktykę uznaną za równoznaczną, c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczą 20 lat życia.

## Roczne kursy mleczarskie.

**§ 136.** 1. Zadaniem rocznych kursów mleczarskich jest przygotowanie pracowników do samodzielnego wykonywania czynności, wchodzących w zakres produkcji masła oraz aprowizacji mlecznej ośrodków konsumcyjnych.

2. Kursy uwzględniają w swoim programie ręczną i mechaniczną produkcję masła, aprowizację mleczną ośrodków konsumcyjnych oraz, w niezbędnym zakresie, wyrób odpowiednich gatunków sera.

3. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

4. Ośrodkiem nauczania jest ręczna i mechaniczna mleczarnia. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w mleczarni i w pracowniach szkolnych oraz wiadomości z technologji mleczarskiej, mikrobiologji, metod badania mleka i jego przetworów, działania i obsługi maszyn i urządzeń mleczarskich oraz zasad organizacji mleczarni (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane z zawodem.

5. Celem umożliwienia praktycznego szkolenia uczniów, kursy te będą zakładane przy odpowiednio zorganizowanych zakładach mleczarskich.

6. Na kursy przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli co najmniej dwuletnią praktykę zawodową lub praktykę uznaną za równoznaczną; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17 lat życia; d) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i z nabytych zawodowych wiadomości praktycznych.

## Półtoraroczne kursy serowarskie.

**§ 137.** 1. Zadaniem półtorarocznych kursów serowarskich jest przygotowanie pracowników do samodzielnego wykonywania czynności serowarskich.

2. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

3. Ośrodkiem nauczania jest serownia. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w serowni i pracowniach szkolnych oraz wiado-

mości z dziedziny technologji serowarskiej, mikrobiologji mleka, konstrukcji, działania i obsługi urządzeń serowarskich, metod badania mleka i jego przetworów, zasad organizacji serowni (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze, ściśle związane z zawodem.

4. Celem umożliwienia praktycznego szkolenia uczniów kursy te będą zakładane przy odpowiednio zorganizowanych zakładach serowarskich.

5. Na kursy przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli co najmniej dwuletnią praktykę zawodową lub praktykę uznaną za równoznaczną; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17 lat życia; d) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i z nabytych zawodowych wiadomości praktycznych.

Kursy specjalne z zakresu przetwórstwa mlecznego.

**§ 138.** Kursy specjalne z zakresu przetwórstwa mlecznego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu mleczarskiego.

H. Szkoły i kursy przemysłu fermentacyjnego.

**§ 139.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy przemysłu fermentacyjnego: szkoły przemysłu fermentacyjnego stopnia licealnego, kursy z zakresu gorzelnictwa, piwowarstwa i winiarstwa.

Szkoły przemysłu fermentacyjnego stopnia licealnego.

**§ 140.** 1. Szkoły przemysłu fermentacyjnego stopnia licealnego noszą nazwę: licea przemysłu fermentacyjnego.

2. Zadaniem liceów przemysłu fermentacyjnego jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w zakładach przemysłu fermentacyjnego.

3. Licea przemysłu fermentacyjnego są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania są zakłady przemysłowe w różnych gałęziach przemysłu fermentacyjnego. Podstawę programową tworzą: zajęcia praktyczne w pracowniach szkolnych, technologja przemysłów fermentacyjnych, chemja i mikrobiologja stosowana, materjałoznawstwo i maszynoznawstwo specjalne, gospodarka cieplna i energetyczna oraz organizacja przedsiębiorstw pod względem technicznym. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Rok szkolny w klasie I i II trwa 11 miesięcy i będzie zorganizowany w sposób, umożliwiający uczniom odbycie w każdym roku szkolnym dwumiesięcznych zorganizowanych praktyk w przedsiębiorstwach przemysłu fermentacyjnego. Rok szkolny w klasie III trwa 10 miesięcy.

8. Do liceów przemysłu fermentacyjnego przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjów ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 20 lat życia.

Kursy z zakresu gorzelnictwa, piwowarstwa i winiarstwa.

**§ 141.** Kursy z zakresu gorzelnictwa, piwowarstwa i winiarstwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tych działach produkcji. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu fermentacyjnego.

**Grupa 14. Szkolnictwo odzieżowe.**

**§ 142.** Szkolnictwo odzieżowe obejmuje: A. Szkoły i kursy obuwnicze. B. Szkoły i kursy krawieckie i bieliźniarskie. C. Kursy: a) modniarskie, b) czapnicze, c) gorseciarskie, d) krawaciarskie, e) rękawicznicze, f) kuśnierskie i g) kapelusznicze.

A. Szkoły i kursy obuwnicze.

**§ 143.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy obuwnicze: szkoły obuwnicze stopnia niższego, kursy z zakresu obuwnictwa.

Szkoły obuwnicze stopnia niższego.

**§ 144.** 1. Szkoły obuwnicze stopnia niższego noszą nazwę: szkoły obuwnicze.

2. Zadaniem szkół obuwniczych jest praktyczne kształcenie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót cholewkarskich i szewskich w warsztatach rzemieślniczych.

3. Szkoły obuwnicze są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia w odpowiednim stopniu zarówno cholewkarstwo jak szewstwo.

6. Ośrodkiem nauczania jest rzemieślniczy warsztat obuwniczy. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka szewstwa, cholewkarstwa i modelarstwa. Program uwzględnia w zakresie koniecznym dla zrozumienia typowych zjawisk, związanych z pracą rzemieślnika, rysunek zawodowy, materjałoznawstwo, organizację warsztatu obuwniczego (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do szkół obuwniczych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki klasy IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne, b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia, c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu obuwnictwa.

§ **145.** Kursy z zakresu obuwnictwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tym zawodzie. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb obuwnictwa.

B. Szkoły i kursy krawieckie i bieliźniarskie.

§ **146.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i szkoły przysposobienia oraz kursy krawieckie i bieliźniarskie: szkoły krawieckie stopnia niższego, szkoły krawiecko-bieliźniarskie stopnia niższego, szkoły krawieckie stopnia gimnazjalnego, szkoły bieliźniarskie stopnia gimnazjalnego, szkoły krawieckie stopnia licealnego, szkoły przysposobienia krawiecko-bieliźniarskiego, kursy z zakresu krawiectwa i z zakresu bieliźniarstwa.

Szkoły krawieckie stopnia niższego.

§ **147.** 1. Szkoły krawieckie stopnia niższego noszą nazwę: szkoły krawieckie.

2. Zadaniem szkół krawieckich jest praktyczne kształcenie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót krawieckich w warsztatach krawiectwa męskiego.

3. Szkoły krawieckie są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia krawiectwo męskie.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat krawiectwa męskiego. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka kroju, modelowania i szycia. Program uwzględnia w zakresie koniecznym dla zrozumienia typowych zjawisk, związanych z pracą rzemieślnika: rysunek zawodowy, materjałoznawstwo, organizację zakładu krawieckiego (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do szkół krawieckich przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwa uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 13, a nie przekroczą 17 lat życia.

Szkoły krawiecko - bieliźniarskie stopnia niższego.

§ **148.** Szkoły krawiecko - bieliźniarskie stopnia niższego noszą nazwę: szkoły krawiecko-bieliźniarskie.

2. Zadaniem szkół krawiecko-bieliźniarskich jest praktyczne kształcenie pracownic, któreby były usprawnione w wykonywaniu robót w zakresie krawiectwa damskiego i dziecięcego oraz bieliźniarstwa.

3. Szkoły krawiecko - bieliźniarskie są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia w odpowiednim stopniu krawiectwo damskie, dziecięce oraz bieliźniarstwo.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat krawiecko - bieliźniarski. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka kroju, modelowania i szycia. Program uwzględnia w zakresie koniecznym dla zrozumienia typowych zjawisk, związanych z pracą rzemieślnika: rysunek zawodowy, materjałoznawstwo, organizację warsztatu krawieckiego (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczenic szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do szkół krawiecko - bieliźniarskich przyjmuje się kandydatki, które: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 13. a nie przekroczą 17 lat życia.

### Szkoły krawieckie stopnia gimnazjalnego.

**§ 149.** 1. Szkoły krawieckie stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja krawieckie.

2. Zadaniem gimnazjów krawieckich jest kształcenie dla przemysłu krawieckiego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót krawieckich i posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja krawieckie sa czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia bądź krawiectwo męskie łącznie z krawiectwem damskiem ciężkiem (szkoły męskie), bądź krawiectwo damskie łącznie z dziecięcem (szkoły żeńskie).

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat krawiecki. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka krawiectwa w danych działach, rysunek zawodowy wraz z kompozycją, materjałoznawstwo, organizacja warsztatu krawieckiego (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów krawieckich przyjmuje się kandydatów (tki) którzy (re): a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne, b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 13, a nie przekroczą 17 lat życia; c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

## Szkoły bieliźniarskie stopnia gimnazjalnego.

**§ 150.** 1. Szkoły bieliźniarskie stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja bieliźniarskie.

2. Zadaniem gimnazjów bieliźniarskich jest kształcenie dla przemysłu bieliźniarskiego pracownic, któreby były usprawnione w wykonywyniu robót bieliźniarskich i posiadały odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja bieliźniarskie są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat bieliźniarski. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka bieliźniarstwa łącznie ze zdobieniem bielizny i elementami gorseciarstwa, rysunek zawodowy wraz z kompozycją, materjałoznawstwo, organizacja warsztatu bieliźniarskiego (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przyszkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczenic szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów bieliźniarskich przyjmuje się kandydatki, które: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 13, a nie przekroczą 17 lat życia; c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

## Szkoły krawieckie stopnia licealego.

**§ 151.** 1. Szkoły krawieckie stopnia licealnego noszą nazwę: licea krawieckie.

2. Zadaniem liceów krawieckich jest kształcenie dla przemysłu krawieckiego pracownic do wykonywania robót w zakresie krawiectwa damskiego i dziecięcego, któreby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadały szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea krawieckie są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia w odpowiednim stopniu krawiectwo damskie i dziecięce.

6. Ośrodkiem nauczania jest pracownia ubiorów damskich i dziecięcych. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka krawiectwa oraz szerzej i głębiej potraktowane wiadomości z zakresu rysunku zawodowego wraz z kompozycją, materjałoznawstwa, organizacji przedsiębiorstw krawieckich (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczenic szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do liceów krawieckich przyjmuje się kandydatki, które: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 20 lat życia.

Szkoły przysposobienia krawiecko - bieliźniarskiego.

§ 152. 1. Zadaniem szkół przysposobienia krawiecko - bieliźniarskiego jest danie młodzieży praktycznego przygotowania do wykonywania podstawowych robót w zakresie krawiectwa damskiego, dziecięcego i bieliźniarstwa.

2. Szkoły przysposobienia krawiecko - bieliźniarskiego są roczne.

3. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

4. Ośrodkiem nauczania jest warsztat krawiecko - bieliźniarski. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka w zakresie: techniki szycia ręcznego i maszynowego, elementów kroju, modelowania, rysunku zawodowego i materjałoznawstwa. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

5. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczenic szkolne warsztaty wytwórcze.

6. Do szkół przysposobienia krawiecko - bieliźniarskiego przyjmuje się kandydatki, które: a) przedstawią świadectwo ukończenia szkoły powszechnej I stopnia lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) nie przekroczą w danym roku kalendarzowym 18 lat życia.

Kursy z akresu krawiectwa i z zakresu bieliźniarstwa.

§ 153. Kursy z zakresu krawiectwa i z zakresu bieliźniarstwa przenaczone są dla osób, specjalizujących się w tych zawodach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb krawiectwa i bieliźniarstwa.

### C. Kursy modniarskie, czapnicze, gorseciarskie, krawaciarskie, rękawicznicze, kuśnierskie i kapelusznicze.

§ 154. Będą organizowane kursy z zakresu modniarstwa, czapnictwa, gorseciarstwa, krawaciarstwa, rękawicznictwa, kuśnierstwa i kapelusznictwa przeznaczone dla osób, specjalizujących się w tych zawodach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb wymienionych zawodów.

## Grupa 15. Szkolnictwo galanteryjne.

§ 155. Szkolnictwo galanteryjne obejmuje: A. Kursy galanterji skórzanej i rymarstwa. B. Kursy zabawkarskie. C. Szkoły i kursy introligatorskie. D. Kursy tapicerskie.

A. Kursy galanterji skórzanej i rymarstwa.

§ 156. Będą organizowane kursy z zakresu galanterji skórzanej przeznaczone dla osób, specjalizujących się w pewnych działach tego przemysłu. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb zawodu.

§ 157. Będą organizowane kursy z zakresu rymarstwa przeznaczone dla czeladników tego zawodu. Kursy te mają za zadanie rozszerzenie i pogłębienie ich wiadomości zawodowych praktycznych i teoretycznych. Zasady organizacji i czas trwania tych kursów będą dostosowywane do potrzeb rymarstwa.

B. Kursy zabawkarskie.

§ 158. Będą organizowane kursy projektowania zabawek.

§ 159. Zadaniem kursów projektowania zabawek jest przygotowanie pracowników, którzy uprzednio opanowali technikę pracy w danym zawodzie (stolarstwie, ślusarstwie i t. p.), do pracy przy tworzeniu projektów zabawek. Czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu zabawkarskiego.

C. Szkoły i kursy introligatorskie.

§ 160. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy introligatorskie: szkoły introligatorskie stopnia gimnazjalnego, kursy z zakresu introligatorstwa.

Szkoły introligatorskie stopnia gimnazjalnego.

§ 161. 1. Szkoły introligatorskie stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja introligatorskie.

2. Zadaniem gimnazjów introligatorskich jest kształcenie dla przemysłu introligatorskiego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót introligatorskich oraz posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja introligatorskie są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat introligatorski. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka introligatorstwa, rysunek zawodowy wraz z kompozycją, towaroznawstwo zawodowe, organizacja przedsiębiorstw introligatorskich (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów introligatorskich przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia; c) złożą

egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kursy z zakresu introligatorstwa.

**§ 162.** Kursy z zakresu introligatorstwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tym zawodzie. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb introligatorstwa.

D. Kursy tapicerskie.

**§ 163.** Będą organizowane kursy z zakresu tapicerstwa przeznaczone dla osób, specjalizujących się w tym zawodzie. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb tapicerstwa.

### Grupa 16. Szkolnictwo poligraficzne.

**§ 164.** Szkolnictwo poligraficzne obejmuje: A. Szkoły i kursy przemysłu graficznego. B. Szkoły i kursy fotograficzne. C. Kursy kreślarskie i rysunkowe.

A. Szkoły i kursy przemysłu graficznego.

**§ 165.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy przemysłu graficznego: szkoły graficzne stopnia licealnego, kursy z zakresu przemysłu graficznego.

Szkoły graficzne stopnia licealnego.

**§ 166.** 1. Szkoły graficzne stopnia licealnego noszą nazwę: licea graficzne.

2. Zadaniem liceów graficznych jest kształcenie pracowników do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w przemyśle graficznym, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych.

3. Licea graficzne są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia zarówno technikę drukarską, jak litograficzna i fotochemigraficzną. W zajęciach praktycznych klasy II i III stosuje się dla poszczególnych grup uczniów, odpowiednio do ich zainteresowań i uzdolnień, większe nasilenie w jednej z technik poligraficznych.

6. Ośrodkiem nauczania jest zakład przemysłu poligraficznego. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia warsztatowe i laboratoryjne, technologja drukarstwa, litografji i fotochemigrafji, materjałoznawstwo i maszynoznawstwo specjalne, rysunek i komopozycja zawodowa oraz organizacja zakładów graficznych pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym. Program uwzględnia technikę oprawy

książek oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Rok szkolny w I i II klasie trwa po 11 miesięcy, z których przeznacza się w klasie I dwa miesiące, w klasie zaś II trzy miesiące na zorganizowanie praktyki w przedsiębiorstwach graficznych. Rok szkolny w klasie III trwa dziesięć miesięcy.

9. Do liceów graficznych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 20 lat życia.

Kursy z zakresu przemysłu graficznego.

**§ 167.** Kursy z zakresu przemysłu graficznego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu graficznego.

B. Szkoły i kursy fotograficzne.

**§ 168.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy fotograficzne: szkoły fotograficzne stopnia licealnego, kursy z zakresu fotografji.

Szkoły fotograficzne stopnia licealnego.

**§ 169.** 1. Szkoły fotograficzne stopnia licealnego noszą nazwę: licea fotograficzne.

2. Zadaniem liceów fotograficznych jest kształcenie pracowników, którzyby byli przygotowani do samodzielnej pracy w przemyśle fotograficznym i posiadali, obok praktycznej znajomości zawodu, szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych.

3. Licea fotograficzne są dwuletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia wszystkie ważniejsze techniki fotografji.

6. Ośrodkiem nauczania jest zakład fotograficzny. Podstawę programową tworzą: zajęcia praktyczne w pracowniach szkolnych, fotografika, fototechnika, fotochemja oraz organizacja zakładu fotograficznego pod względem technicznym i handlowym. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Do liceów fotograficznych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 20 lat życia.

Kursy z zakresu fotografji.

**§ 170.** Kursy z zakresu fotografji przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jej działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb zawodu fotograficznego.

C. Kursy kreślarskie i rysunkowe.

**§ 171.** Będą organizowane kursy kreślarskie i rysunkowe przeznaczone dla osób, specjalizujących się w tych dziedzinach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb życia gospodarczego.

**Grupa 17. Szkolnictwo kinematograficzne.**

**§ 172.** Będą orgnizowane kursy z zakresu kinematografii przeznaczone dla osób, specjalizujących się w pewnych jej działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu kinematograficznego.

**Grupa 18. Szkolnictwo przemysłu instrumentów muzycznych.**

**§ 173.** Szkolnictwo przemysłu instrumentów muzycznych obejmuje kursy z zakresu budowy, strojenia i korygowania instrumentów muzycznych.

Będą organizowane: kursy budowy instrumentów lutniczych, kursy budowy instrumentów dętych, kursy strojenia i korygowania pianin i fortepianów.

**§ 174.** 1. Zadaniem kursów budowy instrumentów lutniczych jest przygotowanie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu instrumentów lutniczych i posiadali niezbędny zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych.

2. Zadaniem kursów budowy instrumentów dętych jest przygotowanie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu instrumentów dętych i posiadali niezbędny zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych.

3. Zadaniem kursów strojenia i korygowania pianin i fortepianów jest przygotowanie pracowników, którzyby byli usprawnieni w strojeniu i korygowaniu pianin i fortepianów oraz posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych.

**§ 175.** Czas trwania i zasady organizacji powyższych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu instrumentów muzycznych.

**Grupa 19. Szkolnictwo kosmetyczne.**

**§ 176.** Szkolnictwo kosmetyczne obejmuje: A. Kursy fryzjerskie. B. Kursy kosmetyczne.

A. Kursy fryzjerskie.

§ 177. Będą organizowane kursy z zakresu fryzjerstwa przeznaczone dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb fryzjerstwa.

B. Kursy kosmetyczne.

**§ 178.** Będa organizowane kursy kosmetyczne przeznaczone dla osób, specjalizujących się w tym zawodzie. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb zawodu.

## *DZIAŁ II. SZKOLNICTWO HANDLOWE.*

**§ 179.** Szkolnictwo handlowe obejmuje: szkoły i kursy kupieckie, szkoły i kursy administracyjno-handlowe.

### Grupa 1. Szkoły i kursy kupieckie.

**§ 180.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego, szkoły przysposobienia oraz kursy kupieckie: szkoły kupieckie stopnia gimnazjalnego, szkoły kupieckie stopnia licealnego, szkoły przysposobienia kupieckiego, kursy kupieckie.

### Szkoły kupieckie stopnia gimnazjalnego.

**§ 181.** 1. Szkoły kupieckie stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja kupieckie.

2. Zadaniem gimnazjów kupieckich jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych, niezbędnych do pełnienia czynności zawodowych w działach kupieckich różnych przedsiębiorstw gospodarczych.

3. Gimnazja kupieckie są trzy i czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Gimnazja trzyletnie dają wyłącznie przygotowanie kupieckie ogólne. Gimnazja czteroletnie uwzględniają w klasie IV specjalizację, przystosowując nauczanie bądź do jednej lub kilku pokrewnych dziedzin handlu (handel spółdzielczy, handel ziemiopłodami, wyrobami włókienniczemi i t. p.), bądź też do potrzeb administracji handlowej przedsiębiorstw gospodarczych. Na tle warunków gospodarczych całego kraju program traktuje szerzej i głębiej regjonalne warunki gospodarcze.

6. Ośrodkiem nauczania jest przedsiębiorstwo kupieckie. Punkt ciężkości spoczywa na zagadnieniach, związanych z obrotem towarowym. Podstawę programową tworzą: nauka kupna i sprzedaży, towaroznawstwo, geografja gospodarcza i organizacja przedsiębiorstw kupieckich. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Program winien przewidzieć organizowanie dla uczniów obowiązkowych praktyk w działach kupieckich przedsiębiorstw gospodarczych; czas trwania praktyki dla każdego ucznia wynosi 300 godzin pracy. W tej klasie, w której odbywać się będą praktyki, rok szkolny będzie odpowiednio przedłużony.

8. Do gimnazjów kupieckich przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 13, a nie przekroczą 17 lat życia; c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

**§ 182.** Organizację gimnazjów kupieckich, przygotowujących młodzież do handlu drogeryjnego określi osobne rozporządzenie.

## Szkoły kupieckie stopnia licealnego.

§ **183.** 1. Szkoły kupieckie stopnia licealnego noszą nazwę: licea kupieckie.

2. Zadaniem liceów kupieckich jest kształcenie pracowników do pełnienia czynności zawodowych w działach kupieckich różnych przedsiębiorstw gospodarczych, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

4. Licea kupieckie są dwu i trzyletnie.

5. Licea kupieckie dwuletnie dają wyłącznie przygotowanie kupieckie ogólne. Licea trzyletnie uwzględniają w klasie III specjalizację. Specjalizacja może się odbywać bądź w zakresie jednej lub kilku pokrewnych dziedzin handlu, jak np. handel spółdzielczy, zagraniczny, handel ziemiopłodami, wyrobami włókienniczemi, bądź w zakresie jednej lub kilku funkcyj pracowników kupieckich, jak np. akwizycja, reklama, dekoracja wystaw i sklepów.

6. Ośrodkiem nauczania jest przedsiębiorstwo kupieckie. Punkt ciężkości spoczywa na zagadnieniach, związanych z obrotem towarowym, potraktowanych szerzej i głębiej niż w gimnazjach kupieckich. Podstawę programową tworzą: nauka kupna i sprzedaży, towaroznawstwo, geografja gospodarcza i organizacja przedsiębiorstw kupieckich. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Program winien przewidzieć organizowanie dla uczniów obowiązkowych praktyk w działach kupieckich przedsiębiorstw gospodarczych; czas trwania praktyki dla każdego ucznia wynosi 300 godzin pracy. W tej klasie, w której odbywać się będą praktyki, rok szkolny będzie odpowiednio przedłużony.

8. Do liceów kupieckich przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 20 lat życia.

## Szkoły przysposobienia kupieckiego.

§ **184.** 1. Zadaniem szkół przysposobienia kupieckiego jest danie młodzieży elementów wiadomości, wprowadzających ją w zawód kupiecki.

2. Szkoły przysposobienia kupieckiego są roczne.

3. Szkoły są organizowane dla młodzieży, która ukończyła: a) szkołę powszechną, bez względu na jej stopień organizacyjny, b) gimnazjum lub liceum ogólnokształcące.

4. Podbudową programową szkół przysposobienia kupieckiego dla młodzieży, która ukończyła szkołę powszechną, jest I szczebel programowy szkoły powszechnej. Podbudową programową szkół przysposobienia kupieckiego dla młodzieży, która ukończyła gimnazjum lub liceum ogólnokształcące, jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły przysposobienia kupieckiego, przeznaczone dla absolwentów szkół powszechnych, dają elementy wiadomości, potrzebne w handlu detalicznym i przystosowują program do warunków regionalnych.

Szkoły przysposobienia kupieckiego, przeznaczone dla absolwentów gimnazjów i liceów ogólnokształcących, dają uczniom elementy wiadomości zawodowych, potrzebne pracownikom różnych przedsiębiorstw kupieckich zarówno detalicznych jak i hurtowych.

6. Ośrodkiem nauczania jest przedsiębiorstwo kupieckie. Punkt ciężkości spoczywa na zagadnieniach, związanych z obrotem towarowym. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka z zakresu: kupna i sprzedaży towarów, towaroznawstwa, geografji gospodarczej i organizacji przedsiębiorstw kupieckich. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Do szkół przysposobienia kupieckiego, przeznaczonych dla absolwentów szkół powszechnych, przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia szkoły powszchnej I stopnia lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) nie przekroczą w danym roku kalendarzowym 18 lat życia.

8. Do szkół przysposobienia kupieckiego, przeznaczonych dla absolwentów gimnazjów i liceów ogólnokształcących, przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) nie przekroczą w danym roku kalendarzowym 24 lat życia.

### Kursy kupieckie.

**§ 185.** Kursy kupieckie przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych dziedzinach zawodu kupieckiego. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb handlu.

## Grupa 2. Szkoły i kursy administracyjno - handlowe.

**§ 186.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego, szkoły przysposobienia oraz kursy administracyjno-handlowe: szkoły administracyjno-handlowe stopnia licealnego, szkoły przysposobienia administracyjno-handlowego, kursy z zakresu administracji handlowej.

### Szkoły administracyjno-handlowe stopnia licealnego.

**§ 187.** 1. Szkoły administracyjno-handlowe stopnia licealnego noszą nazwę: licea administracyjno-handlowe.

2. Zadaniem liceów administracyjno - handlowych jest kształcenie pracowników do pełnienia czynności zawodowych w działach administracyjno-handlowych różnych jednostek gospodarczych, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadmości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea administracyjno-handlowe są dwu i trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Licea dwuletnie dają wyłącznie przygotowanie administracyjno-handlowe ogólne. Licea trzyletnie uwzględniają w III klasie specjalizację, mającą na celu ściślejsze przystosowanie nauczania do jednej lub kilku pokrewnych dziedzin życia gospodarczego, jak np. bankowość, administracja przemysłu, samorządu, pocztowo-telekomunikacyjna, eksploatacja kolejowa.

6. Ośrodkiem nauczania są różne przedsiębiorstwa gospodarcze. Punkt ciężkości spoczywa na zagadnieniach organizacji i administracji przedsiębiorstw. Podstawę programową tworzą: wiadomości gospodarcze ogólne oraz wiadomości specjalne z zakresu organizacji i administracji różnych przedsiębiorstw, rachunkowość, korespondencja i umiejętności biurowe techniczne. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze, ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Do liceów administracyjno-handlowych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 20 lat życia.

Szkoły przysposobienia administracyjno-handlowego.

**§ 188.** 1. Zadaniem szkół przysposobienia administracyjno-handlowego jest danie młodzieży elementów wiadomości, wprowadzających ją w zawód pracownika działów administracyjno-handlowych przedsiębiorstw gospodarczych.

2. Szkoły przysposobienia administracyjno-handlowego są roczne.

3. Szkoły te są przeznaczone dla absolwentów gimnazjów i liceów ogólnokształcących.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Ośrodkiem nauczania jest administracja i organizacja przedsiębiorstw gospodarczych. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka z zakresu: organizacji biura, rachunkowości i korespondencji oraz umiejętności technicznych biurowych. Program uwzględnia w zakresie najbardziej niezbędnym ogólne wiadomości gospodarcze oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

6. Do szkół przysposobienia administracyjno-handlowego przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) nie przekroczą w danym roku kalendarzowym 24 lat życia.

Kursy z zakresu administracji handlowej.

**§ 189.** Kursy z zakresu administracji handlowej przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jej działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb życia gospodarczego.

## *DZIAŁ III. SZKOLNICTWO ROLNICZE.*

### **Grupa 1. Szkolnictwo rolnicze.**

**§ 190.** Szkolnictwo rolnicze obejmuje: A. Szkoły i kursy rolnicze. B. Szkoły i kursy gospodyń wiejskich.

A. Szkoły i kursy rolnicze.

**§ 191.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego, szkoły przysposobienia oraz kursy rolnicze: szkoły rolnicze stopnia niższego, szkoły rolnicze stopnia licealnego, szkoły przysposobienia rolniczego, kursy z zakresu rolnictwa.

## Szkoły rolnicze stopnia niższego.

**§ 192.** 1. Szkoły rolnicze stopnia niższego noszą nazwę: szkoły rolnicze.

2. Zadaniem szkół rolniczych jest praktyczne kształcenie rolników.

3. Szkoły rolnicze są dwuletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji; uwzględniają one w swym programie regjonalne warunki naturalne i gospodarcze.

6. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo rolne włościańskie. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka: uprawy roślin, chowu i użytkowania zwierząt, ogrodnictwa i zasad leśnictwa oraz organizacji gospodarstw włościańskich, uzupełniona w niezbędnym zakresie wiadomościami teoretycznemi. Program uwzględnia nadto życie wsi i jego elementy organizacyjne. W skład programu wchodzą również wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne gospodarstwa rolne.

8. Przy szkołach tych istnieją internaty dla uczniów.

9. Do szkół rolniczych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli co najmniej dwuletnią praktykę w gospodarstwie wiejskiem; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczą 24 lat życia; d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

## Szkoły rolnicze stopnia licealnego.

**§ 193.** 1. Szkoły rolnicze stopnia licealnego noszą nazwę: licea rolnicze.

2. Zadaniem liceów rolniczych jest kształcenie rolników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea rolnicze są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo rolne folwarczne i włościańskie. Podstawę programową tworzy szerzej i głębiej potraktowana praktyczna i teoretyczna nauka: uprawy roślin, hodowli zwierząt, zasad ogrodnictwa, zasad leśnictwa, maszynoznawstwa rolniczego, przetwórstwa w podstawowych przemysłach rolnych, organizacji gospodarstw wiejskich folwarcznych i włościańskich pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym. Program uwzględnia nadto życie wsi i jego elementy organizacyjne. W skład programu wchodzą również wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istonieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne gospodarstwa rolne.

8. Przy szkołach tych istnieją internaty dla uczniów.

9. Do liceów rolniczych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę w gospodarstwie wiejskiem lub praktykę uznaną za równoznaczną; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczą 21 lat życia; d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

### Szkoły przysposobienia rolniczego.

**§ 194.** 1. Zadaniem szkół przysposobienia rolniczego jest danie młodzieży podstawowych praktycznych wiadomości, potrzebnych do pracy w gospodarstwach rolnych włościańskich.

2. Szkoły przysposobienia rolniczego są roczne.

3. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

4. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji; dostosowują one swój program ściśle do regjonalnych warunków naturalnych i gospodarczych.

5. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo rolne włościanskie. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka z zakresu: uprawy roślin, ogrodnictwa, chowu i użytkowania zwierząt, zasad leśnictwa oraz organizacji gospodarstw włościańskich. Program uwzględnia nadto życie wsi i jego elementy organizacyjne. W skład programu wchodzą również wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

6. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne gospodarstwa rolne.

7. Przy szkołach tych istnieją internaty dla uczniów.

8. Do szkół przysposobienia rolniczego przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia szkoły powszechnej I stopnia lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli co najmniej dwuletnią praktykę w gospodarstwie wiejskiem; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczą 24 lat życia; d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

### Kursy z zakresu rolnictwa.

**§ 195.** Kursy z zakresu rolnictwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb rolnictwa.

## B. Szkoły i kursy gospodyń wiejskich.

**§ 196.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i szkoły przysposobienia oraz kursy gospodyń wiejskich: szkoły gospodyń wiejskich stopnia niższego, szkoły gospodyń wiejskich stopnia licealnego, szkoły przysposobienia gospodyń wiejskich, kursy z zakresu gospodarstwa wiejskiego.

Szkoły gospodyń wiejskich stopnia niższego.

**§ 197.** 1. Szkoły gospodyń wiejskich stopnia niższego noszą nazwę: szkoły gospodyń wiejskich.

2. Zadaniem szkół gospodyń wiejskich jest praktyczne kształcenie gospodyń wiejskich.

3. Szkoły gospodyń wiejskich są dwuletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji; uwzględniają one w swym programie regjonalne warunki naturalne i gospodarcze.

6. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo włościańskie. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka: chowu i użytkowania zwierząt, ogrodnictwa, gospodarstwa domowego, znawstwa produktów gospodarstw wiejskich, wychowania dzieci oraz organizacji kobiecego gospodarstwa włościańskiego, uzupełniona w niezbędnym zakresie wiadomościami teoretycznemi. Program uwzględnia nadto życie wsi i jego elementy organizacyjne. W skład programu wchodzą również wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczenic szkolne gospodarstwa wiejskie.

8. Przy szkołach tych istnieją internaty dla uczenic.

9. Do szkół gospodyń wiejskich przyjmuje się kandydatki, które: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyły co najmniej jednoroczną praktykę w gospodarstwie wiejskiem; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 24 lat życia; d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Szkoły gospodyń wiejskich stopnia licealnego.

**§ 198.** 1. Szkoły gospodyń wiejskich stopnia licealnego noszą nazwę: licea gospodyń wiejskich.

2. Zadaniem liceów gospodyń wiejskich jest kształcenie gospodyń wiejskich, któreby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadały szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea gospodyń wiejskich są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo wiejskie. Podstawę programową tworzy szerzej i głębiej potraktowana praktyczna i teoretyczna nauka: ogrodnictwa, chowu i użytkowania zwierząt, gospodarstwa domowego, znawstwa produktów gospodarstw wiejskich, wychowania dzieci oraz organizacji kobiecych gospodarstw wiejskich folwarcznych i włościańskich. Program uwzględnia nadto życie wsi i jego elementy organizacyjne. W skład programu wchodzą również wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczenic szkolne gospodarstwa wiejskie.
8. Przy szkołach tych istnieją internaty dla uczenic.
9. Do liceów gospodyń wiejskich przyjmuje się kandydatki, które: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16. a nie przekroczą 21 lat życia; c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Szkoły przysposobienia gospodyń wiejskich.

**§ 199.** 1. Zadaniem szkół przysposobienia gospodyń wiejskich jest danie młodzieży podstawowych praktycznych wiadomości, potrzebnych do pracy w gospodarstwach włościańskich.
2. Szkoły przysposobienia gospodyń wiejskich są roczne.
3. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.
4. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji; dostosowują one swój program ściśle do regionalnych warunków naturalnych i gospodarczych.
5. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo włościańskie. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka z zakresu: chowu i użytkowania zwierząt, ogrodnictwa, gospodarstwa domowego, znawstwa produktów gospodarstw wiejskich, wychowania dzieci oraz organizacji kobiecego gospodarstwa włościańskiego. Program uwzględnia nadto życie wsi i jego elementy organizacyjne. W skład programu wchodzą również wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.
6. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczenic szkolne gospodarstwa wiejskie.
7. Przy szkołach tych istnieją internaty dla uczenic.
8. Do szkół przysposobienia gospodyń wiejskich przyjmuje się kandydatki, które: a) przedstawią świadectwo ukończenia szkoły powszechnej I stopnia lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyły co najmniej roczną praktykę w gospodarstwie wiejskiem; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 24 lat życia; d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu gospodarstwa wiejskiego.

**§ 200.** Kursy z zakresu gospodarstwa wiejskiego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb rolnictwa.

**Grupa 2. Szkoły i kursy ogrodnicze.**

**§ 201.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy ogrodnicze: szkoły ogrodnicze stopnia niższego, szkoły ogrodnicze stopnia licealnego, kursy z zakresu ogrodnictwa.

## Szkoły ogrodnicze stopnia niższego.

**§ 202.** 1. Szkoły ogrodnicze stopnia niższego noszą nazwę: szkoły ogrodnicze.

2. Zadaniem szkół ogrodniczych jest praktyczne kształcenie ogrodników.

3. Szkoły ogrodnicze są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji w żadnym z działów ogrodnictwa; w materjale nauczania traktują one szerzej i głębiej podstawowy dla danego regjonu dział produkcji ogrodniczej.

6. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo ogrodnicze o produkcji mieszanej. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka ogrodnictwa, uzupełniona w niezbędnym zakresie wiadomościami teoretycznemi z dziedziny: teorji ogrodnictwa użytkowego i ozdobnego, towaroznawstwa produktów ogrodniczych, organizacji gospodarstw ogrodniczych oraz elementów budownictwa i miernictwa ogrodniczego. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne gospodarstwa ogrodnicze.

8. Przy szkołach tych istnieją internaty dla uczniów.

9. Do szkół ogrodniczych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 24 lat życia; c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

## Szkoły ogrodnicze stopnia licealnego.

**§ 203.** 1. Szkoły ogrodnicze stopnia licealnego noszą nazwę: licea ogrodnicze.

2. Zadaniem liceów ogrodniczych jest kształcenie ogrodników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych.

3. Licea są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Program klasy I i II jest jednolity i uwzględnia w odpowiednim stopniu ogrodnictwo użytkowe i ozdobne. Program klasy III wyodrębnia kierunki: a) ogrodnictwa użytkowego, b) ogrodnictwa ozdobnego.

6. Ośrodkiem nauczania jest większe gospodarstwo ogrodnicze, o wszystkich działach produkcji. Podstawę programową tworzy szerzej i głębiej potraktowana praktyczna i teoretyczna nauka wszystkich działów ogrodnictwa, towaroznawstwa produktów ogrodniczych, miernictwa i budownictwa ogrodniczego oraz organizacji gospodarstw ogrodniczych pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym. W trzecim roku nauczania, w związku z wyodrębnieniem kierunków, pogłębia się w podstawie programowej odpowiednie dla danego kierunku zajęcia

praktyczne i wiadomości teoretyczne. Program uwzględnia przedmioty pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne gospodarstwa ogrodnicze.

8. Przy szkołach tych istnieją w zasadzie internaty dla uczniów.

9. Do liceów ogrodniczych przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę w gospodarstwie ogrodniczem lub praktykę uznaną za równoznaczną; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczą 21 lat życia; d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu ogrodnictwa.

**§ 204.** Kursy z zakresu ogrodnictwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb ogrodnictwa.

### Grupa 3. Szkoły i kursy leśne.

**§ 205.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego oraz kursy leśne: szkoły leśne stopnia licealnego, półtoraroczne kursy dla leśniczych, kursy specjalne z zakresu leśnictwa.

Szkoły leśne stopnia licealnego.

**§ 206.** 1. Szkoły leśne stopnia licealnego noszą nazwę: licea leśne.

2. Zadaniem liceów leśnych jest kształcenie leśników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadmości teoretyczno - zawodowych i ogólnych.

3. Licea leśne są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo leśne. Podstawę programową tworzy szerzej i głębiej potraktowana praktyczna i teoretyczna nauka: hodowli, użytkowania, urządzania i ochrony lasu, nauka o siedlisku, nauka łowiectwa i rybactwa oraz zasad organizacji gospodarstw leśnych pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym. Program uwzględnia nadto życie wsi i jego elementy organizacyjne. W skład programu wchodzą również przedmioty pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Celem umożliwienia praktycznego szkolenia uczniów licea leśne będą zakładane przy odpowiednio zorganizowanych gospodarstwach leśnych.

8. Przy szkołach tych istnieją internaty dla uczniów.

9. Do liceów leśnych przyjmuie się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę leśną lub praktykę uznaną za równoznaczną; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczą 21 lat życia; d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Półtoraroczne kursy dla leśniczych.

**§ 207.** 1. Zadaniem półtorarocznych kursów dla leśniczych jest przygotowanie pracowników do pełnienia funkcyj nadzorczych w leśnictwie.

2. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

3. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo leśne. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka z zakresu: hodowli lasu, jego użytkowania i ochrony, brakarstwa oraz chowu zwierzyny i ryb. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane z zawodem.

4. Celem umożliwienia praktycznego szkolenia uczniów kursy będą zakładane przy odpowiednio zorganizowanych gospodarstwach leśnych.

5. Przy kursach tych istnieją internaty dla uczniów.

6. Na półtoraroczne kursy dla leśniczych przyjmuje się kandydatów którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) odbyli co najmniej dwuletnią praktykę leśną lub praktykę uznaną za równoznaczną; c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 18 lat życia; d) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; e) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy specjalne z zakresu leśnictwa.

**§ 208.** Kursy specjalne z zakresu leśnictwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb leśnictwa.

## *DZIAŁ IV. SZKOLNICTWO GOSPODARSTWA DOMOWEGO.*

### Grupa 1. Szkolnictwo gospodarstw rodzinnych.

**§ 209.** Szkolnictwo gospodarstw rodzinnych obejmuje szkoły i kursy gospodarstw rodzinnych.

Szkoły i kursy gospodarstw rodzinnych.

**§ 210.** Będą organizowane następujące szkoły przysposobienia i kursy gospodarstw rodzinnych: szkoły przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem, kursy z zakresu gospodarstwa rodzinnego.

Szkoły przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem.

**§ 211.** 1. Zadaniem szkół przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem jest praktyczne zapoznanie młodzieży z podstawowemi sprawnościami i wiadomościami z zakresu gospodarstw rodzinnych, w celu ułatwienia jej pracy we własnem gospodarstwie domowem lub pracy zarobkowej w tej dziedzinie.

2. Szkoły przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem są roczne.

3. Szkoły są organizowane dla młodzieży. która ukończyła: a) szkołę powszechną bez względu na jej stopień organizacyjny; b) gimnazjum lub liceum ogólnokształcące.

4. Podbudową programową szkół przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem dla młodzieży, która ukończyła szkołę powszechną. jest pierwszy szczebel programowy szkoły powszechnej. Podbudową programową szkół przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem dla młodzieży, która ukończyła gimnazjum lub liceum ogólnokształcące, jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji; uwzględniają one w swym programie typ środowiska i warunki regjonalne.

6. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo rodzinne. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka z zakresu: organizacji gospodarstw rodzinnych, wychowania dziecka, towaroznawstwa artykułów codziennej potrzeby, sporządzania posiłków, utrzymywania porządków, szycia oraz rachunkowości domowej. Program zawiera wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Do szkół przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem, przeznaczonych dla absolwentek szkół powszechnych przyjmuje się kandydatki, które: a) przedstawią świadectwo ukończenia szkoły powszechnej I stopnia lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) nie przekroczą w danym roku kalendarzowym 18 lat życia.

8. Do szkół przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem, przeznaczonych dla absolwentek gimnazjów i liceów ogólnokształcących, przyjmuje się kandydatki. które: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) nie przekroczą w danym roku kalendarzowym 24 lat życia.

### Kursy z zakresu gospodarstwa rodzinnego.

**§ 212.** Będą organizowane kursy z zakresu gospodarstwa rodzinnego, przeznaczone dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb gospodarstw rodzinnych.

## Grupa 2. Szkolnictwo gospodarstw zbiorowych.

**§ 213.** Szkolnictwo gospodarstw zbiorowych obejmuje: A. Szkoły i kursy gospodarczo - społeczne. B. Szkoły i kursy hotelarskie i gastronomiczne. C. Szkoły i kursy sanatoryjno - dietetyczne.

### A. Szkoły i kursy gospodarczo-społeczne.

**§ 214.** Będą organizowane szkoły typu zasadniczego i kursy gospodarczo- społeczne: szkoły gospodarczo - społeczne stopnia licealnego, kursy gospodarczo - społeczne.

### Szkoły gospodarczo - społeczne stopnia licealnego.

**§ 215.** 1. Szkoły gospodarczo - społeczne stopnia licealnego noszą nazwę: licea gospodarczo - społeczne.

2. Zadaniem liceów gospodarczo - społecznych jest kształcenie młodzieży do pracy przy organizowaniu i prowadzeniu gospodarstw zbiorowych o charakterze społeczno - wychowawczym oraz przy organizowaniu

i instruowaniu prac domowych na terenie gospodarstw rodzinnych (siostry i doradczynie gospodarcze), któreby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadały szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych.

3. Licea gospodarczo - społeczne są dwuletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo zbiorowe o charakterze społeczno - wychowawczym. Podstawę programową tworzą: technika i organizacja prac domowych w gospodarstwie rodzinnem i zbiorowem (o charakterze społeczno - wychowawczym), higjena osobista i społeczna, pielęgnowanie i wychowanie dziecka, towaroznawstwo artykułów codziennej potrzeby, urządzenie i estetyka mieszkań, rachunkowość gospodarstw rodzinnych i zbiorowych. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Rok szkolny w klasie II trwa 11 miesięcy, z których 2 miesiące przeznacza się na zorganizowane praktyki w gospodarstwach społeczno-wychowawczych.

8. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczenic odpowiednie warsztaty pracy.

9. Do liceów gospodarczo - społecznych przyjmuje się kandydatki, które: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 24 lat życia.

### Kursy gospodarczo - społeczne.

**§ 216.** Kursy gospodarczo - społeczne przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tej dziedzinie pracy. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb gospodarstw społeczno - wychowawczych.

## B. Szkoły i kursy hotelarskie i gastronomiczne.

**§ 217.** Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy hotelarskie i gastronomiczne: szkoły hotelarskie stopnia licealnego, szkoły kucharskie stopnia niższego, kursy z zakresu przemysłu hotelarskiego i gastronomicznego.

### Szkoły hotelarskie stopnia licealnego.

**§ 218.** 1. Szkoły hotelarskie stopnia licealnego noszą nazwę: licea hotelarskie.

2. Zadaniem liceów hotelarskich jest kształcenie pracowników do pełnienia funkcyj organizacyjnych i administracyjnych w przedsiębiorstwach hotelarskich, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego. posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno - zawodowych i ogólnych.

3. Licea hotelarskie są dwuletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest przedsiębiorstwo hotelarskie. Podstawę programową tworzy: organizacja, administracja i funkcjonowanie przedsiębiorstw hotelarskich, geografja turystyczna, higjena, towaroznawstwo stosowane, urządzenie i estetyka wnętrz oraz prowadzenie kuchni. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Rok szkolny w klasie II trwa 11 miesięcy, z których 2 miesiące przeznacza się na zorganizowane praktyki w przedsiębiorstwach hotelarskich.

8. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów odpowiednie warsztaty pracy.

9. Do liceów hotelarskich przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 24 lat życia.

## Szkoły kucharskie stopnia niższego.

**§ 219.** 1. Szkoły kucharskie stopnia niższego noszą nazwę: szkoły kucharskie.

2. Zadaniem szkół kucharskich jest praktyczne kształcenie pracowników, którzyby byli usprawnieni w samodzielnem wykonaniu czynności kucharskich.

3. Szkoły kucharskie są dwuletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo kuchenne. Podstawę programową tworzą zajęcia praktyczne z zakresu przyrządzania posiłków, przetwórstwa i przechowywania środków spożywczych, uzupełnione niezbędnemi wiadomościami teoretycznemi, obejmującemi: znajomość środków spożywczych, higjenę odżywiania oraz rachunkowość kuchni. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

6. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów odpowiednie warsztaty pracy.

7. Do szkół kucharskich przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo, uznane za równoważne; b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 15, a nie przekroczą 19 lat życia; c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

## Kursy z zakresu przemysłu hotelarskiego i gastronomicznego.

**§ 220.** Kursy z zakresu przemysłu hotelarskiego i gastronomicznego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tych przemysłach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu hotelarskiego i gastronomicznego.

C. Szkoły i kursy sanatoryjno-dietetyczne.

§ 221. Organizację szkół i kursów sanatoryjno - dietetycznych określi osobne rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

**Przepisy przejściowe.**

§ 222. Osobne rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Owiecenia Publicznego ustalą organizację szkolnictwa zawodowego dokształcającego dla wszystkich działów zawodowych oraz organizację niewymienionych w niniejszem rozporządzeniu szkół mistrzów i nadzorców w dziale szkolnictwa przemysłowego.

§ 223. Termin i sposób organizowania szkół w myśl niniejszego rozporządzenia oraz termin i sposób likwidacji, względnie przekształcania istniejących w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia szkół zawodowych, określą osobne zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 224. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister W. R. i O. P. (—) *J. Jędrzejewicz.*

11.

**Ferje Bożego Narodzenia w szkołach rolniczych.**

*Zarządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 11-go grudnia 1933 r. Nr. III. Rol. 6940/33.*

Nr. III. 37393/33. W związku z okólnikiem Nr. 26 z dnia 8-go marca 1933 r. Nr. III. T. P. 1476/33 [1]) Ministerstwo wyjaśnia, że w myśl tegoż okólnika ferje świąteczne na Boże Narodzenie, w czasie od 23-go do 28-go grudnia włącznie, obowiązują we wszystkich niższych szkołach rolniczych męskich i żeńskich.

Za Dyrektora Depart. (—) *W. Gordziatkowski* p. o. Nacz. Wydz.

---

# Organizacja szkół.

**Zamknięcie Państwowej Szkoły Sukienniczej w Rakszawie.**

*Postanowienie Ministra W. R. i O. P. z dnia 1-go grudnia 1933 r. (III. T. P. 6398/33).*

Nr. III. 36912/33. Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4-go czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) zarządzam zamknięcie, nieczynnej od roku szkolnego 1932/33, Państwowej Szkoły Sukienniczej w Rakszawie.

Za Ministra: (—) *Kazimierz Pieracki,* wr. Podsekretarz Stanu.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1933 r., str. 107.

# Konkursy.

## Konkursy na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych.

| L. p. | Powiat | Miejscowość | Stopień organizacyjny szkoły | Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły | Nazwa im. . . . . . szkoły | Język wykładowy | Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac. | Do użytku kierownika: grunt o obszarze | Uwaga |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Dolina | Iłemnia | 2 kl. | koed. | — | ruski | 2 ubik. | 4 mg | Konkurs 2-gi |
| 1 | Jaworów | Jaworów | 7 „ | żeńska | — | polski | 3 „ | — | |
| 1 | Kopyczyńce | Krzyweńkie | 4 „ | koed. | — | pol.-r. | 4 „ | 1284 sążni | „ |
| 1 | Przemyślany | Jaktorów | 2 „ | „ | — | „ | 3 „ | 37 82 ha | „ |
| 1 | Rohatyn | Czerniów | 3 „ | „ | — | „ | — | 8938 a | „ |
| 1 | Rzeszów | Wola Rafałowska | 3 „ | „ | — | polski | 3 „ | 11703 m² | „ |
| 1 | Zbaraż | Załuże | 2 „ | „ | — | pol.-r. | 3 „ | 20 a | |
| 1 | Zborów | Bzowica | 2 „ | „ | — | polski | 3 „ | ½ ha | Konkurs 3-ci |
| 2 | „ | Kabarowce | 2 „ | „ | — | pol-r. | — | „ | |
| 3 | „ | Kudynowce | 2 „ | „ | — | polski | 3 „ | 55 a | Konkurs 2-gi |
| 4 | „ | Milno II | 2 „ | „ | | „ | 2 „ | „ | „ |
| 5 | „ | Żabin | 2 „ | „ | — | pol-r. | 3 „ | ½ ha | |
| 6 | „ | Zborów | 7 „ | „ | im. St. Sobińskiego | polski | 4 „ | — | Pierwszeństwo z w. k. n. |
| 1 | Złoczów | Snowicz | 4 „ | „ | — | pol-r. | 3 „ | — | |

Podania o posady objęte powyższym konkursem, należy wnosić drogą służbową w terminie do końca marca 1934 r.

# Ogłoszenia.

## Sanatorjum Akademickie w Zakopanem.

Nr. O. 36070/33. (Pismo Min. W. R. i O. P. z dnia 13-go listopada 1933 r. Nr. IV. N. S. 4036/33). Kuratorjum podaje do wiadomości, że Rada Naczelna Pomocy Młodzieży Akademickiej uruchomiła w czerwcu r. ub. Sanatorjum Akademickie na południowych stokach Gubałówki w Zakopanem w nowocześnie urządzonym własnym gmachu, przeznaczone przedewszystkiem dla młodzieży akademickiej.

Licząc się z tem, że młodzież szkół ogólnokształcących i zawodowych dotąd nie zawsze mogła korzystać z racjonalnej kuracji klimatycznej, Rada Naczelna Pomocy Młodzieży Akademickiej postanowiła udostępnić uczącej się młodzieży korzystanie z tej wzorowo zorganizowanej instytucji dla walki z gruźlicą.

Młodzież szkolna będzie przyjmowana na warunkach ustalonych dla młodzieży akademickiej t. j. za opłatą 8 złotych dziennie, przyczem będzie miała zapewnioną — poza opieką lekarską — również i opiekę wychowawczą.

Z uwagi na szerzącą się gruźlicę wśród młodzieży szkolnej, zwłaszcza klas wyższych, winni tą sprawą zainteresować się lekarze szkolni i ewentualnie kierować chorych do Sanatorjum Akademickiego w Zakopanem.

Za dzieci funkcjonarjuszów państwowych, skierowane przez lekarzy urzędowych, część opłat pokrywać będą Wojewódzkie Wydziały Zdrowia.

Szczegółowych informacyj udziela Dyrekcja Sanatorjum w Zakopanem.

Kurator O. S. Lw.: *(—) J. Gadomski.*

## Komisja Egzaminacyjna na W. K. N. we Lwowie.

Nr. I. 35644/33. Ministerstwo W. R. i O. P. zamianowało w myśl § 29 regulaminu państwowych wyższych kursów nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z roku 1928, Nr. 9, poz. 154)) na resztę okresu egzaminacyjnego, t. j. do końca roku szkolnego 1933/34, p. Jakóba Sandela, profesora państwowego gimnazjum X we Lwowie, członkiem Państwowej Komisji Egzaminacyjnej na Wyższym Kursie Nauczycielskim we Lwowie, do języka niemieckiego.

## Pomoc lekarska.

Nr. B. P. 50689/33. Ministerstwo Opieki Społecznej pismem z dnia 20-go listopada 1933 r. Nr. Z. O. 30/a/59/2 wyjaśniło, że Państwowe Sanatorjum dla Narkomanów w Świacku, jako państwowy szpital publiczny, może w myśl § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22-go marca 1932 o państwowej pomocy lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 254) przyjmować na leczenie na koszt Skarbu Państwa funkcjonarjuszów państwowych i członków ich rodzin, kierowanych do tego sanatorjum na podstawie urzędowych kart skierowań.

## Bilety skarbowe.

*Pismo Ministerstwa Skarbu z dnia 15-go grudnia 1933 r. L. D. II 31268/1/33 Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 179 z dnia 28-go grudnia 1933 r.). (Nr. I. R. 11553/33).*

Nr. O. 170/34. Art. 3 ustawy z dnia 24-go marca 1933 r. o wypuszczniu biletów skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 172) nadaje tym biletom wszelkie prawa papierów, posiadających bezpieczeństwo pupilarne, i m. inn. uprawnia do składania w rzeczonych biletach kaucyj cywilnych i wojskowych.

Jakkolwiek dla innych papierów wartościowych, posiadających te same przywileje, ustalane są w drodze obwieszczeń Ministra Skarbu kursy (ogłaszane w „Monitorze Polskim"), podług których papiery te mogą być przyjmowane przez władze i urzędy państwowe na kaucje i wadja względnie na zabezpieczenie udzielanych przez Skarb Państwa kredytów akcyzowych, celnych i transportowych, — to jednak w odniesieniu do biletów skarbowych potrzeba ustalania takiego kursu nie zachodzi. Wynika to z samego charakteru rzeczonych biletów jako krótkoterminowych zobowiązań Skarbu Państwa (terminy płatności dotychczas wypuszczonych seryj I — IV wynoszą 3 względnie 6 miesięcy od daty sprzedania), których wartość rynkowa zasadniczo nie może być niższą od wartości imiennej.

Wobec powyższego Ministerstwo Skarbu komunikuje, iż omawiane bilety skarbowe mogą być bez żadnych ograniczeń przyjmowane przez władze i urzędy państwowe tytułem wzmiankowanych kaucyj i wadjów wzgl. zabezpieczeń według ich wartości imiennej.

Zastępca Dyrektora Departamentu: (—) *J. Nowak.*

## Państwowa Centralna Bibljoteka Pedagogiczna.

Spis książek nowonabytych w miesiącu grudniu 1933 r.

Nr. bibl.

Jak realizować nowe programy. Nr. 2. (J. Michałowska — Zagadnienie wychowawcze w nowych programach). Warszawa. 1933. . . . 6920

Jak realizować nowe programy. Nr. 3. (S. Drzewiecki — Wychowanie obywatelsko-państwowe o nowych programach.

Jak realizować nowe programy Nr. 4. (S. Machowski — Wychowanie gospodarcze w nowych programach).

Jak realizować nowe programy Nr. 5. (B. Kubski — Nowe programy a twórczość nauczyciela).

Jak realizować nowe programy. Nr. 6. (M. Kotarbiński — Organizacja pracy w kl. I. na podstawie nowego programu).

Jak realizować nowe programy. Nr. 7. (St. Dobrawiecki — Organizacja pracy w kl. II.).

Jak realizować nowe programy. Nr. 8. (J. Dańcewiczowa — Jak realizować program j. polskiego. Cz. I.).

Jak realizować nowe programy. Nr. 10. (Dr. Wł. Hoszowska — Jak realizować nowy program historji. Cz. I.).

Nr. bibl.

Jak realizować nowe programy nr. 12, 13. (E. Dudkówna i J. Strzelecka — Jak realizować nowy program matematyki; 2 tomiki).
Jak realizować nowe programy. Nr. 14. (J. Czystowski — Jak realizować nowy program przyrody martwej).
Jak realizować nowe programy. Nr. 16. (T. Mayzner — Jak realizować nowy program śpiewu. Cz. I.).
Jak realizować nowe programy. Nr. 17. (Dr. J. Kuchta — Psychologja dziecka wiejskiego a praca szkolna, — z uwzględnieniem zajęć cichych.
Jak realizować nowe programy. Nr. 18. (St. Wiącek — J. Ciepielewski — Czytanie w szkole powszechnej).
*Adler Alfred.* Psychologja indywidualna. W-a b. r. . . . . 6903
*Ambroziewicz W.* Sztandar Szkolny. W-a. 1933. . . . . . 6879
*Baczyńska S. i Oderfeldówna A.* Patrzę i opisuję. W-a 1933. . . . 6910
*Bühnemann H.* Die Selbstbildung der Schulkinder. Leipzig. 1933. . . 6845
*Chwalewik Edward.* Święto książki polskiej. W-a 1928. . . . 6877
*Dinse R.* Das Freizeitleben der Grossstadtjugend. Berlin. 1932. . . 6824
*Döring Prof. Dr.* Untersuchungen zur Psychologie des Lehrers. Leipzig. 1925. 6922
*Drach Erich.* Sprecherziehung, Frankfurt a. Main . . . . 6934
— Die redenden Künste. Leipzig. 1926. . . . . . . 6798
*Engelmann S. Dr.* Methodik des deutschen Unterrichts. Leipzig. 1929. . 6825
*Fuchs H.* Erziehung zum Lande. Leipzig. 1933. . . . . . 6894
*Gottschaldt K.* Der Aufbau des Kindlichen Handelns. Leipzig. 1933. . 6917
*Hoszowska Wl. Dr.* Zajęcia praktyczne — w zakresie kultury życia codziennego. W-a 1933. . . . . . . . . . 6887
*Irzyk St.* Dzienny rozkład materjału naukowego dla kl. I szkół powszechnych. W-a. 1933. . . . . . . . . . 6875
*Gayówna D.* Nauczanie przyrody żywej. W-a. 1933. . . . . 6912
*Kamiński A.* Książka wodza zuchów. Katowice. 1933. . . . 6870
— Antek Cwaniak. Katowice. 1933. . . . . . . 6871
Kind und Kunst. Hamburg. 1928. . . . . . . . 6832
*Kroh O.* Psychologie der Oberstufe. Langensalz. 1932 . . . 6900
*Kuchta J. Dr.* Książka zakazana, — jako przedmiot zainteresowań młodzieży w okresie dojrzewania. Biblj. Wychow. Arcta. W-a. 1933. . . 6937
— Psychologiczne podstawy nowych programów. W-a. 1933. . . 6873
*Künkel Fritz.* Die Arbeit am Charakter. Schwerin. 1933. . . . 6841
— Einführung in die Charakterkunde. VI. Aufl. Leipzig. 1934 . . 6840
— Charakter, Wachstum und Erziehung. Leipzig. 1934. . . . 6839
— Jugendcharakterkunde. Schwerin. 1932. . . . . . 6838
*Lazarusówna T.* Śladami Hel. Parkhurst. W-a 1933. . . 6898
*Linke K.* Nauczanie łączne oraz nauczanie języka ojczystego w szkole powszechnej. . . . . . . . . . . 6645
*Maleczyńska E. Dr. i Dr. A. Gilewicz.* Materjały i wskazówki do nauczania historji ziemi Czerwieńskiej. Lwów. 1933. . . . . . 6845
*Ministerstwo W. R. i O. Publ.* Bibljoteki Oświatowe. Lwów. 1933. . . 6850
— Instrukcje w sprawie bibljotek dla młodzieży . . . . 6878
*Moszczeńska W. — Mrozowska H.* Przewodnik metodyczny dla podręcznika historji w kl. I. gimn. Lwów. 1933. . . . . . . 6880
*Nowicki — Wrotnicki — Batorowicz.* Oddział I. Nauczanie łączne. Włocławek. 1933. Życie szkolne. . . . . . . . . 6889

Nr. bibl.
*Orsza H.* Zadania bibljoteki szkolnej. W-a 1927. . . . . . 6909
*Patri Angelo.* Nauczyciel w wielkiem mieście. W-a. 1933. . . . 6911
*Radlińska H.* Książka wśród ludzi. W-a. 1929. . . . . . 6893
*Reichart W.* Der Gesamtunterricht im ersten Schujahr. VI. Aufl. Ausbach. 1932 r. . . . . . . . . . . 6923
*Rondthaler A.* Osiedla szkolne w Polsce. W-a. 1933. . . . . 6901
*Roskwitalski Józef Ks.* Szkoła twórcza w nauce religji. Grudziądz. 1932. . 6927
*Rude A.* Methodik des gesamten Volksschulunterrichts; 2 tomy. Osterwieck a. Harz. 1929. . . . . . . . . . 6919
*Rudnicki Mikołaj.* Wykształcenie językowe w życiu i w szkole. W-a. 1920 6932
*Seweryn Stanisław.* Elementy środowiskowe w nowych programach. Warszawa. 1933. . . . . . . . . . 6836
*Stern E.* Die Erziehung und die sexuelle Frage. Berlin. 1927. . . . 6846
*Stockhaus C.* Die Arbeiterjugend zwischen 14—18 Jahren. Wittenberg. 1926. 6899
*Vaerting Mathilde.* Lehrer und Schüler. Leipzig. 1931. . . . 6823
*Wexberg E.* Sorgenkinder; Leipzig. 1931. . . . . . . 6833
*Zwolakowska Jadwiga.* W gromadzie zuchów. Katowice. 1933. . . 6872
*Zeisel Eugen Dr.* Der literarische Entwicklungsgang der Jugend. Brünn. 1930. 6876

# Książki, Czasopisma.

## Na Tropie.

Nr. O. 173/34. Harcerstwo żyje pod znakiem wielkiej ofenzywy, która się toczy na wszystkich odcinkach naszej pracy. Planową akcją ofenzywną Głównych Kwater objęte zostały również czasopisma harcerskie, które są niezastąpioną pomocą w pracy drużynowego.

Czasopisma harcerskie mają na celu nietylko dostarczać wiadomości samemu drużynowemu, ale przedewszystkiem mają wpływać bezpośrednio na chłopca, który przez harcerską lekturę staje się podatniejszy wpływom wychowawczym drużynowego. Pismo harcerskie musi stać się trwałym i objętym planem pracy środkiem wychowawczym drużynowego. Aby pismo spełniło to zadanie, musi dojść do rąk chłopca. Każdy chłopiec powinien mieć możność czytania pisma.

Największem pismem polskiem dla młodzieży harcerskiej jest dziś „Na Tropie“. Pociąga ona chłopca swoją barwną okładką, nadzwyczaj interesującemi powieściami i doskonałym materjałem technicznym. Daje mu zdecydowany kierunek ideowy, wyrażający się nietylko w artykułach czołowych osobistości Związku, a więc Przewodniczacego i Naczelników Głównych Kwater, ale także planowo rozwijany w artykułach redakcji, poruszających najaktualniejsze zagadnienia „Na Tropie“ ponadto zamieszcza najświeższe wiadomości z życia harcerstwa w kraju i zagranicą.

„Na Tropie“ od stycznia wprowadza specjalny dział dla zastępowych, który dopomoże niewątpliwie w pracy drużyny.

Wobec tych walorów, Kuratorjum przypomina obowiazek prenumerowania go przez drużyny i dyrekcje (kierownictwa) oraz Inspektoraty.

## Tropem Zastępu Żórawi.

Wszystko, co jest najlepsze we współczesnej młodzieży, znajdujemy w tej książce. Z każdej jej strony przebija gorące pragnienie doskonalenia się, aby sprostać swym obowiązkom uświadomionego obywatela i to nie kiedyś tam, w latach dorosłych, ale od najmłodszego już wieku. Dla Kierowniczek pracy harcerskiej „Tropem Zastępu Żórawi“ jest przykładem pracy zastępu i drużyny. Książka wskazuje również harcerski sposób ustosunkowania się do wielu zjawisk naszego życia.

Książkę w cenie 2 zł nabyć można w Administracji „Na Tropie“, Katowice, ul. Szafranka.

## Szukajcie Przyjaciół.

P. Kossak-Szczucka, bystra i wnikliwa obserwatorka, przedstawia nam pełne ruchu, koloru i wrażeń życie na zlocie skautów całego świata.

Z kipiącej życiem, pisanej barwnie i interesująco książki p. Kossak-Szczuckiej spływa na czytelnika krzepiąca moc i wiara w lepsze jutro.

Książka w cenie 3.50 zł nabyć można w Administracji „Na Tropie“ Katowice, ul. Szafranka.

## Skaut.

Nr. O. 536/34. Organem Zarządu Oddziału Lwowskiego Związku Harcerstwa Polskiego we Lwowie, obejmującego terytorjum Okręgu jest najstarszy i najtańszy Dwutygodnik Młodzieży Harcerskiej „Skaut“ (Lwów, ul. Długosza 1, P. K. O. 152.818).

Prenumerata przez P. K. O. wynosi miesięcznie 40 gr, kwartalnie 1.20 zł., rocznie 3.50 zł.

Prenumerata wpłacona w urzędach lub agencjach pocztowych oraz przez listonoszy wiejskich wynosi miesięcznie 35 gr, dwumiesięcznie 70 gr, kwartalnie 1 zł.

## Harcerskie zeszyty.

Nr. O. 38441/33. Harcerskie Biuro Wydawnicze wydało zeszyty „harcerskie“ z barwną okładką.

Kuratorjum zwraca uwagę na powyższe wydawnictwo, z którego dochód przyczynić się może do uzyskania przez Związek Harcerstwa Polskiego funduszów na harcerską akcję wydawniczą, a temsamem dostarczenia taniej książki i podręczników harcerskich drużynom harcerskim i zuchowym.

Zapotrzebowanie należy zgłaszać w Centralnej Składnicy Harcerskiej w Warszawie, ul. Trauguta 2.

## Siedm pieśni ludowych Ziemi Lubelskiej.

Nr. O. 35723/33. Dla szkół powszechnych (do wykonania sopran-unisono), chórów szkół średnich, seminarjów nauczycielskich, szkół zawodowych, organizacyj młodzieży, chórów amatorskich wyszedł z druku ze-

Lubelskiej" na chór mieszany w układzie Józefa Chmary. Nakładem Dziennika Urzędowego Kurat. O. S. Lubelskiego. Cena 1 zł.

Zamówienia zbiorowe i indywidualne należy nadsyłać do Administracji Dziennika Urzędowego Kuratorjum O. S. w Lublinie. Wpłacać na konto czekowe P. K. O. 30617 z dopiskiem „Pieśni ludowe" lub przekazem pocztowym z uwagą o przeznaczeniu przesyłki.

## Dzieje miast Rzeczypospolitej Polskiej.

Nr. O. 36959/33. Ministerstwo W. R. i O. P. decyzją z dnia 2-go maja 1930 r. Nr. II. 25884/30 zatwierdziło książkę p. t. „Dzieje Miast Rzeczypospolitej Polskiej". Polska w słowie i obrazach. Miasta Polski Nadmorskiej. Tom II. Dzieje Wolnego Miasta Gdańska, napisał Cz. Frankiewicz. Poznań 1930 r. Nakładem Wydawnictwa „Dzieje Miast Rzeczypospolitej Polskiej — do bibljotek szkolnych dla nauczycieli.

Zamówienia na to dzieło należy skierowywać pod adresem p. Zofji Frankiewiczowej, Kamionka Strumiłowa, która posiada upoważnienie Wydawnictwa „Dzieje Miast Rzeczypospolitej Polskiej" w Poznaniu Sp. z o. odp., będącego w likwidacji, do przyjmowania zamówień na to dzieło oraz do inkasowania 30% wartości zamówienia.

## Polska po roku 1926.

O. 27365/33. Pod protektoratem Zarządu Głównego Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny Legjon Śląski przystąpił do opracowania i wydania albumu pamiątkowego p. n. „Polska po roku 1926". Album to poświęcone jest rzeczowemu zobrazowaniu przeobrażeń w Państwie i społeczeństwie dokonanych po roku 1926, będących zwycięstwem ideologji Marszałka Piłsudskiego.

W związku z wykończeniem prac redakcyjnych administracja wydawnictwa przystąpiła do przyjmowania zamówień na albumy, a to w celu ustalenia nakładu wydawnictwa.

Cena egzemplarza wynosi 100, 75 względnie 50 zł., zależnie od papieru i oprawy. Przy płaceniu gotówką przy podpisaniu deklaracji udziela się rabatu od 10 do 20%.

Adres wydawnictwa: Warszawa, Nowogrodzka 39, m. 8, telefon Nr. 9-81-63. Konto P. K. O. Nr. 25277.

## Podręczniki szkolne Państw. Wydawnictwa Książek Szkolnych.

Lwów, ul. Kurkowa Nr. 21.

Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 28-go grudnia 1933 r. Nr. I. Pr. 4317/33. udzieliło aprobaty wstępnej wydawnictwu p. t. J. Kowalski i M. Golias. Puer Romanus. Czytanki łacińskie dla I klasy gimn. — jako podręcznikowi dozwolonemu dla uczniów I klasy gimnazjalnej.

---

Czcionkami drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3